

กระทรวงศึกษาธิการ

หนังสือเรียน ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๑
ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑

หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม ๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ครั้งที่สิบสี่ ๓๕๐,๐๐๐ เล่ม

พ.ศ. ๒๕๓๕

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๑๖.๐๐ บาท

(ห้ามขายเกินกว่าราคาที่กำหนดไว้)

องค์การค้ำของครูสภาจัดพิมพ์จำหน่าย

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว

๒๒๔๕ ถนนลาดพร้าว บางกะปิ กรุงเทพมหานคร

มีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการได้จัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ขึ้น กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๒๔

(นายอบ ทองไข่มุกด์)

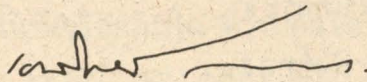
ผู้ตรวจราชการกระทรวง รักษาการแทน
รองปลัดกระทรวงปฏิบัติการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาเห็นควรให้มีการจัดทำสื่อการเรียนกลุ่มทักษะ ภาษาไทย ระดับประถมศึกษา ชั้น เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ อีกทั้งเพื่อให้เหมาะสมกับกาลสมัยและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ขึ้น ดังคำสั่งแนบท้ายหนังสือนี้

คณะกรรมการได้จัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยเรียบเรียงเนื้อหาให้นักเรียนอ่านด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน พร้อมทั้งสอดแทรกความรู้ทางภาษาตามที่หลักสูตรกำหนดไว้อย่างครบถ้วน นอกจากนี้ยังได้จัดทำแบบฝึกไว้ท้ายบทเรียนแต่ละบท เพื่อให้ผู้เรียนฝึกทักษะทางภาษาให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตรด้วย

กรมวิชาการหวังว่าหนังสือเรียนภาษาไทยเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนช่วยเหลือการจัดทำไว้ ณ โอกาสนี้

(นายเอกวิทย์ ณ ถलग)

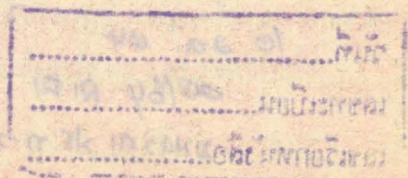
อธิบดีกรมวิชาการ

๒๘ กันยายน ๒๕๒๔

วันที่.....	๑๐ ธ.ค. ๕๔
เลขทะเบียน.....	๐๐/๒๕ ค.ค.
เลขเรียกหนังสือ.....	๒๕๔๑ ๒๕๔๑ ๐๕๔๖ X.

สารบัญ

		หน้า
บทที่ ๑	ท่อม - โมง	๑
บทที่ ๒	จำกั๊บจิด	๑๓
บทที่ ๓	เกาะหนู เกาะแมว	๒๗
บทที่ ๔	ปณิธานของฉัตร	๓๙
บทที่ ๕	สินสมุทร	๕๓
บทที่ ๖	บางระจันรำลึก	๖๗
บทที่ ๗	น้ำบ่อน้อย	๘๒
บทที่ ๘	เที่ยวน้ำตก	๙๔
บทที่ ๙	เพลงเกี่ยวข้าว	๑๐๗
บทที่ ๑๐	ยิ้มพิมพ์ใจ	๑๒๑
	คำประพันธ์ในหนังสือเรียน	๑๓๓
	หนังสืออ่านนอกเวลา	๑๓๔
	นกกระจาบ	๑๓๕
	สังข์ทอง	๑๕๔
	ประมวลคำที่ควรศึกษา	๑๗๘

บทที่ ๑

ทুম - โมง

พอขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ มานีสุง ๑๔๕ เซนติเมตร ชูใจ สูงกว่ามานี ๒ เซนติเมตร ดวงแก้วสูง ๑๔๐ เซนติเมตร สมคิดสูง ไล่เลี่ยกับมานี ส่วนปิติสูงถึง ๑๕๕ เซนติเมตร แลดูตัวของเขาสูง เก้งก้าง แขนและขายาวเกะกะ เพื่อน ๆ ในชั้นเติบโตสูงใหญ่ขึ้นตามวัย ทุกคน ไม่เพียงแต่ร่างกายเท่านั้นที่เจริญเติบโต ความคิดจิตใจของพวกเขา ก็องกงมขึ้นตามลำดับด้วย รู้จักคิด รู้ว่าอะไรถูกผิด ควรทำหรือไม่ควรทำ รู้จักบาปบุญคุณโทษ เพราะทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครองและครู อาจารย์ต่างร่วมมือกันอบรมสั่งสอน และฝึกฝนส่งเสริมให้พวกเขาเป็นคนดี ตั้งอกตั้งใจศึกษาเล่าเรียนตลอดมา

วันนั้นเพิ่งเปิดเรียนมาได้สามวัน พอถึงเวลาที่กำหนดให้ศึกษาค้นคว้า ครูประจำชั้นให้นักเรียนทำงานตามลำพัง สมคตินั่งทำงาน

พลาจอำปากหาหวอด ๆ เขารีบแก้ตัวกับเพื่อน ๆ ว่า “ตอนหยุดเทอม
 ฉันไปอยู่กับปู่ที่ภูเก็ต ทำตัวสบายเกินไปเลยติดนิสัย กลางคืนพอ
 สามทุ่มก็เข้านอน สองโมงเช้าจึงตื่น” ปิติฟังแล้วรู้สึกสงสัยคำว่า
 ทุ่ม กับ โมง ขึ้นมาทันทีว่าเหตุใดเวลากลางคืนจึงเรียกว่าทุ่ม เวลา
 กลางวันจึงเรียกว่าโมง ทำไมจึงไม่เรียกให้เหมือนกัน เขาคิดว่าซูโจ
 อาจจะรู้เพราะย่าของซูโจเป็นคนช่างเล่า ซูโจกำลังคิดเลขไม่ออก รู้สึก
 หงุดหงิดอยู่แล้ว พอปิติมาเข้าชี้ถามแม่ไม่ถึงกับโกรธเป็นฟืนเป็นไฟก็
 ทำท่ากระพืดกระเฟียด บ่นเพิ่มพ่าวว่าปิติดีฟุ้งซ่าน ใคร ๆ เขาเรียก
 เช่นนี้มานานแล้ว ไม่เห็นใครสงสัย ปิติจึงไปถามครูทำหน้าที่
 บรรณารักษ์

สมเด็จพระยาจักรีราชานุภาพ

ครูส่งหนังสือให้ปิติเล่มหนึ่ง ชื่อ “นิทานโบราณคดี” เป็นพระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาจักรีราชานุภาพ ปิติเปิดดูสารบัญชามีเรื่องน่าสนใจหลายเรื่อง เขาเห็นนิทานเรื่องที่ ๖ มีเรื่องย่ำยามและทุ่มโมง ก็นั่งอ่านด้วยความสนใจ เมื่ออ่านจบเขาเก็บหนังสือไปคืนครูทำหน้าที่บรรณารักษ์แล้วกลับไปห้องเรียน เพื่อน ๆ หลายคนยังนั่งทำงานอยู่ที่โต๊ะ บางคนอ่านหนังสืออยู่ที่มุมห้อง

ปิติเตร่เข้าไปยืนข้างโต๊ะซุใจ พลังพูดเปรย ๆ ว่า “ฉันรู้แล้วละว่า ทำไมเราจึงเรียกเวลากลางวันว่าโมง เรียกเวลากลางคืนว่าทุ่ม” ซุใจทำเลขเสร็จแล้วจึงอารมณ์ดี หันไปพูดกับปิติว่า “ไปรู้มาจากไหนละ

ปิติ ไนหลงขยายให้ฟังบ้างซี” ปิติเดินวางเชือกไปยืนกลางห้อง “ใคร
อยากฟังบ้างละ ฉันจะเล่าให้ฟัง” เพื่อน ๆ เเงหน้าขึ้นถามว่าปิติจะ
เล่าเรื่องอะไร พอรู้จักพากันดีใจ เพราะทุกคนอยากรู้อยู่เหมือนกัน “รีบ
เล่าเถอะปิติ เวลาจวนจะหมดแล้ว” มานีเร่งเร้า ปิตียึดอกขึ้นอย่าง
ภาคภูมิใจ พยายามวางท่าราวกับนักปราชญ์ ทำเสียงห้าวและพูดซ้ำ ๆ มี
จังหวะเหมือนผู้ใหญ่

“เรื่องเรียกเวลากลางวันว่าโมง เรียกเวลากลางคืนว่าทุ่มนี้ สมเด็จพระ
ยาดำรงราชานุภาพทรงสันนิษฐานไว้ในหนังสือนิทานโบราณคดี
ซึ่งเป็นพระนิพนธ์ของพระองค์ว่า ในสมัยโบราณเวลากลางวันคงจะใช้
ฆ้องตีบอกเวลา เสียงฆ้องดัง โมง โมง เวลาเท่าไรก็ดีเท่านั้นครั้ง
เช่นตีสามครั้งก็เป็นสามโมง ตีหกครั้งก็เป็นหกโมง ส่วนเวลากลางคืน
ใช้กลองตีบอกเวลา เสียงกลองดัง ตุ่ม ตุ่ม หรือทุ่ม ทุ่ม เวลาเท่าไรก็ดี
เท่านั้นครั้ง ตีห้าครั้งก็เป็นห้าทุ่ม” เพื่อนคนหนึ่งถามขึ้นว่า “เดี๋ยวนี
ไม่ได้ตีฆ้องหรือกลองบอกเวลาแล้ว ทำไมยังเรียกทุ่ม เรียกโมงอยู่ละ”

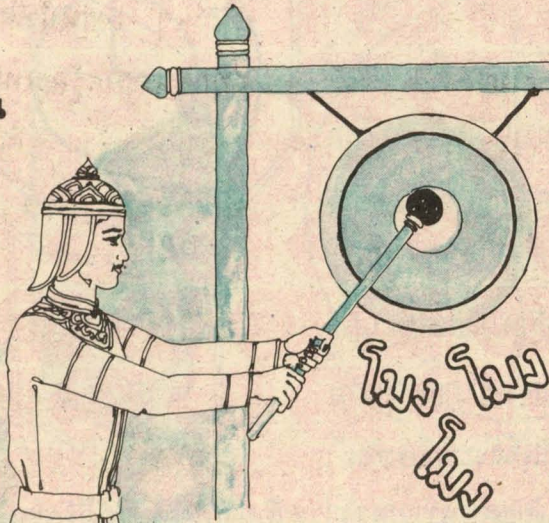
ปิติตอบ “ถึงจะไม่ได้ตีฆ้องหรือกลองบอกเวลา แต่คำทุ่มกับโมง
เป็นที่เข้าใจของคนทั่วไปแล้วจึงยังคงเรียกติดปากอยู่”

“ถ้าไม่เรียกว่าทุ่มกับโมงแล้วเธอจะเรียกว่าอย่างไร” ชูใจหันไป
ถาม เพื่อนคนนั้นนั่งนิ่ง นึกอยู่เป็นนานจึงตอบเสียงอ่อย ๆ ว่า “ไม่รู้ซี”

“เดี๋ยวนีเรามีนาฬิกาบอกเวลา เสียงนาฬิกาดัง แก๊ง แก๊ง เรา
น่าจะเรียก สองแก๊ง สามแก๊ง” เพื่อนคนหนึ่งออกความเห็น

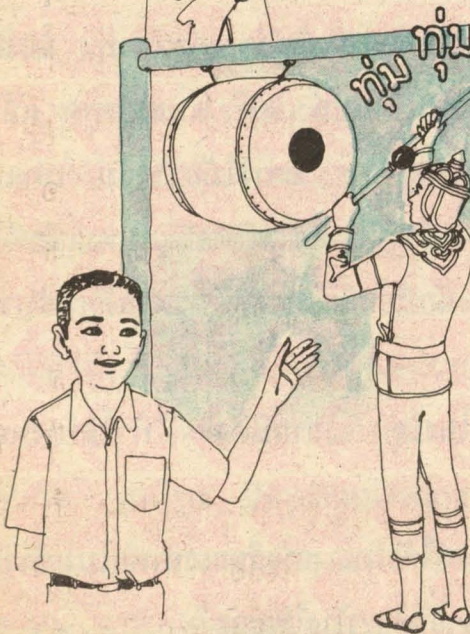
“นาฬิกาที่บ้านของฉันดัง ดึงต่อง ดึงต่อง มิต้องเรียกว่า

กลางวัน

โหม โหม โหม

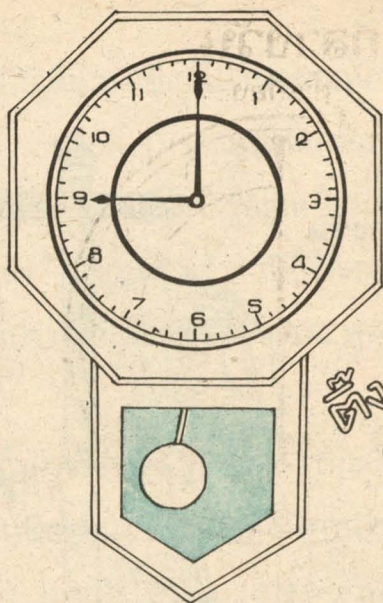
กลางคืน

ทุ้ม ทุ้ม

สองดิ่งต้อง สามดิ่งต้องหรือ”
อีกคนหนึ่งค้าน

มานิจึงว่า “นั่นนะซีของเดิม
เรียกทุ่ม เรียกโมงนะดีอยู่แล้ว พอ
พูดว่า สามโมงเช้า สามโมงเย็น
หรือสามทุ่ม ก็เข้าใจได้ทันทีว่า
หมายถึงเวลาใด ถ้าเปลี่ยนเป็น แก้ง
เป็น ดิ่งต้อง คงต้องอธิบายทำความเข้าใจกัน
อยู่อีกนานจึงจะรู้เรื่องกัน”

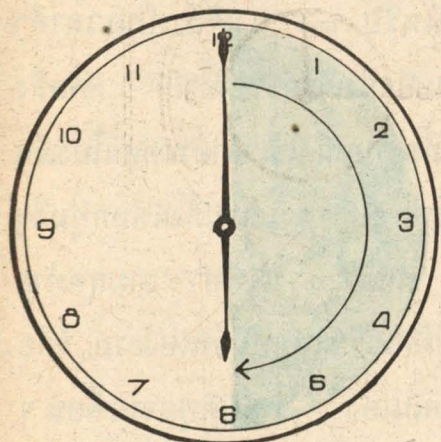
“คุณครูเคยสอนพวกเราว่า สิ่งใดที่ยังใช้ได้ดีมีประโยชน์และยัง
หาของใหม่แทนที่ให้ดีกว่าเดิมไม่ได้ก็อย่าไปเปลี่ยนแปลง แต่สิ่งใดที่มี
ของใหม่ใช้ได้ดีกว่าควรที่จะเปลี่ยนแปลง ฉันคิดว่า คำว่า ทุ่ม โมงนี้
ยังใช้ได้ดีอยู่ พวกเราอย่าคิดอ่านเปลี่ยนแปลงเลย” ดวงแก้วพูด แล้ว
ซื้อมือไปที่ไม้กวาดเก่า ๆ หลังห้องพลางว่า “อย่างไม้กวาดนั้น เก่าแก่
กะรุ้งกะริ้ง กวาดห้องไม่สะอาดแล้ว ทำไมไม่คิดเปลี่ยนใหม่เสียที”
เพื่อน ๆ ได้ฟังจึงพากันหัวเราะ นักเรียนที่เป็นกรรมการสวัสดิการรับว่า
พรุ่งนี้จะหามาเปลี่ยน

สมคิดยังสนใจเรื่อง ทุ่มโมงอยู่ จึงถามปิติว่า “ทำไมบางคน
จึงเรียกเวลาหกทุ่มว่าสองยาม”

ปิตีย้อนถามว่า “เธอเคยได้ยินบางคนเรียกเวลาหกโมงเช้าว่า
ย่ำรุ่ง และเรียกเวลาหกโมงเย็นว่า ย่ำค่ำ บ้างไหมล่ะ”

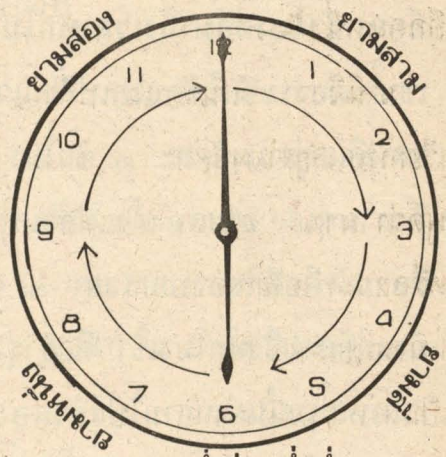
กลางวัน

อย่าเที่ยง

อย่ารุ่ง/อย่าค่ำ

กลางคืน

อย่ารุ่ง/อย่าค่ำ

ซูโจรื่องว่า “ย่าของฉันยังเรียก ย่ำค่ำ ย่ำรุ่งอยู่ เวลาหกทุ่มก็เรียกสองยาม” ปิตติอธิบายว่า “คำว่า ทุ่มกับโมง พวกเธอเข้าใจแล้ว เหลือคำว่าย่ากับยาม ฟังนะฉันจะเล่าให้ฟัง” เขาหยุดคิดหนึ่งเพื่อให้เพื่อน ๆ สนใจตั้งใจฟังยิ่งขึ้น “สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ทรงเล่าไว้ในหนังสือนิทานโบราณคดีว่า ประเพณีไทยแต่โบราณมีการให้คนอยู่เวรยามตามสถานที่สำคัญ ในเวลากลางวันผลัดละ ๕ ชั่วโมง เวลากลางคืนผลัดละ ๓ ชั่วโมง เริ่มตั้งแต่หกโมงเช้า หรือ ๕ นาฬิกา เขาก็ตียาม้องระฆังเพื่อให้คนมาเข้าเวรยาม คำว่าย่ำคือ ตีซ้ำ ๆ ถี ๆ”

“อ้อ เหมือนเราย่ำเท้าใช่ไหม ย่ำเท้าก็คือยกเท้าขึ้นลงซ้ำ ๆ สลับกัน” มานีพูด ปิตติพยักหน้าพลางเล่าต่อไปว่า “ใช่แล้วจะ และตอนหกโมงเช้าเป็นเวลาเฟื่องรุ่งสว่าง จึงเรียกว่าย่ำรุ่ง พอถึงเวลาเที่ยงวัน คือ ๑๒ นาฬิกาต้องเปลี่ยนเวรยาม เขาก็ตียาม้องระฆัง เรียกให้คนที่

จะเข้าเวรยามต่อไปมาเปลี่ยนเวลาเที่ยง ผู้ใหญ่บางคนยังเรียกย่ำเที่ยงอยู่อีกหกชั่วโมงต่อมาถึงเวลาหกโมงเย็นหรือ ๑๘ นาฬิกาเป็นเวลาค่าเขาย่ำห้องระฆังให้คนมาเปลี่ยนเวรยามอีกจึงเรียกว่าย่ำค่า พอถึงกลางคืนอยู่ยามพลัดละ ๓ ชั่วโมง ฉะนั้นยามหนึ่งใช้เวลาตั้งแต่หกโมงเย็นถึงสามทุ่ม ยามสองตั้งแต่สามทุ่มถึงหกทุ่ม ยามสามตั้งแต่หกทุ่มถึงตีสาม คือตีกลองบอกเวลา ๓ ครั้ง หรือ ๓ นาฬิกา ยามสุดท้ายตั้งแต่ตีสามถึงหกโมงเช้า คือย่ำรุ่ง ที่มีคนเรียกหกทุ่มว่าสองยาม ก็คือเวลาหกทุ่มนั้นผ่านยามไปแล้วสองยามนั่นเอง” พอปิติพูดจบเพื่อน ๆ ก็ปรบมือให้

“ดีจริง ฉันเพิ่งรู้นี่เองว่าทำไมจึงเรียกละเวลากลางคืนว่าทุ่ม เวลากลางวันว่าโมง เรียกหกโมงเช้าว่าย่ำรุ่ง เรียกหกโมงเย็นว่าย่ำค่า และเรียกเที่ยงคืนว่าสองยาม ขอบใจปิตินะ” เพื่อนคนหนึ่งพูด

“ถ้าอยากรู้อะไร ๆ มากกว่านี้ ก็ไปหาหนังสืออ่านซี มีเรื่องสนุก ๆ เยอะแยะ” ปิติบอก

“เรื่องทุ่ม โมง นี่เธอไปอ่านจากหนังสืออะไรนะ” มานีถาม

“หนังสือนิทานโบราณคดี ของสมเด็จพระยาตำราธิราชเธอไปหาคุณครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ แล้วเรียนท่านว่า เธออยากรู้อะไร ท่านก็จะหาหนังสือให้เอง” ปิติแนะนำ

ตั้งแต่นั้นมาเพื่อน ๆ ของปิติอยากรู้อะไรก็ไปหาครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ ครูก็จัดหาให้ตามความต้องการ

แบบฝึก

๑. ร ออกเสียงต่างกับ ล พ

ฝึกออกเสียง

อะไร	ไล่เสีย	เสียรู้	ลูทาง
บางเวลา	นาฬิกา	นำหัวเราะ	เคาะระฆัง
วังโบราณ	เลขการบ้าน	นานเท่าไร	ไม่ร้ายแรง

๒. ฟ กว- และ กว- ออกเสียงต่างกัน

ฝึกออกเสียง

ฟุ้งชาน	ควานหา	ฝ่าฝืน	พินไฟ	ไผ่ผ่น
คว้นไฟ	ไขว่คว้า	ฝ่าชี	ผีดาษ	รสผาด
กวาดถู	ฟูเฟื่อง	เหมืองฝาย	ฝายถูก	ฟูกหมอน
ต้อนควาย	หลายฝึก	ฝึกแพ่ง	แกว่งไกว	ไฟฟ้า

๓. ฝึกอ่านออกเสียงคำที่มีพยัญชนะ ง น ม พ บ

พอบ้าน	งานมาก	ภาคภูมิ	มุ่มห้อง
มองเพื่อน	เหมือนบอก	งอกงาม	สามโมง
โพงน้ำบ่อ	พอละนะ	พระนิพนธ์	บ่นพึมพำ
ตามลำพัง	นั่งหงุดหงิด	ติดนิสัย	สมัยนี้

๔. ความรู้เรื่อง “คำ”

เมื่อเปล่งเสียงออกมา ๑ ครั้ง หรือ ๒ ครั้งขึ้นไป แล้วได้
ความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง เรียกว่า คำ

อ่านและสังเกต

เปล่งเสียง ๑ ครั้ง	ครู	วัย	ทุ่ม	ซ้อง	ราว
” ๒ ”	โบราณ	อารมณ์	ภาคภูมิ	ศึกษา	นิสัย
” ๓ ”	ประเพณี	สันนิษฐาน	กรรมการ		
” ๔ ”	สวัสดิการ	กระพืดกระเพียด			

๕. ความแตกต่างระหว่าง “คำ” กับ “พยางค์”

เสียงที่เปล่งออกมาแต่ละครั้งจะมีความหมายหรือไม่ก็ตาม
เรียกว่า พยางค์

อ่านและสังเกต

ครู	มีความหมาย	เรียกว่า	คำ	มี ๑	พยางค์
นิสัย	”	”	คำ	มี ๒	พยางค์
ประเพณี	”	”	คำ	มี ๓	พยางค์
สวัสดิการ	”	”	คำ	มี ๔	พยางค์

๖. การอ่านคำต้องแยกพยางค์ได้ถูกและอ่านออกเสียงได้ครบจึงจะถูกต้อง

อ่านและสังเกต

สันนิษฐาน	มี ๓ พยางค์	(สัน - นิด - ฐาน)
กรรมการ	มี ๓ พยางค์	(กำ - มะ - กาน)
สวัสดิการ	มี ๔ พยางค์	(สะ - หวัด - ดิ - กาน)

๗. คำที่มักอ่านผิดเพราะแยกพยางค์ไม่ถูก

อ่านและจำ

ปกติ	อ่านว่า	ปะ-กะ-ติ
ปรกติ	”	ปรก-กะ-ติ
กรกฎาคม	”	กะ-ระ-กะ-ดา-คม
มกราคม	”	มะ-กะ-รา-คม
พฤศจิกายน	”	พรีด-สะ-จิ-กา-ยน
พฤษภาคม	”	พรี-หัด-สะ-บอ-ดี
ศีลธรรม	”	สิน-ละ-ท่า, สิน-ท่า

๘. ความหมายของคำประสม

เมื่อนำคำที่มีความหมายตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไปมารวมกัน แล้วทำให้เกิดความหมายใหม่ เรียกว่า คำประสม คำประสมบางคำมีความหมายคล้ายคำเดิม บางคำมีความหมายไม่เหมือนเดิม

อ่านและสังเกต

๘.๑ คำประสมที่มีความหมายคล้ายคำเดิม

เปลี่ยน (ชักย้าย) } รวมเป็นเปลี่ยนแปลง (ทำให้
แปลง (กลับกกลาย) } ลักษณะต่างไป)

สั่ง (บอกให้ทำ) } รวมเป็นสั่งสอน (ชี้แจงให้เข้าใจ
สอน (บอกให้เข้าใจ) } และบอกให้ทำ)

สุด (อยู่ปลาย) } รวมเป็นสุดท้าย (ที่สุด อยู่หลัง
ท้าย (อยู่ตรงข้ามกับหัว) } อยู่ปลาย)

๘.๒ คำประสมที่มีความหมายไม่เหมือนเดิม

หน้า (ส่วนหนึ่งของร่างกาย) } รวมเป็นหน้าที่ (สิ่งที่จะต้องทำ)
ที่ (ตำแหน่ง)

อบ (ทำให้สุกด้วยไอน้ำ) } รวมเป็นอบรม (สั่งสอน
รม (ทำให้ควั่นไฟหรือไอน้ำติดอยู่) } ขัดเกลา)

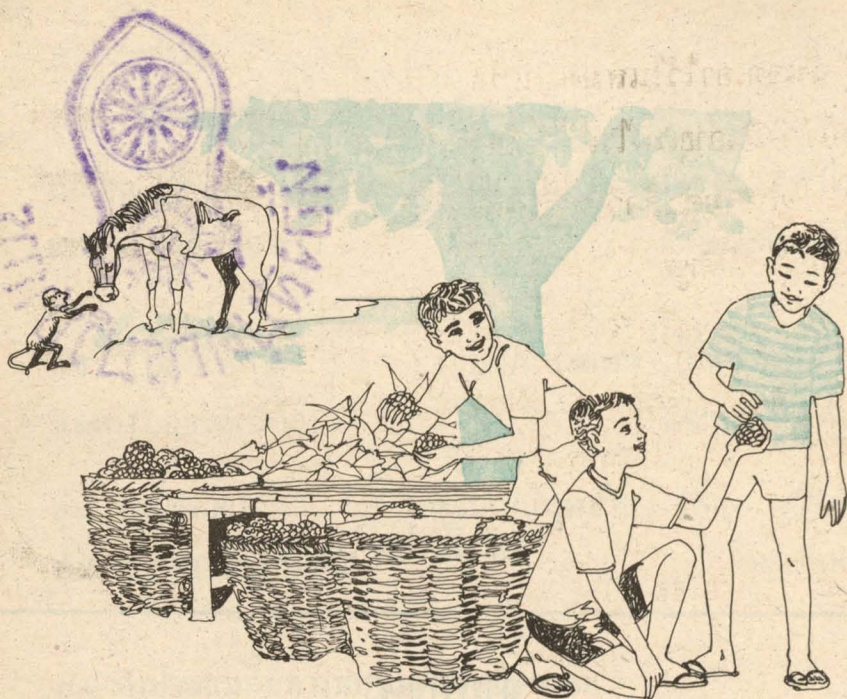
ลูก (ของที่มีรูปกลม) } รวมเป็นลูกกวาด (ของหวานเป็น
กวาด (ทำให้เสียคน) } ก้อนทำจากน้ำตาล หรือ
เคลือบน้ำตาล ใช้ออม)

บทที่ ๒

จ๋ากั๊บจิด

เจ้านิลโตขึ้นมาก พ่อของปิติฝึกให้มันทำตามคำสั่งได้หลายอย่างแล้ว แต่ยังไม่ได้ จะต้องฝึกให้มันคุ้นกับการบรรทุกน้ำหนักเสียก่อน นับวันปิตียิ่งรักเจ้านิลมากขึ้น เจ้านิลก็รักปิติมากเช่นกัน มันช่วยบรรทุกอาหารปลาให้ปิติไปเลี้ยงปลานิลทุกวัน และชอบเล่นสนุกกับปิติ ถ้าปิติเผลอมันจะเอาหัวชนจนเขาเซ แล้วมันก็ชอบใจร้องฮี้ ๆ พลังกระโดดยกขาหน้าทั้งสองขึ้นตะกุกอากาศ ปิติลุกขึ้นได้ก็โผนเข้ากอดคอเจ้านิล โหนไว้มื่อยอมปล่อย เจ้านิลพาวิ่งไปรอบ ๆ บ้าน ปิติโหนต้องแต่งพลังร้องว่า “เจ้านิลกินขนุน วิ่งหัวชนหมุนไปหมุนมา ตกลงไปนบ่อ ปลานิลล่อเหลือแต่ลูกตา” เจ้านิลฟังไม่รู้เรื่อง ได้แต่ร้องฮี้ ๆ

เย็นวันเสาร์ ปิติจึงเจ้านิลไปเที่ยวบ้านวีระ วีระกับเพชรบรรจุ
น้อยหน้าดิบลงในเข่งเสร็จพอดี พอทั้งสองเห็นปิตีกับเจ้านิลมาก็ดีใจ
ชวนปิติไปนั่งกินน้อยหน้าสุกที่แคร่ใต้ต้นมะไฟ ปิติปล่อยให้เจ้านิลไป
กินหญ้าและเล่นกับเจ้าจ้อ แต่เจ้านิลยังคงเล่นอยู่ใกล้ๆ ไม่ยอมไปห่าง
จากปิติ

“เมื่อไรเธอจะขี้นมันได้ล่ะปิติ” เพชรถาม

“พ่อบอกว่าปีหน้า ตอนนี้งำลังฝึกมัน” ปิติตอบ เขาบินน้อยหน้า
ออกกินอย่างเอร็ดอร่อย

“เจ้านิลอายุเท่าไรแล้วล่ะปิติ” วีระถาม

“ฉันจดเอาไว้ในสมุดบันทึก
จำไม่ได้ว่ามันอายุเท่าไรแน่ ต้อง
กลับไปดูในสมุดแล้ววันหลังฉัน
จะบอกให้” ปิติพูด

“เธอเอาแต่จดไม่รู้จักจำ ทุก
อย่างก็อยู่ในสมุด อยู่ในตำราหมด
นะซีปิติ” วีระว่า “ถ้าฉันอยากรู้
อะไรเมื่อไร ฉันไปเปิดดูในสมุด
ก็รู้ได้นี่นา หรือเธอไม่จด” ปิติ
ย้อนถาม วีระหัวเราะพลางพูดว่า

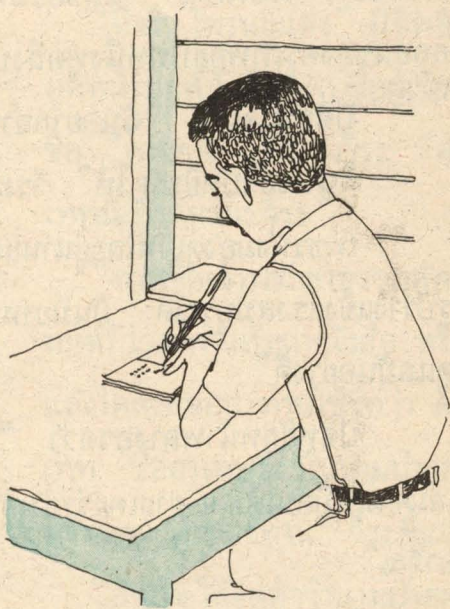
“จดซี จดเพื่อกันลืม แต่จดไว้ใน
สมองเสียก่อนแล้วจึงจดลงในสมุด และก่อนจดต้องเข้าใจให้ถ่องแท้
เพราะถ้าจำหรือจดสิ่งที่เราไม่เข้าใจก็นำไปใช้ประโยชน์ไม่ได้ เสียเวลา
จดและจำเปล่า ๆ”

“จดในสมอง จดได้อย่างไร” ปิติสงสัย

“จดในสมองก็คือจำ เข้าใจและจำให้ได้ก่อนแล้วจึงจดลงในสมุด
เพื่อกันลืม ถ้าเราจะนึกถึงอะไร เราก็นึกได้ทันทีเพราะเราจำได้ แต่ถ้า
นึกไม่ออกจริง ๆ จึงไปเปิดดูที่จดไว้ในสมุด” วีระอธิบาย

“มีน่าละ วีระจึงตอบอะไร ๆ ได้ทันที เออ ความจำนี้มีประโยชน์
มากนะ” ปิติพูด

“ใช่ซี ลุงของฉันบอกว่าความจำมีประโยชน์มากเหลือคณนา

เชียวละ” วีระเสริม “ฉันขอยืมหนังสือจากห้องสมุดมาเล่มหนึ่ง มี
กลอนของครูเทพอยู่บทหนึ่งพูดถึงประโยชน์ของความจำ”

ปิตินใจมาก “ฉันอยากอ่านบ้างจัง”

“ฉันจะไปหยิบมาให้” วีระพูด แล้วรีบวิ่งขึ้นไปบนบ้าน

เพชรนั่งมองดูเจ้านิลอยู่นานแล้วจึงพูดว่า “เจ้านิลนี่ ยิ่งโตยิ่งสวย
รูปร่างแข็งแรงสมบูรณ์ดี มันมีอาหารกินอย่างสมบูรณ์และเธอก็เอาใจใส่
ดูแลมันอย่างดี”

ปิตินยกหน้าพลาถอว่า “มันรู้ภาษายังกับคนเชียวละ ชอบ
เล่นชนเหมือนเด็ก ๆ ยายเคยว่าฉันกับเจ้านิลเป็นสองเกลอ เล่นกันเป็น
อาจिन”

วีระลงมาจากบ้าน ถือหนังสือมาด้วยเล่มหนึ่ง ปิตินขอมาเปิดดู
เขาเปิดสารบัญดูชื่อเรื่อง พอพบเรื่อง “ความจำ” ก็อ่านออกเสียงเบา ๆ

ความจำ

ความจำดีนี้มักสร้างนักปราชญ์	คนฉลาดจำแม่นแสนเหมาะสม
คนขี้ลืมถึงฉลาดขาดจำเอง	มัวแต่เพ่งเพียรจดก็หมดดี
คู่สมุดไม่บอกออกมาได้	ว่าอะไรอยู่ไหนให้ถั่วถั่ว
ถึงอ่านแล้วลืมเสียก็เสียที	ต้องอ่านค้นปนปีเสียเวลา
คนช่างจำคำถูกทุกเรื่องพูด	เปิดสมุดพบง่ายไม่หนักหนา
พันทั้งทอดรอตจ่านท่นค้นคว้า	ความจำสารพัดให้ทำไรงาม
ทุกนาที่มีแต่จะได้เปรียบ	คนขี้ลืมหลงเทียบก็งุ่มง่าม
คนหนึ่งบวกคนหนึ่งลบจบโมงยาม	ยิ่งนานปีมีแต่ความปราชัย

“ดีจริง ใครนะแต่ง” ปิติพลิก
ดูที่หน้าปกหนังสือ พบชื่อผู้เขียน
ชื่อ “ครูเทพ” จึงถามวีระ “ครู
เทพนี่เป็นใครนะวีระ”

“ท่านชื่อเจ้าพระยาธรรมศักดิ์
มนตรี เวลาท่านเขียนหนังสือ หรือ
แต่งโคลงกลอน ท่านใช้ชื่อว่า ครู
เทพ ชื่อครูเทพจึงเป็นนามปากกา
หรือนามแฝงของท่าน” วีระชี้แจง

“ฉันเคยได้ยินคำว่านามปากกา
และนามแฝงบ่อย ๆ ไม่รู้ว่าแปลว่า
อะไร นี่กว่าเขาจารึกชื่อลงที่ปกกา
เสียอีก ทำไมนักเขียนจึงต้องใช้
นามปากกาหรือนามแฝง”

“คุณครูเล่าให้ฉันฟังว่า การที่นักเขียนใช้นามปากกานั้นมีเหตุผล
หลายประการ เช่น ไม่อยากให้ใครรู้ชื่อจริง เพราะกลัวว่าเรื่องที่เขียน
จะไม่ดี บางคนก็ใช้เพื่อให้ดูโก้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้า-
อยู่หัวทรงใช้พระนามแฝงเมื่อทรงพระราชนิพนธ์บทความต่าง ๆ เพราะ
พระองค์ไม่อยากให้ใครทราบว่าเป็นบทความของพระองค์ เพื่อว่าใคร
ที่มีความเห็นแตกต่างไป จะได้กล้าแสดงความคิดเห็นคัดค้านพระองค์ได้

ต่อมาก็กลายเป็นความนิยมใช้นามปากกากันทั่วไป”

“ฉันอยากอ่านบทความที่ท่านทรงพระราชนิพนธ์” ปิติปรารภ

“เธอเรียนชั้นสูงขึ้น จะต้องได้อ่านแน่ ๆ บทความของพระองค์อ่านแล้วให้ความรู้สึกเกี่ยวกับความรักชาติบ้านเมืองได้ดีมาก”

“ถ้าฉันจะเขียนเรื่องบ้าง จะใช้นามแฝงหรือนามปากกาได้ไหม”

วีระหัวเราะ “ได้ซี เธอจะเขียนเรื่องอะไรล่ะ นี่พวกฉันกำลังเตรียมจัดทำหนังสือพิมพ์ประจำห้องชื่อ “เส้นชัย” ฉันเป็นบรรณาธิการเองแหละ”

ปิติตื่นเต้นมาก “เธอเขียนเรื่องลงด้วยหรือเปล่าล่ะ”

“เขียนซี ใช้นามแฝงด้วยละ เขียนกลอนด้วย ฉันจึงขอยืมหนังสือโคลงกลอนของครูเทพมาอ่านอย่างไรล่ะ” วีระตอบอย่างภาคภูมิใจ

“เธอใช้นามแฝงว่าอย่างไร”

“อ๊ะ บอกไม่ได้ซี เป็นความลับ ถ้าทำหนังสือเสร็จ เราจะเอาไปไว้ที่ห้องสมุด เธอไปอ่านดูซี แล้วลองทายว่าฉันใช้นามแฝงว่าอย่างไร”

ปิตินึกสนุกมาก คิดอยากจะทำหนังสือพิมพ์ประจำห้องของตนบ้าง จึงสอบถามวิธีทำจากวีระ วีระอธิบายว่า

“เรามีกรรมการจัดทำหนังสือพิมพ์อยู่แล้ว คุณครูประจำชั้นเป็นที่ปรึกษา เราตกลงกันว่าจะทำหนังสือพิมพ์เพื่อให้ความรู้ด้านต่าง ๆ และมีบทความกับเรื่องสนุก ๆ ลงด้วย ใครจะเขียนเรื่องอะไรก็รับไปฝ่ายศิลป์ก็รับหน้าที่เขียนรูปประกอบเรื่อง เขียนการ์ตูนสนุก ๆ บ้าง ใครเขียนเรื่องอะไรก็เขียนด้วยลายมือสวย ๆ ใช้กระดาษขนาดเท่ากัน

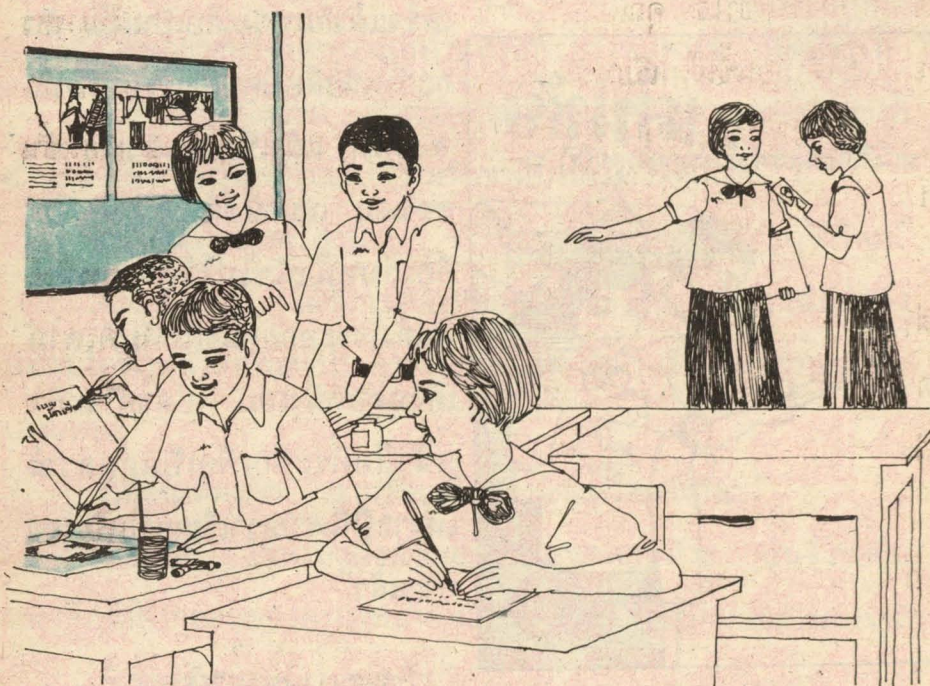

เสร็จแล้วก็มารวมเย็บเป็นเล่ม ฉัน
กะว่าหนังสือมีความยาวประมาณ
๕๐ หน้า แล้วเขียนปกสวย ๆ ทำ
สองเล่ม เล่มหนึ่งเก็บไว้ที่ห้องเรียน
อีกเล่มหนึ่งนำไปไว้ที่ห้องสมุด
ฉันตั้งใจจะออกหนังสือพิมพ์ สาม
เดือนต่อหนึ่งเล่ม ปลายปีจะทำ
หนังสือที่ระลึกเพื่อเป็นอนุสรณ์
เพราะปีนี้พวกเราเรียนเป็นปีสุดท้ายแล้ว”

“ดีจริง ฉันจะไปชวนเพื่อน ๆ
ทำหนังสือพิมพ์ประจำห้องบ้าง เออ...เธอเขียนเรื่องเกี่ยวกับอะไรล่ะ”
“เรื่อง เข้าใจแล้วจำ ไงล่ะ ฉันจึงอ่านกลอนของครูเทพ
ประกอบความคิดในการเขียน เพื่อให้เพื่อน ๆ เห็นประโยชน์ของความจำ
ด้วยความเข้าใจ”

ปิตอ่านกลอนในใจทบทวนอีกครั้ง “กลอนบทนี้ดีจัง ต่อไปนี้
ฉันจะทำตาม เมื่อเข้าใจแล้วจำให้ได้และจดด้วย เมื่อจะใช้จะได้ไม่
ต้องคอยไปเปิดสมุดดูบ่อย ๆ”

“ถ้าทำได้อย่างนี้ เธอก็เรียนเก่งขึ้น และฉลาดขึ้นกว่าเดิมอย่าง
ที่ครูเทพท่านว่า ความจำดีนี้มักสร้างนักปราชญ์”

ปิติหันไปถามเพชร “เธออ่านหนังสือเล่มนี้หรือยังเพชร”

“วีระให้ฉันอ่านแล้ว ฉันชอบกลอนของครูเทพอยู่หลายบท เรื่องแม่จ่าก็ดี แต่ฉันไม่เข้าใจคำอยู่หลายคำ เพราะเป็นภาษาอังกฤษ วีระช่วยอธิบายให้จึงเข้าใจ”

“เพชรนี่เก่งนะ เพิ่งเรียนหนังสือแท้ ๆ ก็อ่านหนังสือได้ตั้งเยอะ”

ปิติชม

“เขาจำเก่ง บอกอะไรหรือฟังอะไรครั้งเดียวก็จำได้เพราะตั้งใจ ทั้งเป็นคนช่างสังเกต ช่างซักช่างถามด้วย ถึงแม้จะต้องช่วยพ่อแม่ทำงาน อย่างหนัก เขาก็พยายามปลีกเวลาศึกษาหาความรู้ สงสัยอะไรก็ได้ถาม

ฉันกับลุงจนเข้าใจ คุณครูประจำชั้นของเขายกบอกว่า กลางปีนี้เพชร
อาจจะได้เลื่อนขึ้นไปเรียนชั้น ป. ๔ ” วีระบอก

ปิติพูดอย่างตื่นเต้น “ดีจริง ฉันอยากให้เพชรขึ้นมาเรียนชั้น
ป. ๔ กับฉันจัง”

เพชรได้ฟังก็รู้สึกตื้นตันใจที่เห็นเพื่อน ๆ มีความรักและหวังดี
ต่อเขาทุกคน ถึงเขายากจนข้นแค้นก็ไม่มีใครดูถูกเหยียดหยาม คอยให้
ความช่วยเหลือเสมอมา พอเขาได้ดีก็ยินดีด้วยอย่างจริงใจ มิได้มีความ
คิดอิจฉาริษยาแต่ประการใด

“ขอบใจปิติมาก” เพชรพูดด้วยความรู้สึกซาบซึ้ง “เพื่อน ๆ
ช่างดีต่อฉันเหลือเกิน”

แบบฝึก

๑. เสียงสระ

คำ หรือ พยางค์ ที่เราเปล่งเสียงออกมา บางครั้งออกเสียงสระ
เสียงสั้น บางครั้งออกเสียงสระเสียงยาว และบางครั้งก็มีเสียงสระ
หลายเสียงประสมกัน

๑.๑ สังกัดและฝึกออกเสียงสระเสียงสั้นและสระเสียงยาว

สระเสียงสั้น	สระเสียงยาว	ตัวอย่างคำหรือพยางค์	
อะ	อา	ปะ	ปา
อิ	อี	ชิ	ชี
อึ	อื	ฮึ	ฮื
อุ	อู	ตุ	ตู

เอะ	เอ	เตะ	เต
แอะ	แอ	แกะ	แก
โอะ	โอ	โปะ	โป
เอาะ	ออ	เกอะ	กอ
เออะ	เออ	เจอะ	เจอ
เอียะ	เอีย	เปียะ	เปีย
เอือะ	เอือ	เรือะ	เรือ
อัวะ	อัว	ผัวะ	ผัว

๑.๒ สังกะและฝีกออกเสียงสระบางตัว ที่มีเสียงสระหลายเสียง
ประสมกัน คือ

เอีย	(อี - อา)	เช่นคำว่า	เปีย
เอือ	(อือ - อา)	”	เรือ
อัว	(อุ - อา)	”	บัว
เอียะ	(อี - อะ)	”	เผียะ
เอือะ	(อือ - อะ)	”	เรือะ
อัวะ	(อุ - อะ)	”	ผัวะ

๑.๓ สังกะและฝีกออกเสียงสระบางตัวที่มีเสียงคล้ายกับมีตัวสะกด
อำ เสียงซ้ำกับ อัม (ม สะกด) เช่นคำว่า ทำ ออกเสียงเหมือนกับ ธรรม
ไอ ไอ เสียงซ้ำกับ อัย (ย สะกด) ” ไห ออกเสียงเหมือนกับ หัย
เอา เสียงคล้าย ว สะกด ” เรา ออกเสียงคล้าย ราว
(แต่ออกเสียงสั้น ๆ)

๒. ฝึกอ่าน

๒.๑ คำที่ออกเสียงตามความนิยม

ฉันเลี้ยงแมวไว้เก้าตัว (เก้า เสียงสั้นแต่ออกเสียงยาวเป็น ก้าว)

พ่อตักน้ำใส่ตุ่มแต่เช้า (น้ำ " " น้าม)

(เช้า " " ข้าว)

เขาสวมรองเท้าสีดำ (เท้า " " ท้าว)

๒.๒ คำที่ออกเสียงผิดปกติ

เด็ก ๆ แย่งกันจับปลากระดี่ที่กำลังตื่นแฉะ ๆ เลยนกกัน

หกล้มขาชี้ได้

น้ำชายชื้อข้างสี่เชือกจากเชียงราย

นกแก้วตัวโตกว่านกกระจอก

พ่อค้าเกลือใช้เรือบรรทุกเกลือไปขายเมืองเหนือ

น้ำมันเหลว ๆ ไหลเปื้อนเอาไป

๓. คำคล้องจอง ก๊อกลุ่มคำที่มีเสียงสัมผัสคล้องจองกันไปทุกวรรค

อ่านและสังเกต

แสงดาว ขาวนวล ขวนชม ลมพัด นัดหมาย

“แสงดาว” คล้องจองกับ “ขาวนวล”

คำที่มีเสียงสระเหมือนกัน มีตัวสะกดมาตราเดียวกัน เรียกว่า คำสัมผัส

แสงดาว ขาวนวล ขวนชม ลมพัด นัดหมาย

└──┘ └──┘ └──┘ └──┘

สัมผัส สัมผัส สัมผัส สัมผัส

“ดาว” สัมผัสกับ “ขาว” “นวล” สัมผัสกับ “ชวน”
 คำคล้องจองต้องมีคำสัมผัส อาจจะสัมผัสในวรรคเดียวกัน หรือ
 คนละวรรคก็ได้

ยากไร้	ไม้ดอก		ออกปาก	ฝากฝัง		ฟังดี	มีคุณ
└──┐ └──┐		└──┐ └──┐		└──┐ └──┐		└──┐	
สัมผัส		สัมผัส		สัมผัส		สัมผัส	

๔. ถ้าเอาคำคล้องจองมาเรียงเป็นกลุ่มๆ กลุ่มละเท่าๆ กัน และทำให้
 กล้องจองกันตลอด เหมือนกับเลือกคำแล้วเอามาร้อยติดกัน เรียกว่า
 ร้อยกรอง ถ้าอ่านเป็นจังหวะและออกเสียงคล้ายร้องเพลงเรียกว่า
 อ่านทำนองเสนาะ ทำให้ฟังไพเราะมากขึ้น

สังเกตและฝึกอ่าน

ถึงยากจน ข้นแค้น แสนลำบาก ไม่ออกปาก ย่นย่อ หรือทอดย
 ความจำดี นี่มัก สร้างนักปราชญ์ คนฉลาด จำแม่น แสนเหมาะเหม็ง

๕. การใช้คำในบทร้อยกรอง

บทร้อยกรองมีการบังคับและจำกัดจำนวนคำหรือพยางค์ ฉะนั้น
 เวลาแต่งบทร้อยกรอง ผู้แต่งจึงจำเป็นต้องใช้คำอย่างจำกัดและอาจ
 ตัดคำบางคำออกไป เพื่อให้ได้จำนวนคำตามที่ต้องการ

สังเกตและพิจารณาความหมายของคำ

คนขี้ลืมถึงฉลาด ขาดจำเอง

ขาดจำ ข้อความเต็มว่า ไม่มีความจำ หรือไม่รู้จักจำ
 หรือขาดความจำ

พันทึงทอดรอดจ่านนทุ่นคันควัว

พันทึงทอด	ข้อความเต็มว่า	ไม่ทอดทิ้ง	ทั้งจำและจด
รอดจ่านน	”	รอดพ้นจากการหมดหนทางแก้ไข	
ทุ่นคันควัว	”	ทุ่นเวลาในการคันควัว	

๕. การอ่านคำให้ฟังไพเราะและเข้าใจตรงกัน

อ่านและสังเกต

๕.๑ เว้นจังหวะหยุดให้ถูกที่

พ่อของปิติ/ฝึกให้มันทำตามคำสั่ง/ได้หลายอย่างแล้ว
จะต้องฝึก/ให้มันคุ้นกับการบรรทุกน้ำหนัก/เสียก่อน

๕.๒ ข้อความที่เป็นคำพูด ซึ่งอยู่ในเครื่องหมาย “ ” (อัญประกาศ) ต้องออกเสียงเหมือนเสียงพูด

ออกเสียงเหมือนพูด “ดีจริง ไครนะแต่ง”

ออกเสียงธรรมดา ปิติพลิกดูที่หน้าปกหนังสือ

๕.๓ บทร้อยกรองอ่านเป็นจังหวะ เน้นเสียงตรงคำคล้องจอง

พันทึงทอด / รอดจ่านน / ทุ่นคันควัว

ความจำสา- / รพัดให้ / กำไรงาม

๗. คำบางคำออกเสียงเหมือนกัน แต่ความหมายต่างกัน เรียกว่า

คำพ้องเสียง

อ่านและสังเกต

สีก-สีก	ปราชญ์-ปราด	โหน-โหร
เสาร์-เสา	บท-บด	ทราบ-ซาบ
ศิลป์-สิน	เล่า-เหล้า	สุข-สุก

๘. คำตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไป นำมาประสมกันเป็นคำใหม่ มีความหมาย
คล้ายคำเดิม แม้จะสลับที่กันก็ยังคงมีความหมายคล้ายคำเดิม เรียกว่า
คำซ้อน

อ่านและสังเกต

ปนปี	ถ้วนถี่	ทอดทิ้ง	ลืมหอง
เหลือล้น	เหยียดหยาม	เหน็ดเหนื่อย	เอร็ดอรร้อย

๙. การอ่านต้องแยกพยางค์ให้ถูกต้อง

อ่านและจำ

คณนา	คะ-นะ-นา
ปราชัย	ปะ-รา-ไช
ปรักหักพัง	ปะ-หรัก-หัก-พัง
ปรารธนา	ปราด-ธะ-หนา
วันจักรี	วัน-จัก-กรี่
สามารถ	สา-มาด
คมนาคม	คะ-มะ-นา-คม

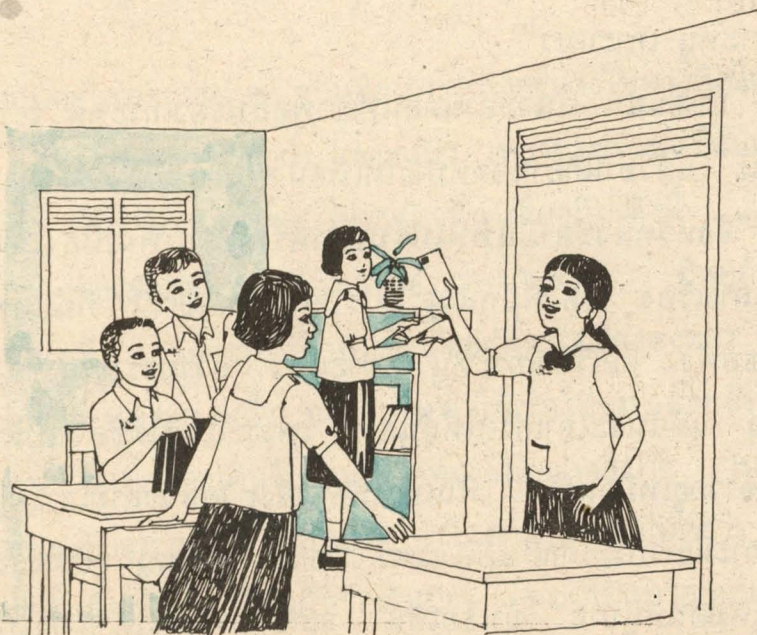
บทที่ ๓

เกาะหนู เกาะแมว

“ฉันได้รับจดหมายจากเพื่อนทางไปรษณีย์แล้ว” มานีพูดอย่าง
ตื่นเต้นพลางกรีดนิ้วหยิบจดหมายชูขึ้นด้วยท่าทางกระหึ่มยิ้มย่อง เพื่อน ๆ
วิ่งเข้ามารุมล้อมดู

“จดหมายมาจากไหน มานี” ชูใจถาม รู้สึกพลอยตื่นเต้นไปด้วย

“จากสงขลา เจ้าของจดหมายชื่อเพ็ญสิริ เรียนชั้น ป. ๕ / ๑

โรงเรียนวิเชียรชม เขาเล่าตำนาน เกาะหนู เกาะแมวมายัง สนุกดี”
มานีบอก

เมื่อสัปดาห์ที่แล้ว ครูประจำชั้นให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็นหกกลุ่ม
ให้แต่ละกลุ่มเขียนจดหมายถึงเพื่อนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ใน
โรงเรียนตามภาคต่าง ๆ โดยครูนำรายชื่อโรงเรียนมาให้เลือก กลุ่มของ
มานีเลือกเขียนถึงเพื่อนที่อยู่ในจังหวัดภาคใต้ กลุ่มของชูใจเขียนถึงเพื่อน
ภาคเหนือ กลุ่มของดวงแก้วเขียนถึงเพื่อนภาคอีสาน กลุ่มของปิติเขียน
ถึงเพื่อนภาคตะวันตก กลุ่มของสมคิดเขียนถึงเพื่อนภาคตะวันออก อีก
กลุ่มหนึ่งเขียนถึงเพื่อนภาคกลาง มานีได้รับจดหมายตอบจากเพื่อน
ภาคใต้เป็นคนแรก ทุกคนจึงรู้สึกตื่นเต้นมาก

“มานีอ่านจดหมายให้พวกเราฟังหน่อยซี” ปิติพูด “ฉันอยากรู้
เรื่องเกาะหนู เกาะแมว”

“ถ้าเช่นนั้น ฉันจะอ่านตอนที่เขาพูดถึงเรื่องเกาะหนู เกาะแมว
ให้ฟังนะ” แล้วมานีก็อ่านจดหมายให้เพื่อน ๆ ฟัง

“จังหวัดสงขลามีนิทานปรัมปราหรือนิทานพื้นเมืองเล่าต่อ ๆ
กันมาหลายเรื่อง เรื่องที่มีหลักฐานปรากฏอยู่จนเดี๋ยวนี้ ที่ฉันอยากจะ
เล่าให้เธอฟัง คือเรื่องเกาะหนู เกาะแมว ความจริงเรื่องของมันมี
นิดเดียว แต่ฉันจะเล่าเกร็ดให้สนุก ๆ เพราะฉันก็ได้ชื่อว่าเป็นนักไม้ม
ขนาดสี่ดาวอยู่เหมือนกัน ที่ในทะเลหน้าจังหวัดสงขลามีเกาะอยู่เกาะ
หนึ่ง เกาะนี้ยาวประมาณ ๔๐๐ เมตร เรียกว่า เกาะหนู รูปร่างสันฐาน
ของมันเหมือนหนูมาก ถ้าเธอเห็น จะนึกว่าหนูตัวโต ๆ ลงไปนอน

หมอบอยู่ในทะเลแน่ ๆ ส่วนอีกเกาะหนึ่งอยู่ห่างไปทางทิศใต้ประมาณ ๒ กิโลเมตรเศษ เรียกว่า เกาะแมว เพราะรูปร่างเหมือนแมวอีกนั่นแหละ ที่มีชื่อว่า เกาะหนู เกาะแมว นั้น เรื่องมีมาดังนี้

นานมาแล้ว (ไม่รู้นานก็ศตวรรษมาแล้วนะ) มีพ่อค้าเรือสำเภาจีนคนหนึ่ง มาจอดเรือเทียบท่าค้าขายอยู่ที่หน้าเมืองสงขลา พ่อค้าคนนี้มีแก้ววิเศษอยู่ดวงหนึ่ง แก้ววิเศษทำให้เรือไม่ล่ม และถ้าใครถือแก้ววิเศษไว้ในมือก็จะเดินไปบนผิวน้ำทะเลได้อย่างสบาย วันหนึ่งพ่อค้าซื้อหมากับแมวมาเลี้ยงไว้บนเรือ (ในตำนานเขาไม่บอกว่า หมาและแมวพันธุ์อะไร เป็นตัวผู้หรือตัวเมีย) หมากับแมวอยู่บนเรือนานเข้า

ก็เปื้อ เพราะเรือก็ได้แต่ลอยเคว้งคว้างอยู่ในทะเล เห็นแต่เกลียวคลื่น และทะเลกว้างสุดสายตา มันจึงอยากจะกลับขึ้นฝั่ง

“เฮ้อ.....เปื้อ” แมวบันพลางใช้ขาหน้าป้ายหนวดเล่นแก้ม

“ข้าก็เปื้อ” หมาบ่นบ้าง แล้วเข้ามานั่งใกล้ๆ แมว “เราจะคิดอ่านประการใดดี”

“เอ็งวายน้าเก่ง ทำไมไม่ว่ายน้ำไป ข้าจะอาศัยขี่คอไปด้วย”

“ถ้าระยะใกล้ๆ ข้าก็พอว่ายน้ำไหว แต่นี้ออกไกล ข้าจมน้ำตายแน่ เรามาช่วยกันคิดดีกว่าว่าจะทำอย่างไรดี”

“เอ็งคิดคนเดียว เอ๊ย ตัวเดียวเถอะ ข้าคิดจนปวดหัวแล้วละ”

“ภาษิตว่า สองหัวดีกว่าหัวเดียว ช่วยกันชวนขวยหาทางหนีดีกว่านะ”

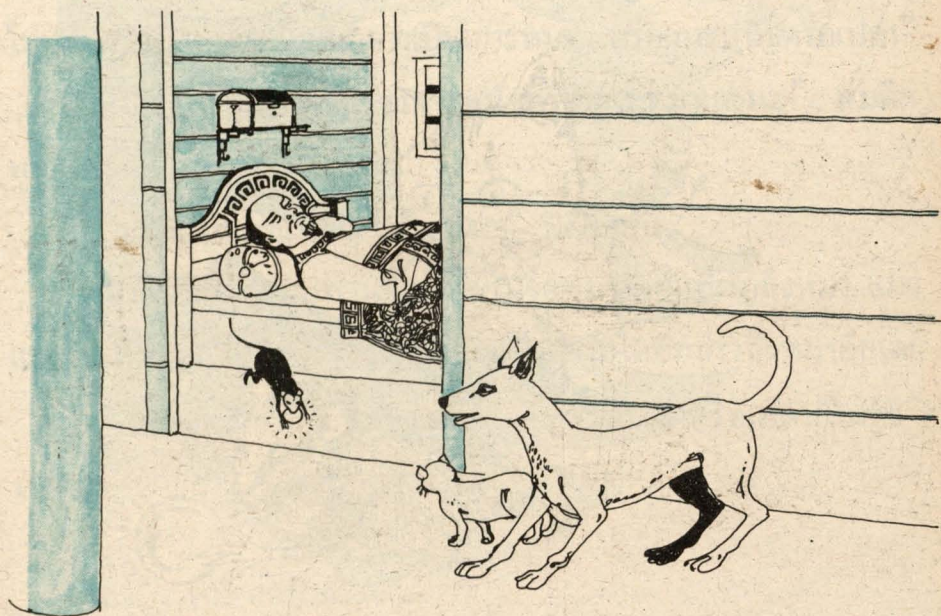
ทั้งสองตัวนั่งไต่รตรองหาเส้นทางอยู่ครู่หนึ่ง แมวก็อธิษฐานอย่างดีใจว่า “คิดออกแล้ว”

“ทำยังไงล่ะ” หมาริบบถาม

“เราต้องขโมยแก้ววิเศษให้ได้ แล้วจึงจะเดินไปบนผิวน้ำทะเลได้”

“เขาเก็บไว้ในหีบ เอ็งจะขโมยมันได้อย่างไร”

“ง่ายนิดเดียว ข้าจะไปดักจับหนูตัวเล็ก ๆ สักตัว ให้มันลอดรูกุญแจเข้าไปคาบแก้วออกมาให้เรา”

หมาเห็นชอบด้วย แมวจึงไปแอบซุ่มนอนเฝ้าบกริบอยู่ในห้อง
ครัวของเรือ และตะครุบหนูตัวเล็กแกร็นมาได้ตัวหนึ่ง (ไม่รู้มันมาอยู่
บนเรือได้อย่างไร และตั้งแต่เมื่อไร ตำนานว่าอย่างนี้ฉันก็ว่าอย่างนี้ก็แล้ว
กันนะ) และบังคับให้มันขโมยแก้ววิเศษมาให้ได้ หนูเองก็อยากกลับ
ขึ้นฝั่งอยู่เหมือนกัน จึงรีบไปขโมยแก้ววิเศษมาให้แมว

พอถึงเวลากลางคืน พ่อค้าและลูกเรือนอนหลับ เสียงกรน
ดังสนั่น แมวจึงให้หนูคาบแก้ววิเศษวิ่งนำหน้า มันกับหมาวิ่งตามหลัง
ถึงแม้คืนนั้นอากาศจะวิปริตปรวนแปรทำให้ทะเลปั่นป่วน คลื่นลมแรง
แต่สัตว์ทั้งสามตัวก็วิ่งไปบนผิวน้ำได้อย่างสบายเพราะอำนาจแก้ววิเศษ

พอจวนจะถึงฝั่งแมวก็นึกทุกจริตนี้ก็อยากกินหนู เพราะไม่ได้กินนานแล้ว จึงวิ่งไล่จับหนูกินเป็นอาหาร หนูรู้สึกกริ่งใจอยู่แต่แรกแล้วว่าแมวจะคิดคดทรยศต่อตน พอเห็นแม่วิ่งไล่ ก็รู้สึกพรั่นพรึง จึงวิ่งหนีอย่างไม่คิดชีวิต แม่วิ่งไล่สุดสุด จนแก้ววิเศษหลุดออกจากปากหนู แมวกับหนูไม่สามารถวิ่งบนผิวน้ำได้อีก จะดำน้ำลงไปควานหาแก้วก็ทำไม่ได้เลยต้องว่ายน้ำป้อมแป้มไป ไม่ช้าก็จมน้ำ กลายเป็นเกาะหนู เกาะแมว และตรงที่แก้ววิเศษหลุดจากปากหนูจึงกลายเป็นหาดทรายแก้ว มีปรากฏอยู่ทุกวันนี้” มานีเงยหน้าขึ้นมองเพื่อน ๆ แล้วว่า “เรื่องเกาะหนู เกาะแมวจบแค่นี้ จากนั้นเพ็ญสิริเขาเล่าเรื่องโรงเรียนและตัวของเขา จะให้นันอ่านต่อไหม”

“พอแล้ว ไม่ต้องอ่านต่อหรือมานี” ชูใจพูด “เออ....แล้วเขาไม่บอกหรือว่า เจ้าหมานั้นกลายเป็นเกาะหมา หรือเกาะสุนัขหรือเปล่า”

“เอ๊ะ....ไม่เคยได้ยินชื่อเกาะสุนัขหรือเกาะหมาเลยนะ” สมคิดพูด

“แล้วเจ้าหมานั้นหายไปไหนล่ะ” ปิติสงสัย

มานีอ่านในใจทบทวนข้อความในจดหมายตอนที่เล่าถึงหมา แมว และหนูหนีจากเรืออีกครั้งหนึ่งก็ไม่พบข้อความใดที่กล่าวถึงหมาอีกเลย

“ในจดหมายไม่ได้พูดถึงเลย เพ็ญสิริลืมเล่าหรือเปล่าก็ไม่รู้ซี”

มานีพูด

“ไม่ลืมหรอก ฉันเคยฟังตำนานเรื่องเกะหนู เกะแมวมมาแล้ว
ไม่เคยปรากฏว่ากล่าวถึงหมาไว้เลย” สมคิดพูด

“ถ้าเช่นนั้น มันจะหายไปไหน” ปิติพูด

“มันคงจมน้ำตาย เพราะแก้ววิเศษจมน้ำไปแล้วนี่” ดวงแก้ว
ออกความเห็น

“ถ้ามันจมน้ำ มันก็ต้องกลายเป็นเกะสุนัขหรือเกะหมา แต่
ไม่มีปรากฏนี่นา” สมคิดยืนกราน

“ฉันคิดว่า มันคงว่ายน้ำขึ้นฝั่งได้ เพราะตอนที่แมวไล่หนู
หมาไม่ได้ไล่กับเขา呢 และระยะทางก็ใกล้ฝั่งมากแล้ว มันคงว่ายน้ำขึ้น
ฝั่งได้แน่ ๆ เพราะมันแข็งแรงและว่ายน้ำเก่งกว่าแมวกับหนูอยู่แล้ว” มานี
สันนิษฐาน

“มานีเขียนจดหมายไปถามเพ็ญสิริชื่อว่าหมาหายไปไหน ทำไม
จึงไม่กล่าวถึง” ชูใจตัดความรำคาญ ที่เห็นเพื่อน ๆ อภิปรายกันไม่
สิ้นสุดสักที

“ดีเหมือนกัน แต่ฉันว่าเพ็ญสิริกคงไม่รู้ อาจจะตอบอย่าง
คาดคะเนเหมือนอย่างที่เราคิดแน่ ๆ” สมคิดพูด

ปิติสรุปว่า “ทีนี้เราเห็นอะไรที่เป็นปัญหา เราช่วยกันคิดดีกว่า
จะได้มีความคิดแตกฉาน”

แบบฝึก

๑. คำที่มีพยัญชนะควบกับ ร ล ว และประสมสระตัวเดียวกัน เวลาอ่านออกเสียงพร้อมกัน เรียกว่า คำควบแท้

ข้อสังเกต

ตัว ก ข ค จะมี ร ล ว ควบได้

ตัว ต จะมี ร ควบได้

ตัว ป พ จะมี ร ล ควบได้

ตัว ผ จะมี ล ควบได้

อ่านและสังเกต

ทางขรุขระ พระพบขรัว กลัวเสียงขลุ่ย คุยครั้นเครง

ร้องเพลงเพลิน เดินเคว้งคว้าง ขว้างให้รับ กลับกลายไป

ไครนอนกรน ขวนขวายหา ปราบกฎการณ คลานหาพลอย

ปล่อยให้เผลอ ตรวจเจอผิด ควายขวิดพลาด กวาดพริกทั้ง

๒. คำที่มีพยัญชนะควบกับ ร แต่ไม่ออกเสียงตัว ร และบางตัวออกเสียงเป็นอย่างอื่น เรียกว่า คำควบไม่แท้

อ่านและสังเกต

- ๒.๑ คำควบไม่แท้ที่ไม่ต้องออกเสียงตัว ร ส่วนมากเป็นตัว

จ ช ศ ส ควบกับตัว ร

จริงไชร้ ไครสร้าง สร้างไข่

สายสร้อย คอยเสริม เริ่มเศร้า

๒.๒ คำควบไม่แท้ที่ออกเสียงเป็นอย่างอื่น ได้แก่คำที่มี ท ควบกับ
ร ออกเสียงเป็น ช

ทรัพย์สิน	ดินทราย	ไม่ทราบ
จับแทรก	แตกทรุด	พุทรา

๓. คำบางคำคล้ายคำควบกล้ำ แต่อ่านต่างกัน คือ ออกเสียงพยัญชนะ
สองตัวไม่พร้อมกันและประสมสระคนละตัว

อ่านและสังเกต

วิปริต	อ่านว่า	วิ-ปะ-หริด
ปรัมปรา	”	ปะ-ร่า-ปะ-รา
ทุจริต	”	ทุด-จะ-หริด
สุจริต	”	สุด-จะ-หริด

๔. คำบางคำถือว่าเป็นคำไม่สุภาพ ต้องเลือกใช้ให้เหมาะกับบุคคลและ
โอกาส

อ่านและสังเกต

ข้าจะไปเที่ยว ควรพูดว่า ฉันจะไปเที่ยว หรือ ผมจะไปเที่ยว
แกจะไปไหน ” เธอจะไปไหน หรือ คุณจะไปไหน
คำที่ไม่เหมาะในการใช้กับบุคคล อาจใช้กับสัตว์ได้ เช่น
เจ้าหมานั้นหายไปไหน
มันคงจมน้ำตาย

๕. ข้อความยาวๆ อาจสรุปเป็นใจความสำคัญสั้นๆ ได้ด้วยการตัดส่วนขยายออก

อ่านและสังเกต

“จังหวัดสงขลามีนิทานปรัมปราหรือ) นิทานพื้นเมืองเล่าต่อ ๆ กันมาหลายเรื่อง (เรื่องที่มีหลักฐานปรากฏอยู่จนเดี๋ยวนี้) ที่ฉันอยากจะเล่าให้เธอฟัง คือ เรื่องเกาะหนู เกาะแมว”

๕.๑ ถ้าตัดส่วนขยายบางส่วนซึ่งอยู่ในวงเล็บออก ก็ยังไม่เสียความ และได้ใจความ ดังนี้

“จังหวัดสงขลามีนิทานพื้นเมือง (เล่าต่อ ๆ กันมาหลายเรื่อง) ที่ฉันอยากเล่าให้เธอฟัง คือ เรื่องเกาะหนู เกาะแมว”

๕.๒ ถ้าตัดส่วนขยายในวงเล็บออกอีก จะได้ใจความสำคัญดังนี้

“จังหวัดสงขลามีนิทานพื้นเมืองที่ฉันอยากจะเล่าให้เธอฟัง คือ เรื่องเกาะหนู เกาะแมว”

5.3 เขียนข้อความใหม่ ให้สั้นกะทัดรัดและเข้าใจง่ายด้วยสำนวนภาษาของตนเอง จะได้ใจความสำคัญดังนี้

“ฉันอยากจะเล่านิทานพื้นเมืองของจังหวัดสงขลา เรื่อง เกาะหนู เกาะแมว ให้ฟัง”

๖. ข้อความที่ใช้ในการสนทนาจะเป็นข้อความสั้นๆ เพราะตัดหรือละบางส่วนของประโยคและคำบางคำ แต่ก็สามารถเข้าใจได้

อ่านและสังเกต

(ถาม) “จะไปไหน?” ประโยคสมบูรณ์ คือ “เธอจะไปไหน?”

(ตอบ) “สวนสัตว์” หรือ “จะไปเที่ยวสวนสัตว์” ประโยคสมบูรณ์ คือ “ฉันจะไปเที่ยวสวนสัตว์”

คำที่ตัดออกหรือละไว้ คือ คำที่ทำหน้าที่แสดงกิริยาอาการ ซึ่งเรียกว่า *ภาคประธาน* และบางที่อาจจะคำแสดงกิริยาอาการใน *ภาคแสดง* เช่น ตอบสั้นๆ ว่า “สวนสัตว์” ก็รู้เรื่อง เพราะมีข้อความว่า “จะไป” อยู่ในคำถามแล้ว

๗. พจนานุกรมมีการใช้อักษรย่อเพื่อบอกให้รู้ว่าคำนั้นเป็นคำชนิดใด เช่น

ก. (กิริยา) น. (นาม) ส. (สรรพนาม) ว. (วิเศษณ์)

อ่านและสังเกต

เกาะ น. แผ่นดินมีน้ำล้อมรอบ ก. จับ กุม ยึด ถือ เหนี่ยวรั้ง

เอ็ง ส. แทนชื่อบุรุษที่สอง (สำหรับผู้ใหญ่พูดกับผู้น้อย)

แกร็น ว. เล็ก ไม่ได้ขึ้น คงที่ ทรงตัวอยู่อย่างนั้น แคระ

บทที่ ๔

ปณิธานของฉัตร

บ้านเลขที่ ๑๕ ถนนสาย ๑๗/๑

หุบกะพง อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี

๗๖๑๒๐

๑๐ มิถุนายน ๒๕๒๕

ปติ เพื่อนรัก

ฉันได้รับมอบหมายจากคุณครูและเพื่อน ๆ ชั้น ป. ๕/๑ ให้เขียนจดหมายตอบรายการมิตรสัมพันธ์ของเธอ ฉันรู้สึกว่าการเขียนจดหมายถึงเพื่อนต่างจังหวัดที่เธอเรียกว่า “มิตรสัมพันธ์” นั้นดีมาก

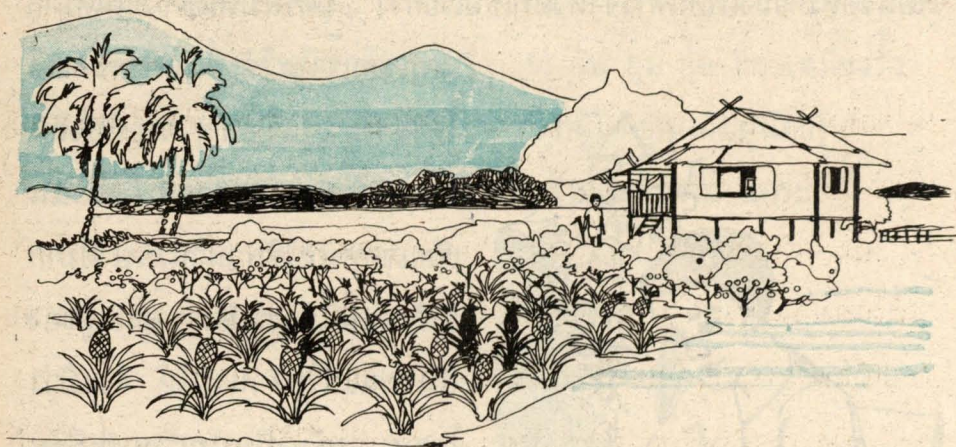

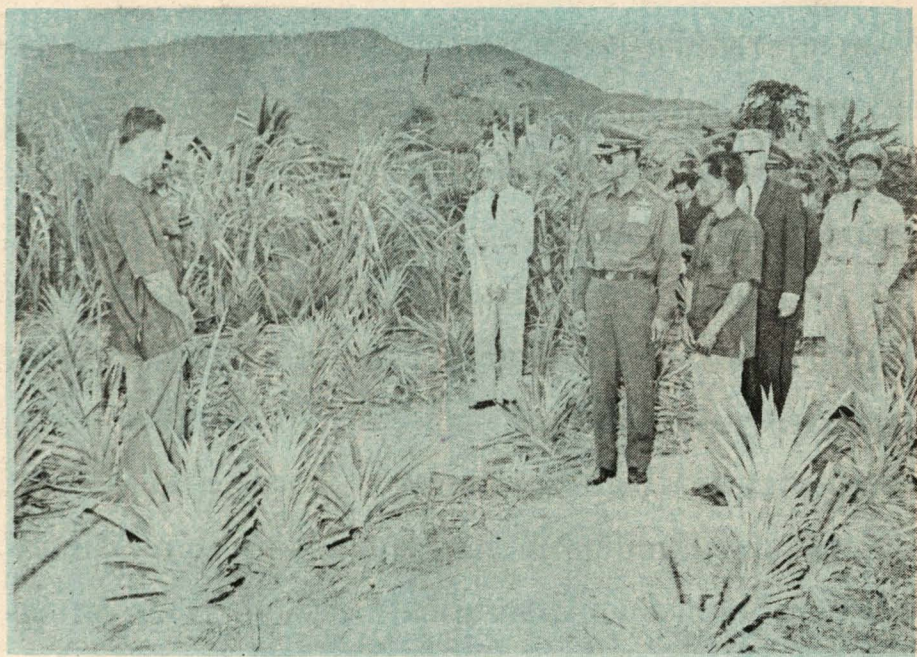
นอกจากเราจะได้เพื่อนมากขึ้น ยังได้รับความรู้แปลก ๆ จากท้องถิ่นต่าง ๆ ด้วย เธออาจจะคิดว่าฉันเขียนจดหมายใช้สำนวนภาษาดีมาก ถ้าคิดเช่นนั้นก็จะรู้เถิดว่า คุณครูของฉันท่านแก้ไขสำนวนให้ ถึงแม้ว่าใคร ๆ ว่าฉันเป็นนักเรียนที่เรียนเก่งที่สุดก็คงเขียนเองไม่ได้แบบนี้แน่ ๆ และจดหมายฉบับนี้ ฉันต้องใช้คำราชาศัพท์หลายคำ คุณครู

จึงต้องตรวจแก้ไขเป็นพิเศษ

เรื่องของเธอสุนุกดี ฉันอยากเลี้ยงปลานิลดูบ้างและคงจะเลี้ยงได้แน่ ๆ เพราะครอบครัวของฉันเป็นครอบครัวเกษตรกรอยู่แล้ว เจ้านิลของเธอดูทำจะน่ารักมาก ฉันเลี้ยงมาไม่ได้เพราะฉันกลัวม้า เมื่อเล็ก ๆ ฉันเคยถูกม้าเตะ เลยกกลัวม้ามานจนบัดนี้

ชีวิตของฉันก็คล้าย ๆ กับเธอ ผิดกันตรงที่ครอบครัวของเธอทำนา แต่ครอบครัวของฉันทำไร่ พ่อของฉันทำไร่อ้อย สับปะรด หน่อไม้ฝรั่ง และมะเขือเทศ เธอคงได้ยินชื่อหุบกะพงจากวิทยุและหนังสือพิมพ์อยู่บ้างนะ พ่อแม่ของฉันมีภูมิลำนาวอยู่ที่นี่ ฉันจะเล่า

เรื่องหมู่บ้านหุบกะพงให้เธอฟังสักเล็กน้อย หุบกะพงอยู่ในอำเภอ
ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี อยู่ห่างตัวจังหวัด ๔๐ กม. อยู่ห่างฝั่งทะเล
๕ กม. เดิมคนที่นี่ทำสวนผัก เรียกว่าชาวสวนผักชะอำ ต่อมาพื้นที่
แห้งแล้งกันดารมาก ชาวสวนผักก็ยากจนลง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนราษฎร และทรง
ทราบถึงความเดือดร้อน จึงทรงรับเกษตรกรเหล่านี้ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์
พร้อมทั้งพระราชทานทรัพย์สินส่วนพระองค์ให้กู้ยืมไปลงทุนเป็นเงินจำนวน
๓ แสนบาท ภายหลังไม่ปรากฏผู้ได้นำเงินที่กู้ยืมไปลงทุนแล้ว ถวายคืน
เลย พระองค์จึงได้ทรงทราบว่า เกษตรกรเหล่านี้ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของ

ตนเอง ทำให้ยากจนมาก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รัฐบาลจัดทำโครงการช่วยเหลือ และได้รับความร่วมมือจากรัฐบาลของประเทศอิสราเอลด้วย กลุ่มเกษตรกรกลุ่มนี้จึงมีที่ทำกินโดยได้รับจัดสรรที่ดินให้คนละ ๒๕ ไร่ จนในที่สุดได้จัดตั้งสหกรณ์การเกษตรขึ้น นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น

ชาวหุบกะพงรู้สึกซาบซึ้งในพระเมตตาเป็นอย่างยิ่ง ต่างตั้งใจทำมาหากินด้วยความขยันขันแข็งเพื่อเป็นการสนองพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ เดือนเมษายนของทุกปี ชาวหุบกะพงจะตั้งตารอคอยการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมของพระองค์ เมื่อพระองค์เสด็จถึงทุกคนที่นี่มีแต่ความสุขปลาบปลื้มที่ได้เข้าเฝ้าฯ อย่างใกล้ชิด และได้รับพระเมตตา ทรงแนะนำแนวทางทำมาหากินให้ ทรงให้กำลังใจ ประดุจน้ำทิพย์ชโลมใจพวกเรา ปิติ ฉันคิดว่าฉันมีบุญที่ได้เกิดมาเป็นคนไทย มีพระมหากรุณาธิคุณสุดประเสริฐเช่นนี้ เธอคิดอย่างฉันไหม

พ่อแม่ของฉันมีลูกชายสามคน ตัวฉันเป็นคนสุดท้อง พี่ชายหัวปีเป็นช่างถ่ายรูป เขาออกไปตั้งร้านอยู่ที่ตัวจังหวัด พี่ชายคนรองลงมา ขณะนี้กำลังเรียนอยู่คณะรัฐศาสตร์ในมหาวิทยาลัยที่กรุงเทพฯ ส่วนตัวฉันตั้งใจจะพลิกแผ่นดินให้เป็นเงินเป็นทอง ฉันช่วยพ่อกับแม่ทำไร่ทุกวัน ก่อนไปโรงเรียน กลับจากโรงเรียนและวันหยุด ฉันเฝ้าดูพืชพันธุ์ที่เราเพาะปลูกตั้งแต่มันซูไบแรกออกมาจากเมล็ด จนกระทั่งมันเติบโตให้ดอกให้ผล ฉันรักมันมาก ฉันอยู่กับดินกับต้นไม้ มีความสุขเหลือเกิน ในเวลาเช่นนั้น ฉันนึกถึงหม่อมเจ้าสิทธิพร กฤดากร เกษตรกร

คนสำคัญ เธอเคยได้ยินพระนามของท่านไหม เธออาจจะไม่เคยได้ยิน แต่เธอคงเคยได้ยินชื่อหรือเคยรับประทาน “แตงโมบางเบิด” แล้ว ไซ้ไหม

พอพูดถึงคำว่า “รับประทาน” ฉันมีเรื่องตลกจะเล่าแทรกใน วงเล็บให้เธอฟัง หยุดเรื่องแตงโมบางเบิดไว้ก่อนนะ ปิดวงเล็บแล้ว ค่อยเล่าต่อ (เรื่องของภาษานี้ก็ทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้เหมือนกัน วันเปิดประชุมสหกรณ์เมื่อเดือนที่แล้ว พ่อของฉันซึ่งเป็นผู้จัดการ สหกรณ์การเกษตร เดินออกไปรอรับประธานการประชุมที่ปากทางเข้า หมู่บ้าน ฉันเดินออกไปกับพ่อด้วย ลงไปถามพ่อว่าจะไปไหน พ่อ

ตอบว่า “ไปรับประทานอาหาร” ลุงไปล่ำพุดว่า “รับประทานอาหารอะไรล่ะ” พ่อตอบว่า “รับประทานอาหารประชุมณะซี” ลุงไปล่ำร้องเอะอะว่า “การประชุมณะกินเข้าไปได้หรือ ทิดเหมือนท่าจะสติไม่ดี” ว่าแล้วลุงไปล่ำก็เดินจากไป พ่อของฉันทน์ยืนงง ที่แท้คำว่า “ประชุม” กับ “ประทาน” เสียงเหมือนกัน แต่ความหมายไม่เหมือนกัน พ่อของฉันทน์จะไปรับประทานอาหาร คือรอรับผู้ที่จะมาเป็นประธานในการประชุม แต่ลุงไปล่ำกลับคิดว่าพ่อจะไปรับประทานอาหาร คือไปกิน พ่อพอบอกว่า รับประทานอาหารประชุม ลุงไปล่ำก็เลยคิดว่าพ่อเลอะเทอะจะไปกินการประชุม ซึ่งมันกินไม่ได้ คนหนึ่งใช้ ท อีกคนหนึ่งใช้ ธ เลยไม่เข้าใจกัน ชันใหม่ปิติ ถ้าไม่ชันก็จี้เอวให้ชันหน่อยนะ ชันคือหัวเราะนะ ไม่ใช่ชันแอ็กอีแอ็กแอ็กเหมือนไก่) เอาละปิดดวงเล็บแล้ว ขอเล่าเรื่องแต่งโมบางเปิดต่อเสียที

“แต่งโมบางเปิด” เนื้อเป็นเม็ดทรายสีแดง หวานกรอบอร่อย ตัดใจ เธอชอบใช่ไหม ถ้าเช่นนั้นเธอควรจะรู้ว่าหม่อมเจ้าสิทธิพร กฤดากร นี่แหละเป็นผู้ให้กำเนิดแต่งโมพันธุ์นี้ ซึ่งปลูกในไร่ของท่านที่ตำบลบางเปิด อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ถ้าเธอเคยอ่านพระประวัติของหม่อมเจ้าสิทธิพรแล้ว คงมีความคิดเหมือนฉันทน์ คืออยากให้มีคนอย่างท่านหลาย ๆ คน แผ่นดินไทยจะได้เป็นแผ่นดินทองดังที่เราเคยได้ยินมาแต่ก่อนคือ “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว” อย่างสมัยสุขโขทัย ฉันดีใจที่อ่านพบว่า ท่านทรงได้รับรางวัลแมกไซไซด้วย คุณครูและมิตรสหายของฉันทน์บอกว่า ฉันคิดไกลเกินวัย คุณครูใหญ่ของฉันทน์เคยแนะนำให้ฉันทน์เรียนเป็นแพทย์หรือวิศวกร

เพราะเห็นว่าฉันเรียนเก่ง คิดเก่ง ทำงานเก่ง แต่ฉันมองดูมือทั้งสอง
 ของฉันแล้ว ฉันคิดว่าควรจะทำอะไรมากกว่าถือเข็มฉีดยา เพราะปู่ของ
 ฉันย่ำว่าโคตรเหง้าของเราเป็นชาวไร่ บรรพบุรุษของไทยเราเป็นเกษตรกร
 แม้ว่าปัจจุบันนี้จะมีงานพาณิชยกรรม อุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นมากมาย แต่
 อาชีพส่วนใหญ่ของคนไทยก็ยังเป็นเกษตรกรอยู่ ถ้าเราค่อยๆ ละทิ้ง
 งานเกษตรกรรมไปที่ละเล็กละน้อย หนีไปประกอบอาชีพอุตสาหกรรม
 หรือพาณิชยกรรมเสีย ไม่เข้าบ้านเมืองของเราคงจะแห้งแล้งเหมือนทะเล
 ทราย เพราะขาดพืชคลุมดินและดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ฉันจึงจะ

ยึดอาชีพเกษตรกรรมและทำให้ดีที่สุด จะดำเนินรอยตามท่านสิทธิพร ให้จงได้ ฉันดีใจที่เธอก็รักไรนา รักแผ่นดินและพืชพันธุ์ รักธรรมชาติ ที่หล่อเลี้ยงชีวิตคนไทยมาแต่ดึกดำบรรพ์ เราคงได้ทำงานอย่างเดียวกัน แน่นนอน

ฉันเขียนมายืดยาว เธอคงอ่านเสียจนเหนื่อย ฉันอยากพบเธอ เราจะได้คุยกัน ตอนปิดเรียนภาคปลาย ถ้าเธอว่างฉันขอเชิญเธอไปเที่ยวที่หุบกะพง เธอจะได้เห็นไร่อ้อยซึ่งมีอาณาเขตกว้างขวางของพวกเรา ได้รับประทานหน่อไม้ฝรั่งซึ่งเก็บมาสด ๆ จากไร่ มะเขือเทศ ลูกโต สีแดงราวกับใช้สีแต้ม รสหวานกรอบและอร่อย ทำให้เธอแข็งแรง สดชื่นยิ่งขึ้น

ฉันขอจบจดหมายเพียงแค่นี้ เธอและครอบครัวรวมทั้งปลานิล กับเจ้านิลม้าแสนรู้คงสบายดี ฉันและครอบครัวสบายดี หวังว่าคงได้รับจดหมายจากเธออีก สวัสดิ์

รัก

นัทร พงศ์กสิกร

ปิติอ่านจดหมายจบ จึงพับเก็บเข้าซองและใส่กระเป๋าสื่อไว้ พรุ่งนี้จะนำไปให้เพื่อนอ่านที่โรงเรียน เขาเอนหลังฟังต้นมะม่วง พลังนึกวาดภาพเด็กชายฉัตร เพื่อนใหม่ของเขา คงรูปร่างล่ำสัน ท่าทางทะมัดทะแมง คล่องแคล่ว หน้าตาแจ่มใส ร่าเริง ปิตินึกถึงถ้อยคำต่าง ๆ ในจดหมายของเขาแล้วรู้สึกชื่นใจ ฉัตรมีความคิดเหมือนวีระ วีระก็เป็นคนเก่ง ฉลาดปราดเปรื่อง และตั้งใจแน่วแน่จะเป็นเกษตรกร

เจริญรอยตามลุงของเขา มานะตั้งใจจะเป็นข้าราชการ เพราะพ่อของเขาเป็นข้าราชการ ไม่มีที่ดินจะทำเกษตรเหมือนปิตักกับวีระ มานีเคยค้านว่า ควรจะเลือกทำสิ่งที่ตนเองชอบและถนัดจะดีกว่า แม้ไม่มีที่ดิน เราก็อาจจะหาได้ภายหลัง ถ้าเรารักที่จะเป็นเกษตรกรจริง ๆ

เจ้านิลเดินกุกกับ ๆ มาข้างหลังปิติ มั่นคาบชายเสื้อของปิติดึงขึ้น ปิตีรีบลุกอย่างว่องไวเพราะกลัวเสื้อขาด หันกลับไปกระโดดขึ้นบนหลังของมัน เจ้านิลกระโดดยกขาหน้าทั้งสองขึ้นพลงร้องอี ๆ ปิติกอดคอของมันเหนียวไว้ไม่ให้ตก เจ้านิลพยายามสะบัดไปมาแต่ปิตีก็ไม่ตก เพราะเคยเล่นกับมันจนชิน ไม่ช้าเจ้านิลก็ยอมให้ปิตินอนพังกาบอยู่บนหลัง แล้วพาวิ่งเหยาะ ๆ กลับบ้าน

แบบฝึก

๑. การอ่านคำที่มีเครื่องหมายไม้ยมก (ๆ) นั้น จะอ่านซ้ำได้ถูก เมื่อนึกถึงคำที่เคยพูดในชีวิตประจำวัน

ฝึกอ่าน

แน่ ๆ สด ๆ ทุกวัน ๆ กุกกับ ๆ ที่ละน้อย ๆ

๒. เครื่องหมายทับ (/) ใช้กันระหว่างตัวเลข เพื่อแบ่งความหมายของตัวเลข

ฝึกอ่าน

ถนนสาย ๑๗/๑ อ่านว่า ถนนสายสิบเจ็ดทับหนึ่ง
 หมายความว่า ถนนสาย ๑๗ ซอยที่ ๑

ป. ๕/๑ อ่านว่า ประถมศึกษาปีที่ห้าทับหนึ่ง
 หมายความว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ห้องที่ ๑

๓. เครื่องหมายไปยาลน้อย (๗) ใช้เขียนท้ายคำหรือข้อความเพื่อย่อคำ
 ให้สั้นลง เวลาอ่านต้องอ่านเต็มทั้งข้อความ

ฝึกอ่าน

โปรดเกล้า ฯ อ่านว่า โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
 เข้าเฝ้า ฯ ” เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท
 ทูลเกล้า ฯ ” ทูลเกล้าทูลกระหม่อม

๔. คำบางคำอาจเขียนย่อให้สั้นลง โดยย่อกำนั้นให้เหลือเพียงพยัญชนะ
 ตัวเดียวหรือหลายตัว แล้วใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) ไว้ข้างท้าย
 เวลาอ่านต้องอ่านเต็มคำ ใช้ย่อเฉพาะคำที่รู้จักกันไป

ฝึกอ่าน

อ.	ย่อมาจากคำว่า	อำเภอ
จ.	”	จังหวัด
ป.	”	ประถมศึกษา
กม.	”	กิโลเมตร
ช.ม.	”	ชั่วโมง

๕. เครื่องหมายชนิดจิต () นิยมเรียกกันว่า วงเล็บ ใช้เขียนกันคำ หรือข้อความ เพื่ออธิบาย หรือขยายความของคำ หรือข้อความ ข้างหน้าให้ชัดเจนขึ้น หรือเพื่อบอกให้รู้เรื่องนอกเหนือไปจากข้อความข้างหน้าที่กล่าวไว้แล้ว

อ่านและสังเกต

๕.๑ “ฉันเลี้ยงแมวไว้เก้าตัว(เก้า เสียงสั้น แต่ออกเสียงยาวเป็นก้าว)”

เป็นการอธิบายข้อความตอนหน้าให้ชัดเจนขึ้น

๕.๒ “นานมาแล้ว (ไม่รู้นานก็ศตวรรษมาแล้วนะ)”

เป็นการขยายข้อความตอนหน้าให้ชัดเจน

๕.๓ “หยุดเรื่องแดงโมบางเปิดไว้ก่อนนะ ปิดวงเล็บ แล้วค่อยเล่าต่อ (เรื่องของภาษา..... จนถึงเหมือนไก่)”

บอกให้รู้เรื่องนอกเหนือจากข้อความข้างหน้าที่กล่าวไว้

๖. เครื่องหมายอัฒประกาศ “.....” ใช้เพื่อบอกให้รู้ว่า ข้อความในเครื่องหมายนี้เป็น คำพูด หรือต้องการเน้นข้อความเพื่อให้ผู้อ่านสังเกตเป็นพิเศษ

อ่านและสังเกต

พ่อบอกว่า “รับประธานการประชุมนะซี”

ที่แท้คำว่า “ประธาน” กับ “ประธาน” เสียงเหมือนกัน

๗. การเขียนจดหมาย ต้องใช้คำจั้นต้นและคำลงท้ายให้สุภาพและเหมาะสมกับบุคคล

อ่านและจำ

บุคคลที่เขียนจดหมายถึง	คำขึ้นต้น	คำลงท้าย
เพื่อน คนที่มีอายุน้อยกว่า	สวัสดี.....(ชื่อ).....เพื่อนรัก	รัก รักและคิดถึง
พ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่	กราบเท้า.....ที่เคารพ	ด้วยความเคารพอย่างสูง
ครู	เรียน.....ที่เคารพ	ด้วยความเคารพอย่างสูง
คนที่นับถือ	เรียน.....ที่นับถือ	ขอแสดงความนับถือ ด้วยความนับถือ

บางครั้งคำลงท้ายอาจมีคำว่า “อย่างสูง” หรือ “อย่างยิ่ง”
ต่อท้าย ถ้าบุคคลที่เขียนจดหมายถึงเป็นผู้ที่เคารพนับถือมาก

๘. การพูดหรือการเขียน ต้องเลือกใช้คำให้เหมาะกับสถานที่ บุคคล และโอกาส

อ่านและจำ

คำที่ใช้เฉพาะ บุคคลและโอกาส	เลือกใช้ให้เหมาะกับ บุคคลและโอกาส	
กู ข้า	กระผม ผม ฉัน ดิฉัน อีฉัน ข้าพระพุทธเจ้า	ผู้ใหญ่ พระภิกษุ ผู้น้อย คนทั่วไป คนทั่วไป พระสงฆ์ พระมหากษัตริย์

คำที่ใช้เฉพาะ บุคคลและโอกาส	เลือกใช้ให้เหมาะ กับบุคคลและโอกาส	
แก มึง เอ็ง	คุณ ท่าน พระคุณเจ้า ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ใต้ฝ่าละอองพระบาท	คนทั่วไป ผู้ใหญ่ พระสงฆ์ พระมหากษัตริย์ พระบรมราชินี พระยุพราช คนทั่วไป ผู้ใหญ่ พระมหากษัตริย์
มัน	เขา ท่าน พระองค์	

๘. ข้อความเปรียบเทียบเป็นข้อความที่กะทัดรัด แต่มีความหมายมากและ
ลึกซึ้ง จะเข้าใจความหมายของข้อความนั้น ด้วยการคิดเปรียบเทียบ
อ่านและสังเกต

ส่วนตัวฉันตั้งใจจะพลิกแผ่นดินให้เป็นเงินเป็นทอง
ไม่เข้าบ้านเมืองของเราคงจะแห้งแล้งเหมือนทะเลทราย
แผ่นดินไทยจะได้เป็นแผ่นดินทอง ดังที่เราเคยได้ยินมาแต่ก่อน
ทรงให้กำลังใจประจุน้ำทิพย์ขไลมใจพวกเรา
มะเขือเทศลูกโต สีแดงราวกับใช้สีแต้ม

๑๐. ประโยคที่มีความหมายชัดเจนว่า ใคร ทำอะไร แบ่งออกได้เป็น ๒ ส่วน คือ ภาคประธาน บอกให้รู้ว่า ใครแสดงกิริยาอาการ และ ภาคแสดง บอกให้รู้ว่าแสดงกิริยาอาการอย่างไร แต่ละส่วนอาจใช้ คำ หรือ กลุ่มคำ ขยายให้ชัดเจนขึ้น

อ่านและสังเกต

ภาคประธาน	ภาคแสดง
พ่อ แม่	มีลูก
พ่อ แม่	มีลูกชายสามคน (ขยายภาคแสดง)
ครูใหญ่	แนะนำฉัน
ครูใหญ่ของฉัน (ขยายภาคประธาน)	แนะนำฉันให้เรียนเป็นหมอ (ขยายภาคแสดง)

บทที่ ๕

สินสมุทร

“เมื่อวานนี้ มีนักเรียนมาเข้าเรียนใหม่คนหนึ่ง ชื่อสินสมุทร” เพชรบอกเพื่อน ๆ มานี้กับขูใจวิจารณ์ว่าชื่อแปลกดี วีระบอกว่าชื่อเหมือนพี่ชายของสุดสาคร ลูกพระอภัยมณี ที่ลุงเคยเล่าให้ฟังนานมาแล้ว

“ฉันอยากฟังเรื่องสินสมุทรจัง” ปิติพูด “คราวก่อนลุงเล่าเรื่องสุดสาครกับม้านิลมังกรให้ฟัง ฉันก็ได้เจ้านิล คราวนี้ถ้าได้ฟังเรื่องสินสมุทร ฉันอาจจะได้อะไรอีกก็ได้นะ”

“ฉันก็อยากฟัง” มานี้กับขูใจพูดเกือบพร้อมกัน เพชรจึงอาสาไปหยิบหนังสือพระอภัยมณีมาให้วีระ พอวีระได้หนังสือเขาก็เล่าเรื่องสินสมุทรให้เพื่อนฟัง บางครั้งก็อ่านบทกลอนเป็นทำนองเสนาะด้วย

“เรื่องพระอภัยมณีนี้ กวีชื่อสุนทรภู่เป็นผู้แต่ง เป็นหนังสือนิทานคำกลอนที่แต่งได้ไพเราะและสนุกสนานมาก เนื้อเรื่องตอนเกิดสินสมุทรก็คือ มารดาของสินสมุทรเป็นยักษ์ชื่อนางผีเสื้อสมุทร”

“ตายแล้ว! แม่ของสินสมุทรเป็นยักษ์หรือ แล้วทำไมพ่อของสินสมุทรจึงรักล่ะ ยักษ์น่ากลัวจะตาย ดีไม่ดีเดี๋ยวก็เคี้ยวเอื้องง่าย ๆ” ขูใจพูดพลางทำท่าขนพองสยองเกล้า

“ฉันกำลังจะเล่าให้ฟัง ผีเสื้อสมุทรมารดาของสินสมุทรไปลักเอาพระอภัยมณีมาขังไว้ในถ้ำ แล้วแปลงร่างเป็นนางงาม แต่

พระอภัยมณีก็รู้ว่าเป็นยักษ์ และมีความกลัวมาก จึงจำเป็นต้องทำใจดี
สู้เสื่ออยู่กับนางจนเกิดสินสมุทร”

“สินสมุทรหน้าตาเป็นยักษ์หรือเปล่า” ชูใจถาม ปิติกำลังตั้งใจ
ฟัง เห็นชูใจพูดขัดจังหวะทำให้ฟังเรื่องราวกระท่อนกระเท่นจึงบ่นว่า
“แหม ชูใจ เดี่ยววีระก็เล่าให้ฟังหรอกน่า มัวถามนั่นถามนี่เลยไม่เป็น
อันได้ฟังกัน”

ชูใจหันไปค้อนปิติ แล้วนั่งฟังวีระเล่าต่อไป

“ในคำกลอนกล่าวถึงสินสมุทรว่าอย่างนี้

ไม้คลาดเคลื่อนเหมือนองค์พระทรงเดช

ทรงกำลังดังพระยาคนพลาย

พระบิดรงค์ทรงศักดิ์ก็รักใคร่

เฝ้าเลี้ยงลูกผูกเปลแล้วห่มผ้า

จึงให้นามตามอย่างข่างมนุษย์

ธำมรงค์ทรงมาค่าบุรี

แต่ดวงเนตรแดงดุตั้งสุริย์ฉาย

มีเขี้ยวคล้ายขนนี้มีศักดา

ด้วยเนื้อไขมิได้คิดริษยา

จนใหญ่กล้าอายุได้แปดปี

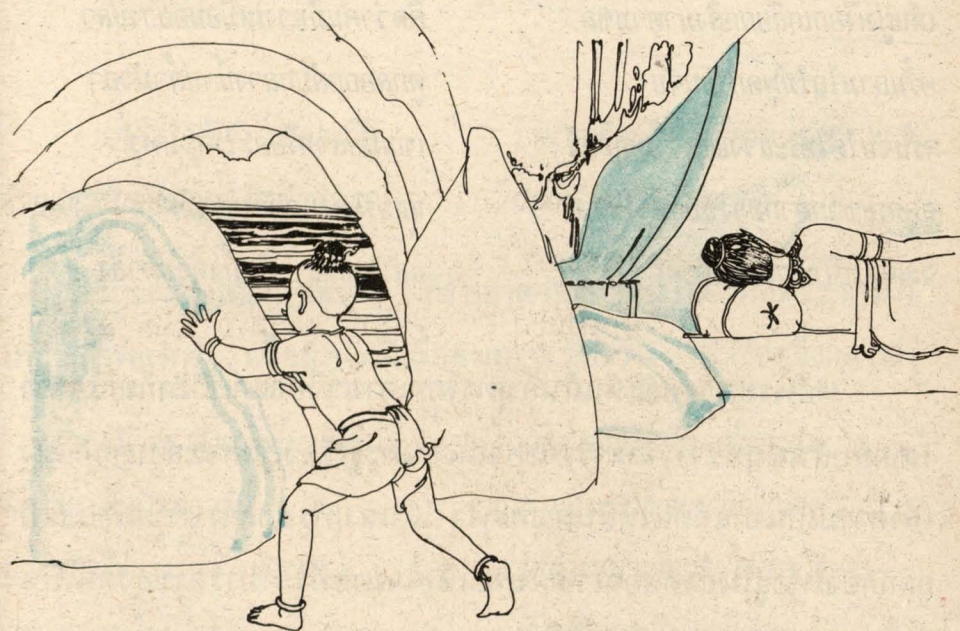
ชื่อสินสมุทรทรมารชาญชัยศรี

พระภูมิถอดผูกให้ลูกยา

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในถ้ำจนสินสมุทรอายุได้แปดขวบ พระอภัยมณี

ไม่ได้ออกจากถ้ำเลย เพราะนางผีเสื้อสมุทรเอาหินก้อนใหญ่มีน้ำหนัก

มากปิดปากถ้ำไว้ตลอดเวลา เมื่อนางออกไปหาอาหารก็ปิดปากถ้ำไว้

แน่นสนิท พระอภัยมณีไม่สามารถจะหลบหนีไปได้ สินสมุทรก็เที่ยวเล่นชุกชอนอยู่ภายในถ้ำตามประสาเด็ก

วันหนึ่ง นางยักษ์ออกไปหาอาหารและพระอภัยมณีนอนหลับ สินสมุทรเที่ยวสำรวจไปรอบ ๆ เห็นหินก้อนใหญ่ปิดปากถ้ำอยู่จึงลองผลัก หินก็ล้มลง มองออกไปเห็นหาดทรายขาวสะอาดและทะเลอันกว้างใหญ่สุดสายตา สินสมุทรดีใจมาก ออกวิ่งเล่น และโจนลงเล่นน้ำอูตลุต

ด้วยหน่อนาถชาติเขี้ยวมีเสื่อสมุทร

ยิ่งถูกน้ำกำลังยิ่งเกรียงไกร

ระลอกซัดพลัดเข้าไปในปากฉลาม

เห็นฝูงเงือกเกลือกกลิ้งมาตามชล

ครั้นถามไถ่ไม่พูดก็โผนจับ

ครั้นจับได้ให้ระวางแคลงวิญญาณ์

จุดกระซางลากทางขึ้นกลางหาด

จะเอาไปให้พระบิดา

ดำไม่ผุดเลยทั้งวันก็กลั่นได้

เที่ยวเลี้ยวไล่ปล่ปลาในสาชล

ลอดออกตามซีกเหงือกเสือกสลด

คิดว่าคนมีทางเหมือนอย่างปลา

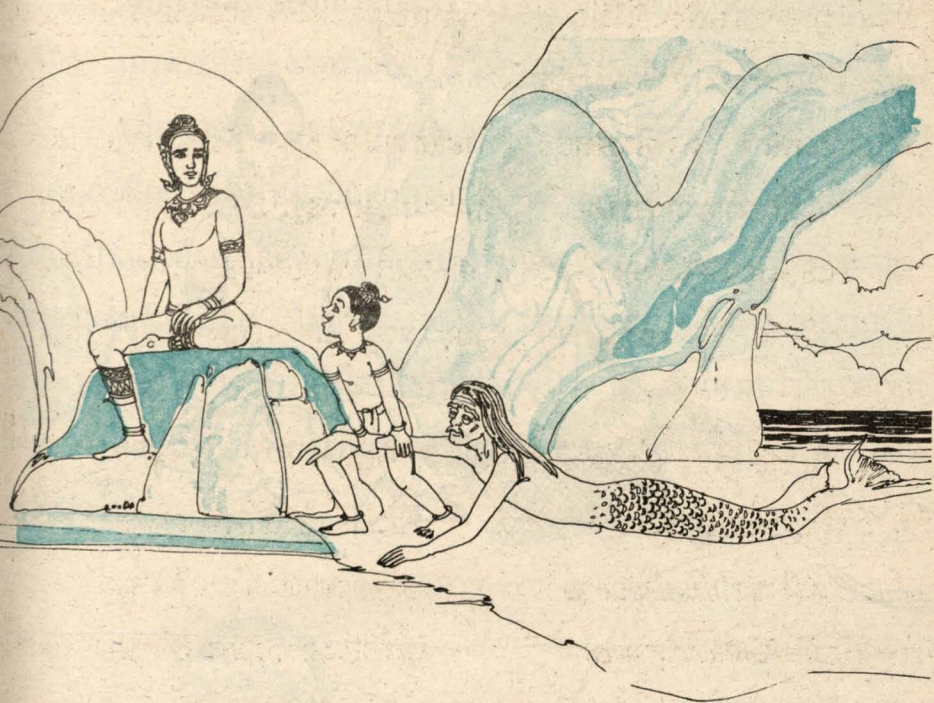
ดุกลอกกลับกลางน้ำปล้ำมัจฉา

เช่นนี้ปลาหรืออะไรจะใคร่รู้

แลประหลาดลักษณะมีตาหู

แล้วลากลู่เข้าในถ้ำด้วยกำลัง

พอพระอภัยมณีเห็นสินสมุทรลากเอาตาเงือกแก่เข้ามาก็ตกใจ จึงบอกกับสินสมุทรว่า ถ้ามารดาของสินสมุทรรู้เรื่องเข้าก็จะลำบาก แล้วเล่าความเป็นมาแต่ต้นให้สินสมุทรฟัง สินสมุทรสงสารพระอภัยมณีที่ถูกกักขังให้อยู่ในถ้ำตลอดเวลา และเสียใจมากที่รู้ว่ามารดาของตนเป็นผีเสื้อสมุทร ค่ำกลอนกล่าวไว้ว่า

พระโอรสรู้แจ้งไม่แคลงจิต

ด้วยแม่กลับอุปลักษณะเป็นยักษ์ร้าย

รำคาญคิดเสียใจมิใคร่หาย

ก็พุ่มพ่ายชลนาโศกาลัย

ฝ่ายเงือกได้ยินเช่นนั้น ก็รับอาสาจะพาหนีไปอาศัยพระฤๅษีที่

เกาะแก้วพิสดาร แต่กลัวนางผีเสื้อสมุทรจะขัดขวาง ตาเงือกจึงกล่าวว่

แม่กำลังดั่งข้าจะพาหนี

อสุรีมีกำลังดั่งปลาวาน

ถ้าแก้ไขให้นางไปค้างป่า

จะอาสาพาไปมิได้กลัว

เจ็ดราตรีเจียวจึงจะถึงสถาน

ตามประมาณสามวันจะทันตัว

ได้ล่องหน้าเสียบ้างจะยังชั่ว

ชีวิตตัวบรลยไม่เสียตาย

พระอภัยมณีเห็นช่องทางจะหลบหนีนางผีเสื้อสมุทรไปได้ จึง
คิดหาอุบายลวงนางให้ไปอยู่ในป่าสักกระยะหนึ่ง พอตีนางผีเสื้อสมุทร
ฝันร้าย พระอภัยมณีจึงทำนายฝันว่านางมีเคราะห์จะต้องออกไปรักษา
ศีล และอดอาหารอยู่คนเดียวที่เชิงเขาสามวันสามคืนก็จะสิ้นเคราะห์
นางผีเสื้อสมุทรเชื่อก็มปฏิบัติตาม ตอนนี้อำกลอนกล่าวถึงสินสมุทรว่า

สินสมุทรสุดแสนสงสารแม่
ให้ท่วงหลังกังวลด้วยชนนี้
บิดาครูแจ้งจึงแกล้งห้าม
อยู่เป่าปี่ตีเกราะเสนาะครัน

ด้วยรู้แน่ว่าบิดาจะพาหนี
เจ้าโศกก็กราบกำบังคมคล
จะวอนตามเขาไปใยในไพร่สนท
แล้วรับขวัญลูกน้อยกลอยทุกข์

พอนางผีเสื้อสมุทรไปแล้ว เจือกสองผัวเมียกับลูกสาวซึ่งต่อมา
ก็คือ มารดาของสุดสาครนั่นเอง รีบพาพระอภัยมณีกับสินสมุทรหนีไป
เมื่อนางผีเสื้อสมุทรรักษาศีลอยู่ที่เชิงเขาได้ครบสามวันก็รีบ
กลับถ้ำที่อยู่ ไม่พบสามีและลูกก็รู้ว่าพากันหลบหนีไปเสียแล้ว จึงคิด
ร่างเป็นนางยักษ์ออกติดตามด้วยความโกรธแค้นอย่างมหันต์ นางยักษ์มี
ฤทธิ์และกำลังมาก ไม่ช้าก็ตามมาทัน สินสมุทรเห็นจวนตัวเกรงมารดา
โกรธและจะทำอันตรายบิดาจึงว่ายน้ำกลับมารีบมา สินสมุทรไม่เคยเห็น
มารดาในร่างของนางยักษ์ผีเสื้อสมุทรมาก่อน จึงไม่รู้จัก ค่ำกลอน
กล่าวว่า

สินสมุทรหยุดอยู่ดูนางยักษ์
ด้วยเห็นแม่แต่รูปนิมิตไว้
แล้วร้องถามตามประสาเป็นทารก
โจนกระโจมโครมครามตามเรามา

ครั้นพอนางผีเสื้อสมุทรบอกว่า เป็นมารดาที่รู้สึกสลดใจ จึงกล่าว
แก่มารดาว่า

ด้วยองค์พระชนนีเป็นผีเสื้อ
พระบิดาร้อนรนทนทรมาน
คิดถึงวงศ์พงศ์ศาสนาญาติ
เห็นมารดรซ่อนตัวด้วยกลัวตาย

เห็นผิดพักตร์มารดาน่าสงสัย
สงสัยใจออกขวางกลางคงคา
นี้สัตว์บกหรือสัตว์น้ำดำหนักหนา
จะเล่นข้าทำไรจะใครรู้

อันชาติเชื้ออยู่ถ้ำลำละหาน
เคยอยู่บ้านเมืองมนุษย์สุดสบาย
จึงสามารถมานี้ไม่หนีตาย
ลูกจึงวายน้อยอยู่แต่ผู้เดียว

ประทานโทษโปรดปล่อยไปหน่อยเถิด

ลูกขอลาฝ่าธุลีสักปีเดียว

มันพบอาญาปู้ยู่เป็นสุข

จึงจะชวนบิดเรศเสด็จจร

ที่ละเมิดแม่คุณอย่าขุนเฉียว

ไปท่องเที่ยวหาประเทศเขตนคร

บรรเทาทุกข์ภัยโณสโมส

มาสถานมารดรไม่นานใจ

นางผีเสื้อสมุทรไม่เชื่อก็ออกไปตาม แต่สินสมุทรหนีรอดได้ นางยักษ์จับได้แต่เงือกสองตัวเมียจึงฆ่าเสีย ส่วนพระอภัยมณีนั้น นางเงือกแบกพาว่ายเข้าไปยังเกาะแก้วพิสดารได้ทันพร้อมกับสินสมุทร พระโยคีก็ออกมาช่วยจับนางผีเสื้อสมุทรหนีไป สินสมุทรต้องจากมารดา ติดสอยห้อยตามบิดาไปตั้งแต่บัดนั้น ”

วีระปิดหนังสือเงยหน้ามองเพื่อน ๆ แล้วพูดว่า “เรื่องของสินสมุทรมีอีกยาวมาก ฉันเล่าให้เธอฟังเฉพาะตอนนี้เพียงแค่นี้ ตอนอื่น ๆ ให้เธอไปอ่านเอง”

ซูใจหันไปถามมานี่ “เธอคิดว่าสินสมุทรควรจะไปกับพระอภัยมณี หรือควรจะอยู่กับแม่” มานี่นั่งคิดแล้วตอบว่า “ควรจะไปกับพระอภัยมณี เพราะนางผีเสื้อสมุทรมีฤทธิ์มาก อยู่คนเดียวก็ไม่ลำบากอะไร และสินสมุทรก็รู้ยั่วว่าแม่อยู่ที่ไหน คิดถึงก็มาหาได้ ส่วนพระอภัยมณีนั้นเป็นคนธรรมดา อ่อนแอ ไม่มีฤทธิ์ สินสมุทรมีฤทธิ์เหมือนแม่ ควรตามไปช่วยพระอภัยมณีก่อน เธอละคิดอย่างไร”

ซูใจกำลังคิด เพชรนั่งฟังอยู่นานก็ออกความเห็นบ้าง “ฉันคิดว่าสินสมุทรควรจะไปกับพ่ออยู่กับแม่ต่อไป เพราะถึงแม้ว่าแม่จะเป็น

ยักษ์ แต่ก็รักพ่อ ไม่ทำอันตรายพ่อแน่ และแม่ก็แปลงร่างเป็นคนอยู่ตลอดเวลา ไม่น่ากลัวอะไร อยู่มาได้ถึงแปดเก้าปีแล้ว ก็ไม่น่าจะเดือดร้อนถ้าจะอยู่ต่อไป พระอภัยมณีอยากไปไหนก็ให้สินสมุทรพาไปได้”

ปิตินับสนุนความคิดของเพชร พลังหันไปถามความเห็นของมานะบ้าง มานะหัวเราะหึ ๆ ไม่ตอบว่าอะไร ชูใจพูดว่า “ฉันชอบความคิดของมานะ สินสมุทรควรไปกับพระอภัยมณี เพราะน่าสงสารมากกว่า ส่วนนางผีเสื้อสมุทรเก่งแล้วอยู่คนเดียวได้”

วีระฟังความคิดของเพื่อน ๆ แล้ว หัวเราะชอบใจ “ใครอยากจะทำเรื่องอะไรของสินสมุทรตั้งแต่เด็กจนเป็นผู้ใหญ่ก็เอาหนังสือไปอ่านได้นะ”

แบบฝึก

๑. คำที่มี ฤ (วี) อ่านออกเสียงเป็น ๓ เสียง

ฝึกอ่าน

๑.๑ ออกเสียงเป็น วิ เช่น ฤทธิ์ ทฤษฎี สัมฤทธิ์ อังกฤษ ฯลฯ

๑.๒ ออกเสียงเป็น วี เช่น ฤทัย ฤดูแล้ง พฤษภา พฤษภัตติ
ประพฤษิต พฤษภาคม พฤษจิกายน ฯลฯ

๑.๓ ออกเสียงเป็น เวอ มีคำเดียว คือ ฤกษ์

๒. คำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราตัวสะกด

๒.๑ แม่กน สะกดด้วย ญ ณ ร ล พ ออกเสียงเหมือน น สะกด
อ่านและสังเกต

รำคาญ ชาญ วิญญา บุญคุณ ไพโรจน์ วิจารณ์ สงสาร
นิล ชลนา ปลาวาฬ วลว

ข้อสังเกต คำบางคำที่สะกดด้วยตัว ร และไม่ปรากฏรูปสระ เวลา
อ่านจะออกเสียงสระออ มี น สะกด

อ่านและสังเกต

สาคร มังกร มารดร นคร จร สโมสร วลว

๒.๒ แม่กด สะกดด้วย จ ช ซ ฎ ฏ ฐ ท ฒ ต ถ ท ฐ ศ ษ ส
ออกเสียงเหมือน ด สะกด

อ่านและสังเกต

อาจ เดช ก๊าซ กฎหมาย ปรากฏ อัฐ ครุฑ พัฒนา นิमित
ญาติ อนาคต บทกลอน ไกรธ ปีตุเรศ รัชยา ไอรส วลว

๓. คำที่มักอ่านผิด

ฝึกอ่าน

๓.๑ คำที่มีตัวสะกดควบกับตัว ร เวลาอ่านไม่ต้องออกเสียงตัว ร
เช่น สมุทร เพชร เนตร

๓.๒ คำควบกล้ำ ถ้าแยกส่วนของคำผิด ก็จะอ่านผิด เช่น แปลง
แปลก แคลง ไครมคราม เพลง เพลิน เผลอ

๓.๓ อักษรนำ ถ้าแยกส่วนของคำผิด ก็จะอ่านผิด เช่น แสดง
แถลง จมวก เสปียง เสมียน

๓.๔ ข้อความที่ไม่มีสระคั่นระหว่างคำ หากแยกคำผิดก็จะอ่านไม่
ถูกต้อง เช่น

ดุกลอกกลับ เมื่อนางออกไป ดายอดตายอยาก

๓.๕ คำบางคำออกเสียงผิดเพราะไม่ออกเสียงต่อเนื่องระหว่างคำ
เช่น ชนนี้ ทรมาน ชลนา อับลักษณ์

๔. คำพ้องเสียง

ฝึกอ่าน

ประธาน

ประธาน

สมุทร

สมุทร

หาร

หาญ

เขี้ยว

เคี้ยว

คำ

ฆ่า

ฆ่า

๕. การละคำบางคำในบทร้อยกรอง เพื่อให้มีจำนวนคำตามที่กำหนดไว้
จะรู้ความหมายได้ถูกต้อง เมื่อนำคำที่ละไว้มาเติมให้เต็มความ
อ่านและสังเกต

ด้วยเนื้อไขมิได้คิดริษยา หมายความว่า เพราะเป็นเลือดเนื้อเชื้อไข
(ลูก)ของตน จึงไม่มีความคิดอิจฉาริษยา

ธำมรงค์ทรงมาค่าบุรี หมายความว่า ธำมรงค์ (แหวน) ที่
ทรงสวมมานั้นมีค่าควรเมือง (มีค่ามาก)

๖. การวิพากษ์วิจารณ์เป็นการพูดหรือเขียนขยายความคิดให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยอาศัยเหตุผลต่างๆ ประกอบ อาจจะเปรียบเทียบในลักษณะถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดีก็ได้

ฝึกวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของตัวละครในเรื่องจากคำพูดต่อไปนี้

“ฉันคิดว่า สินสมุทรควรจะปลอมให้พ่ออยู่กับแม่ต่อไป เพราะถึงแม้ว่าแม่จะเป็นยักษ์ แต่ก็รักพ่อ ไม่ทำอันตรายพ่อแน่”

“ฉันชอบความคิดของมานี สินสมุทรควรไปกับพระอภัยมณี เพราะนางสงสารมากกว่า ส่วนนางผีเสื้อสมุทรเก่งแล้วอยู่คนเดียวได้”

๗. คำพังเพย สำนวนเปรียบเทียบ และสำนวนภาษา ช่วยให้ข้อความมีความหมายชัดเจน ทำให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังรู้สึกเหมือนกับว่าได้เห็นภาพนั้นจริงๆ ตามที่บรรยายไว้

อ่านและสังเกต

ใจดีสู้เสือ หมายถึง กลัวแต่ทำเป็นไม่กลัว

แต่ดวงเนตรแดงดุดังสุริย์ฉาย หมายถึง ตาแดงเหมือนแสง
พระอาทิตย์

ขนพองสยองเกล้า บอกลักษณะของคนที่มีความกลัวมาก

๘. การอ่านข้อความยาว ๆ หรือเรื่องราว ต้องจับเฉพาะใจความสำคัญ
จึงจะเข้าใจเรื่องได้รวดเร็ว

อ่านและสังเกต

“(สินสมุทร) มองออกไปเห็นหาดทรายขาวสะอาดและทะเล
อันกว้างใหญ่สุดสายตา” ใจความสำคัญคือ “สินสมุทรเห็นหาด
ทรายและทะเล”

“นางผีเสื้อสมุทรเอาหินก้อนใหญ่มีน้ำหนักรมากปิดปากถ้าไว้
ตลอดเวลา” ใจความสำคัญคือ “นางผีเสื้อสมุทรเอาหินปิดปาก
ถ้า”

บางระจันรำลึก

เสียงเกราะดังรัวกระชั้นถี่ยิ่งขึ้น หัวใจของชูใจก็เต้นถี่เร็วยิ่ง
ขึ้นเช่นกัน ขณะนั้นแสงจากคบไฟสว่างโชติช่วง จนมองเห็นใบหน้า
ของคนที่นั่งชุมนุมกันอยู่ได้อย่างชัดเจน ทุกคนมีสีหน้าเคร่งเครียด
ดวงตาทุกคู่แวววาวแสดงความเด็ดเดี่ยวและกล้าหาญจ้องจับอยู่ที่พระภิกษุ
รูปหนึ่ง ซึ่งนั่งอยู่บนศาลาเล็ก ๆ ใต้ต้นโพใหญ่ใบหนากลางที่ชุมนุม
นั้น พระภิกษุรูปนั้นหลับตาพนมมือแน่วนิ่งอยู่เป็นเวลานาน คราวใดที่
ผู้นั่งชุมนุมขยับเขยื้อนเคลื่อนไหวแสงไฟก็ส่องกระทบอาวุธ อันมีหอก
ดาบ ขวาน และมีดสั้นเป็นประกายแปลบปลาบ ชูใจหันไปมองรอบ ๆ
ตัว หวังจะได้พบยากับอาหรือใครที่เขารู้จัก ก็พบแต่คนแปลกหน้าทั้ง
หญิงชาย ทุกคนไม่สนใจชูใจเลย ดูเหมือนพวกเขา กำลังรวมพลังใจ
เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ฟุ้งตรงไปยังพระภิกษุที่นั่งพนมมือหลับตาอยู่
กลางที่ประชุม

ชูใจค่อย ๆ คลานออกจากกลุ่มคน ขณะที่ผ่านชายฉกรรจ์
สามคน ซึ่งนั่งถือดาบเรียงกันอยู่ ชูใจเหลือบตาขึ้นมอง แล้วแทบจะ
ร้องอุทานออกมาด้วยความประหลาดใจระคนตกใจ เพราะชายฉกรรจ์
สามคนนั้น คือ วีระ ปิติ และมานะนั่นเอง ทั้งสามคนไม่มองชูใจเลย

ชูใจรีบคลานออกไปอย่างรวดเร็วจึงชนคน ๆ หนึ่ง มานีนั่นเอง ทั้งสองคนโผล่เข้ากอดกันอย่างดีใจ

“เราอยู่ที่ไหนมานี่ ฉันงงไปหมดแล้ว” ชูใจละล่ำละลักถาม “ฉันเห็นปิติ พี่วีระ และพี่มานะโตเป็นหนุ่มใหญ่ นั่งถือดาบ ทำหน้าถมึงทึ่งอยู่ข้างโน้น เขามาทำอะไรกัน”

มานีหัวเราะ กระซิบตอบเบา ๆ เสียงแผ่วเหมือนลอยมาแต่ไกล “เรากำลังมารอรับน้ำพระพุทธรูปจากพระอาจารย์ธรรมโชติไงล่ะ จำไม่ได้หรือ ตอนดึกสงัดคืนนี้ชาวบ้านบางระจันของเราจะออกจู่โจมข้าศึก ที่ตั้งค่ายรายรอบให้แตกพินาศยับเยิน เหมือนที่เคยแตกพ่ายมาแล้วหลายครั้ง พี่มานะ พี่วีระ และปิติ เขาเป็นนักรบที่ชำนาญการใช้ดาบ เธอลืมเสียแล้วหรือ” ชูใจฟังแล้วก็นึกไม่ออก รู้สึกพิศวงงงงวย แต่ก็พยักหน้าเออออไปกับมานีด้วย ทั้งสองคนนั่งเงียบ ๆ มองดูเหตุการณ์ต่อไป

ครู่หนึ่ง พระอาจารย์ธรรมโชติก็ลืมตาและลดมือลง เสียงผู้คนที่นั่งชุมนุมพูดพึมพำกันทั่วไป เสียงหึ่ง ๆ ฟังไม่ถนัดว่าพูดอะไร ทุกคนต่างลุกขึ้นไปรวมกันอยู่อีกด้านหนึ่งของศาลา แล้วค่อย ๆ เดินก้มตัวพนมมือรับน้ำพระพุทธรูปจากพระอาจารย์ธรรมโชติ

“นั่นไง ชูใจ เธอเจอนักรบผู้กล้าหาญแห่งบ้านบางระจันของเรา” มานีร้องอย่างตื่นเต้น “นั่นนายแท่น ถัดมานายดอก นี้นายอิน ต่อไปนั่นนายเมือง โน่นขุนสรรค์ กำหนดพันเรื่องกับนายทองแสงใหญ่ นั่นนายโชติ ดูสิ นั่นนายทองเหม็นขี่ควายมาด้วยเห็นไหมชูใจ ท่านผู้นี้แหละ

ชี้ควายทะเลลงไล่ข้าศึกแตกกระจายเมื่อการรบคราวที่แล้ว นั้นนายจัน
 หนวดเขี้ยวกับนายทองแก้ว ล้วนเป็นยอดนักรบกล้าทั้งนั้น เธอดูให้
 เต็มตาชี้อใจ เป็นบุญเหลือเกินที่เราได้มาเห็น ขอให้ชาวบ้านบางระจัน
 ชนเข้าศึกศัตรูเถิด” มานี้พูดจบก็ก้มลงกราบ

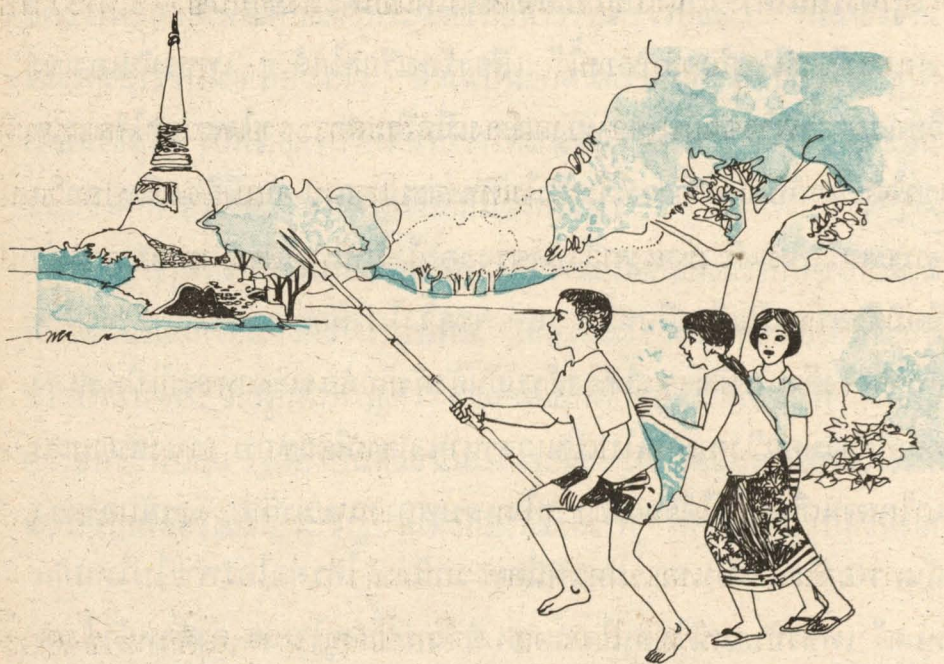
ชูใจรู้สึกตื่นเต้นเหลือที่จะกล่าว พนมมือก้มลงกราบเดียวกับมานี้
 ทันใดนั้นมีเสียงอื้ออึงดังขึ้นรอบทิศ เสียงคนร้องตะโกนว่าข้าศึกโจมตี
 ชาวบ้านบางระจันผู้กล้าหาญกระจายกันออกเข้าต่อสู้ข้าศึกทันที เสียง
 อาวุธกระทบกัน เสียงปืนดังสนั่นเป็นระยะ เสียงคนและเสียงม้าร้อง
 สลับกับเสียงวิ่งเข้าประจัญบานดังก้องกัมปนาท คบไฟดับวูบลงหมด

ไม่รู้ใครเป็นใคร มานีกับชูใจกอดกันแน่น ยืนตะลึงอยู่กับที่

“มานี ชูใจ มาทางนี้” เสียงร้องเรียกใกล้ ๆ เพชรนั่นเองเขา ถือนมวกอันที่เคยฟุ้งเสียบหัวงูจงอางเมื่อปีกลาย ชูใจแปลกใจมากกว่า เขาได้มันกลับคืนมาอย่างไร ยังไม่ทันเอ่ยปากถาม มานีก็จุดมือออกวิ่งตามเพชรไปทันที เพชรพาวิ่งตัดตรงออกไปสู่แนวป่าทึบ ทุกหนทุกแห่งมืดมืดเพราะเป็นคืนเดือนมืด แต่เพชรวิ่งไปได้อย่างคล่องแคล่ว มานีกับชูใจวิ่งตามไปติด ๆ เสียงสู้รบกันยังดังกึกก้องไกลาลงอยู่เบื้องหลัง เด็กทั้งสามคนวิ่งตามกันไปเป็นเวลานานจนเหนื่อยหอบ หางสนามรบมาไกลจนเกือบไม่ได้ยินเสียง ชูใจหอบพลางถามมานีว่า “ยากับอาของฉัน พ่อกับแม่ของเธอ โอ้ยเหนื่อย มานีจำ ใครต่อใครหายไปไหนกันหมด” เพชรกับมานีไม่สนใจจะตอบคำถามของชูใจเลย คงตั้งหน้าตั้งตาริงนำชูใจต่อไป

จนกระทั่งมาถึงสถูปร้างที่ชูใจจำได้แม่นยำ เพชรจึงหยุด ทั้งสามคนทรุดนั่งลงกับพื้นด้วยความเหนื่อยอ่อน “เพชรพามาที่นี่ทำไม ฉันกลัวงู กลัวขโมย” ชูใจคร่ำครวญ รู้สึกสับสนจนจับต้นชนปลายไม่ถูก เมื่อสักครู่นี้เขากับมานีนั่งอยู่ท่ามกลางนักรบผู้กล้าหาญแห่งบ้านบางระจัน ภาพนายทองเหม็นถือขวานชี้ควายยืนจังก้าอย่างห้าวหาญยังติดตาอยู่ แต่บัดนี้พวกเขากลับมานั่งอยู่ข้างสถูปร้างที่เคยผจญภัยเมื่อปีกลาย คราวนี้ที่ยอดดกลั้วมีมณฑปสวมไว้ พอนึกถึงงูจงอางขึ้นมานชูใจรู้สึกกลัวจนตัวสั่น มองดูเพชรกับมานีก็ไม่เห็นคนทั้งสองรู้สึกกลัวแต่อย่างใด ชูใจรู้สึกประหลาดใจอย่างยิ่ง ไม่ว่าเขาจะพูดหรือถามอะไรเกี่ยวกับยาและ

อาหรือคนอื่น ๆ ทั้งเพชรและมานี้ก็ไม่ตอบ

พอทั้งสามคนหายเหนื่อย ต่างก็มองซ้ายมองขวา เพื่อหาที่หลบซ่อนให้ปลอดภัย เพชรพาเด็กหญิงทั้งสองไปที่ปากอุโมงค์ ขณะนั้นมีแสงสว่างสลัว ๆ ส่องออกมา ชูใจกำลังอำปากคัดค้านไม่ให้ลงไป ในอุโมงค์ มานี้ก็จุดข้อมือเดินตามเพชรเข้าไป เพชรเดินนำหน้าลัดเลาะไปตามซอกหิน พวกเขาได้ยินเสียงคนพูดกันพึมพำสะท้อนก้องเบา ๆ เป็นระยะ ๆ พอมาถึงห้องโถงเด็กทั้งสามก็ตกตะลึง ตรงกลางลานกว้างนั้นมีตะเกียงเจ้าพายุจุดให้แสงสว่างนวลไปทั่ว หีบเหล็กโบราณเก่าคร่ำคร่าที่ชูใจจำได้ดีเปิดอ้าอยู่หลายใบ เพชรนิลจินดาในหีบต้องแสงไฟเป็นประกายวูบวาบแพรวพราว พวกโจรห้าคนกำลังแบ่งสมบัติกัน

ทุกคนต้องการจะได้ส่วนแบ่งมากกว่าคนอื่น ต่างทุ่มเถียงทะเลาะวิวาท และสับสนอย่างกักขฬะ

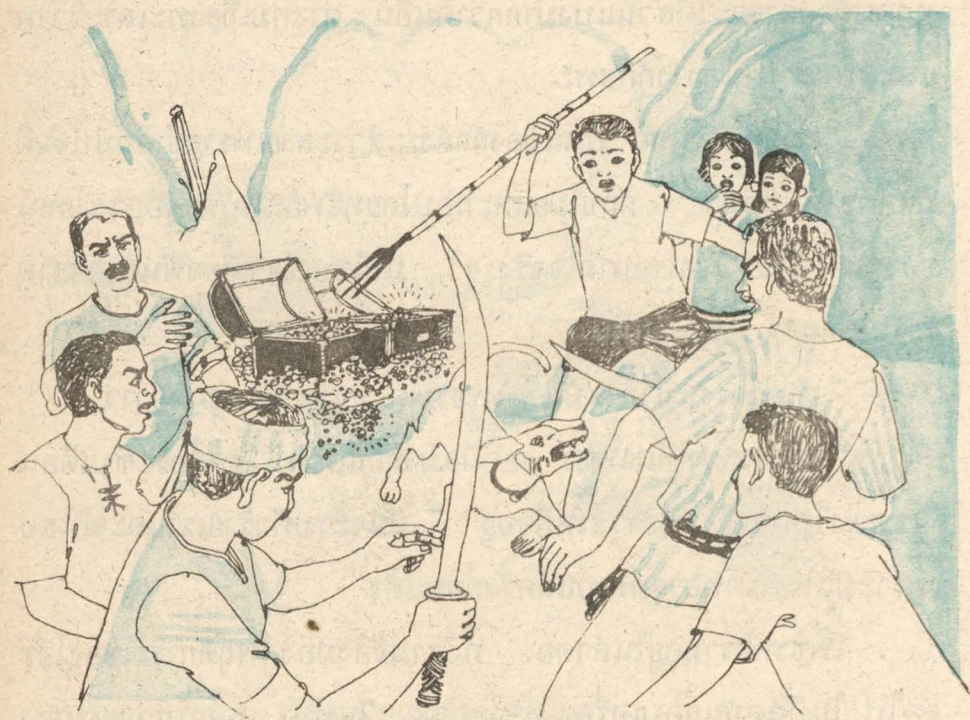
“พวกคนอุปาทว์ บ้านเมืองกำลังระส่ำระสายเพราะข้าศึกมาโจมตี มันกลับเห็นแก่ตัว ลักขโมยและกอบโกยทรัพย์สินสมบัติเพื่อประโยชน์ของตน ช่างชั่วช้าน่าอนาถใจจริง ๆ” มานีขบเขี้ยวเคี้ยวฟันด้วยความโกรธแค้น

“ฉันจะพุ่งฉมวกใส่มัน” เพชรพูด ดวงตาของเขาลุกวาว

“อย่าประมาทนะเพชร เธอมีฉมวกอันเดียว” ชูใจกระซิบเตือน “เธอพุ่งไปแล้วก็ไม่มีอาวุธเหลืออยู่ มันจะรุมทำร้ายเราและฆ่าเธอ เพราะมันพยายามฆ่าเราแต่ครั้งก่อนแล้ว”

เพชรคำรามอยู่ในลำคอ ทั้งสามจ้องมองดูพฤติกรรมของโจรต่อไป ในที่สุดมันกอบเครื่องเพชรพลอย เงินทอง ออกมากองห้ากอง พยายามจัดสรรของมีค่ามากให้เฉลี่ยอยู่ทุกกอง หลายครั้งที่พวกมันเงือง่าดาบขึ้นจะฆ่าฟันกันเอง แต่หัวหน้าโจรซึ่งดูอาวุโสกว่าเพื่อนจะห้ามปรามเพื่อรักษาความสัมพันธ์ของพวกมันไว้ ต่างทุ่มเถียงและเกี่ยงงอนกันอยู่นาน สมุนโจรคนหนึ่งคงจะรำคาญจึงคว้าเอายานัตถ์ขึ้นมานัด ผุนของยานัตถ์ปลิวพุ่งไปทั่ว ชูใจได้กลิ่นรู้สึกคันจมูกเหลือกำลัง เอามือปิดไว้กลัวจะจาม แต่ก็กลืนไม่ได้จึงจามออกมา

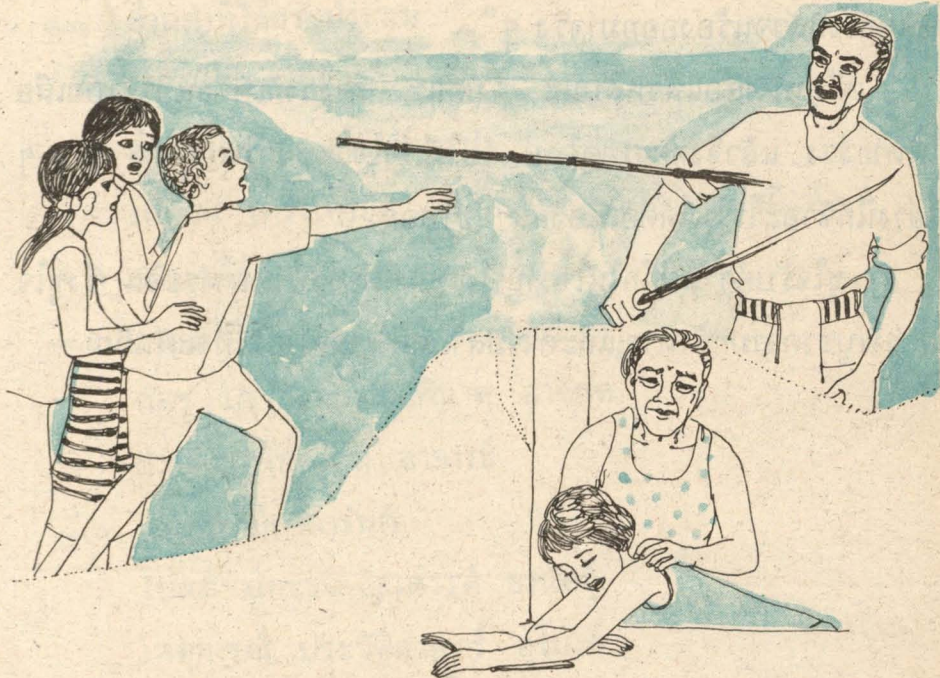
โจรทั้งห้าคนหันขวับมาทันที มันถือดาบวิ่งตรงมาหาเด็กทั้งสาม ทันใดนั้น เจ้าโตของมานีไม่รู้มาจากไหน รีบกระโจนเข้ากีดโจรทั้งห้าคนอย่างสุดสุด เพชรพุ่งฉมวกไปถูกหัวหน้าโจรล้มลง แล้วทั้งสามก็พากัน

วิ่งออกจากอุโมงค์ ชูใจก้าวขาไม่ออก ตกใจกลัวจนสุดขีด ร้องตะโกนออกมาสุดเสียง “ตายแน่แล้ว! ช่วยด้วย!” แล้วภาพที่มองเห็นทั้งหมดก็อันตรธานไป

“ชูใจ! ชูใจ! เป็นอะไร ร้องเสียงลั่นบ้าน” ย่าเฒ่าตัวปลุกชูใจ “นั่งดูหนังสือแล้วกลับไปตั้งแต่เมื่อไรละนี่”

ชูใจจ๋วนเจียลืมหัดขึ้น ใจยังเต้นเป็นตึกกลองด้วยความกลัว พอรู้สึกตัวว่าตนเองฝันไปก็ดีใจ ค่อย ๆ เหยียดเท้าออกด้วยความยากลำบาก เพราะนั่งขัดสมาธิ พุบหลับกับพื้นข้างธรณีประตูอยู่นานจนเป็นเหน็บ พลังบอกอย่างตื่นเต็นว่า

“ฉันฝันเห็นชาวบ้านบางระจันค่ะย่า โอ! ตื่นเต้นเหลือเกิน เห็น
 นายจันหนวดเขี้ยว นายแท่น นายคอก ขุนสรรค์ พันเรือง เห็นนาย
 ทองแสงใหญ่ นายทองเหม็นถือขวานขีควาย นายอิน นายเมือง นาย
 โชติ เห็นพระอาจารย์ธรรมโชติด้วย เห็นหมดทุกคน ปิดกับพี่วีระ
 พี่มานะก็โตเป็นหนุ่มและไปรบกับเขาด้วย ฉันดีใจจังค่ะย่า ที่ได้เห็น
 บรรพบุรุษนักรบผู้กล้าหาญเหล่านี้ แม้จะเป็นเพียงความฝันฉันก็พอใจ”
 ย่าหัวเราะ “เจ้ากำลังอ่านหนังสืออะไร”

“อ่านประวัติศาสตร์เรื่องชาวบ้านบางระจันค่ะ”

“คงจะไปรบกับเขาละซีจึงร้องลั่นบ้านอย่างนั้น”

“เปล่าค่ะย่า เพชรพาดันหนีเข้าไปอยู่ในอุโมงค์ ไจรมันจะจับตัว

ฉันทกใจกลัวจนร้องออกมาจริง ๆ”

“ดูหนังสือแล้วหลับนะ ไม่ดีนะ ถ้าง่วงก็เปลี่ยนอิริยาบถเสีย ให้หายง่วง แล้วจึงค่อยมาดูใหม่ จะได้เข้าใจและจำได้ ดู ๆ หลับ ๆ อย่างนี้ก็จำอะไรไม่ได้ต่อเนื่องกัน” ย่าบอก

ชูใจรับคำ แต่นึกในใจว่าถ้าได้ผ่นเห็นชาวบ้านบางระจัน ซึ่งชูใจเคารพบูชาความกล้าหาญและความสามัคคี เขาก็พอใจที่จะผ่นอีก

แบบฝึก

๑. คำที่มักอ่านผิด

อ่านและจำ

๑.๑ อ่านได้สองอย่าง

ฟังอย่างมีสมาธิ (สะ-มา-ทิ) นั่งขัดสมาธิ (สะ-หมาด)

น้ำพระพุทธรมณต์ (พระ-พุต-ทะ-มน) ไหว้พระพุทธร (พระ-พุต)

พระธรรมเทศนา (พระ-ท่า-มะ-เท-สะ-นา)

เทศนาธรรม (เทต-สะ-หนา-ท่า)

๑.๒ อ่านออกเสียงไม่ตรงกับรูปคำที่เห็น

ประโยค

ทรัพย์

ประโยชน์

๑.๓ อ่านคำที่ใช้สระประสม

เขี้ยว เดี่ยว เหลี่ยม

๑.๔ อ่านคำควบกล้ำและอักษรนำ

เคลื่อน เกรงเครียด เคลื่อนกลาด ขวักไขว่ ถมึงทิ้ง
ขยับเขยื้อน จวัดเจวียน ไม้โสน

๑.๕ อ่านคำที่สะกดไม่ตรงมาตราตัวสะกด

ศัตรุ บุรุษ อนาถ พินาศ อาฆาต
ชำนานญ โกลาหล อาจารย์

๑.๖ อ่านคำที่มีตัวการันต์

โบสถ์ จกรรจ์ ขุนสรรค์ ยานต์ถ์
เหตุการณ์ ประวัติศาสตร์ อุโมงค์

๑.๗ อ่านคำที่มีเสียงบางพยางค์พ้องกัน

ผจญ-ยากจน ธรณี-ชนนี้
สมบัติ-ธนบัตร พินาศ-อำนาจ
เคารพ-สู้รบ โจร-กระโจน

พินาศ-อำนาจ-กัมปนาท

ประจัญบาน-บางระจัน-พระจันทร์

อุบาทว์-กากบาท-ตักบาตร-บิณฑบาต-บาดแผล

๑.๘ คำไม่ประวิสรรชนีย์

ขโมย พิศวง อุตลุด อันตรธาน

๒. คำที่มี ร ล ใช้สระเดียวกัน ตัวสะกดมาตราเดียวกัน มีความหมายต่างกัน ต้องออกเสียงให้ถูกต้อง

อ่านและสังเกต

เรียน-เลียน

รัก-ลัก

รอย-ลอย

ราย-ลาย

รูป-ลูป

รุก-ลูก

รอบ-ลอบ

รับ-ลับ

รบ-ลบ

รด-ลด

๓. การขยายคำทำให้ทราบลักษณะ กิริยาอาการได้ชัดเจนขึ้น

อ่านและสังเกต

สีหน้า

— สีหน้าเคร่งเครียด

ตาลุก

— ตาลุกแวววาว

แตก

— แตกพินาศ แตกพินาศยับเยิน แตกพ่าย
แตกกระจาย

ยืน

— ยืนตะลึง ยืนจังก้า

เดิน

— เดินก้มหน้า ค่อย ๆ เดินก้มตัว

คลาน

— คลานออกไปอย่างรวดเร็ว

วิ่ง

— วิ่งไปได้อย่างคล่องแคล่ว

แสง

— แสงสลัว ๆ แสงนวล แสงสว่าง
แสงสว่างโชติช่วง

- เสียง - เสียงพึมพำ เสียงดังแผ่วเบา เสียงดังก้อง
เสียงดังอื้ออึง เสียงป็นดังสนั่น
เสียงป็นดังสนั่นเป็นระยะ
- ร้อง - ร้องอย่างตื่นเต้น ร้องด้วยความตกใจ
ร้องอุทานด้วยความประหลาดใจ
ร้องตะโกนออกมาสุดเสียง

๔. การขยายคำโดยใช้คำเปรียบเทียบ ทำให้เข้าใจความหมายหรือความรู้สึกได้ชัดเจนขึ้น

อ่านและสังเกต

- รู้สึก - รู้สึกกลัวจนตัวสั่น รู้สึกกลัวจนขนลุก
- ใจเต้น - ใจเต้นเป็นตึกกลอง
- ดีใจ - ดีใจเหมือนได้แก้ว

๕. ตัวสะกดแม่เกย แม่เกอว

แม่เกย สะกดด้วย ย เช่น ประกาย เหนื่อย พลอย เลย ภัย

แม่เกอว สะกดด้วย ว เช่น แผ่ว เร็ว ปลิว ตะคริว คล่องแคล่ว

แพรวพราว

ข้อสังเกต คำบางคำที่มีตัว ย หรือ ว อยู่ท้ายคำ แต่ไม่ใช่ตัวสะกดในแม่ เกย หรือ เกอว

เช่น เฉลี่ย (ประสมสระ เอีย)

กลัว ตัว (ประสมสระ ัว)

๖. การเรียงลำดับความทำให้เข้าใจเรื่องได้ง่ายและเร็วขึ้น ถ้าไม่เรียงตามลำดับจะทำให้สับสนเข้าใจยาก

อ่านและสังเกต

โจรทั้งห้าคนหันขวับมาทันที
มันถือดาบวิ่งตรงมาหาเด็กทั้งสาม
ทันใดนั้น เจ้าโตของมานี่ไม่รู้มาจากไหน
รีบกระโจนเข้ากัดโจรทั้งห้าคนอย่างอูตลุด

๗. การขยายประโยคเพื่ออธิบายรายละเอียดให้มีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น โดยใช้คำหรือกลุ่มคำขยาย

อ่านและสังเกต

ภาคประธาน	ภาคแสดง
ชาวบ้าน	จะออกจู่โจมข้าศึก
ชาวบ้านบางระจัน	จะออกจู่โจมข้าศึก
ชาวบ้านบางระจันของเรา	จะออกจู่โจมข้าศึกที่ตั้งค่ายรายรอบ
ชาวบ้านบางระจันของเรา	จะออกจู่โจมข้าศึกที่ตั้งค่ายรายรอบให้แตกพินาศยับเยิน

๘. เมื่อต้องการจะบอกหรือหาที่ตั้งของจังหวัดหรือสถานที่จากแผนที่ ต้องเริ่มต้นหาจากจังหวัดหรือสถานที่ที่เราอยู่หรือรู้จักก่อน แล้วหาไปตามทิศทางจากแผนที่ (แผนที่จะกำหนดด้านบนเป็นทิศเหนือ)

ฝึกอ่านแผนที่และหาสถานที่

วิธีหา ๘.๑ สมมุติถ้าต้องการหาที่ตั้งบ้านบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ต้องรู้ว่าสิงห์บุรีอยู่ส่วนไหนของประเทศไทย จึงจะหาได้สะดวก และรวดเร็ว

๘.๒ สมมุติรู้ที่ตั้งของกรุงเทพฯ และรู้ว่าสิงห์บุรีอยู่ภาคกลาง ตอนเหนือ ดังนั้นจังหวัดสิงห์บุรีจะอยู่เหนือกรุงเทพฯ

๘.๓ เมื่อหาที่ตั้งของกรุงเทพฯ ได้แล้ว ก็ดูด้านบนของกรุงเทพฯ จะพบจังหวัดสิงห์บุรี

๘.๔ เมื่อทราบที่ตั้งจังหวัดสิงห์บุรี ก็หาที่ตั้งบ้านบางระจัน ซึ่งอยู่ในจังหวัดสิงห์บุรีทางด้านตะวันตก

๘.๕ คาดคะเนที่ตั้งบ้านบางระจันว่า คงจะอยู่บริเวณด้านซ้าย

- 1 สิงห์บุรี
- 2 อ่างทอง
- 3 นนทบุรี
- 4 กรุงเทพมหานคร
- 5 สมุทรปราการ
- 6 สมุทรสาคร
- 7 สมุทรสงคราม

บทที่ ๗

น้ำบ่อน้อย

“ตายจริงปิติ ทำไมเธอเสียการปิดซองจดหมายล่ะ สกปรกจริง” มานีกล่าวตำหนิเมื่อเห็นปิติแลบลิ้นเสียการที่ฝาซองจดหมาย

“ประโยชน์ของน้ำบ่อน้อยละ มานีไม่รู้อะไร พระฤๅษียิ่งแนะนำให้หนุมนานใช้เลย” ปิติเถียงพลงเอามือรีดฝาซองให้ติดแน่นกับตัวซองจดหมายซึ่งจะส่งถึง จิตรแห่งหุบกะพง

“พระฤๅษีคงแนะนำเพื่อประโยชน์อย่างอื่นกระมัง แต่การเสียการปิดซองจดหมายนั้น ฉันว่ามันสกปรกและไม่น่าดูเลย เธอควรใช้น้ำทาการปิดซองจะดีกว่า”

ปิติก้มศีรษะรับคำอย่างล้อเลียน “ครับผม ต่อไปนี้กระผมจะไม่แลบลิ้นออกมาเลียซองจดหมายแล้วละครับผม”

มานีอารมณ์ดีขึ้น “เออเมื่อกี้ปิติเรียกน้ำลายว่าน้ำป้อน้อย และบอกว่าพระฤๅษีแนะนำให้หนุมานใช้ประโยชน์จากน้ำป้อน้อยนะ เรื่องเป็นยังไง เล่าให้ฟังบ้างสิ”

“ได้จ้ะ พอดีหนังสือรามเกียรติ์ที่ฉันขอยืมมาอ่านยังไม่ได้เอาไปคืนห้องสมุด จะอ่านทำนองเสนาะให้เธอฟังด้วย”

มานีหันไปเรียกเพื่อน ๆ มาฟังปิติ ปิติเก็บซองจดหมายแล้วหยิบหนังสือรามเกียรติ์ขึ้นเปิดพลางเล่าพลาง

“พวกเธอรู้จักหนุมานแล้วใช่ไหม ที่วีระเขาเดินโหยงเหยงครวเล่นโยนเมื่อปีที่แล้ว ตอนนั้นหนุมานลองดีพระนารทฤๅษี จนพระนารทฤๅษีต้องเสกไม้เท้าเป็นปลิงเกาะคาง และปราบหนุมานได้ ตอนนั้นก็ต่อจากตอนนั้น เมื่อหนุมานลาพระฤๅษีแล้วจึงเหาะไปกรุงลงกา เพื่อสืบหานางสีดาตามที่พระรามใช้มา เมื่อพบก็ถวายภูษากับธำมรงค์”

“อะไรละ ภูษากับธำมรงค์” สมคิดถาม

“ผ้ากับแหวนไงละ ภูษาก็คือผ้า ธำมรงค์ก็คือแหวน ทำเป็นจำไม่ได้ เรียนมาแล้วนี่นา” ดวงแก้วพูด แล้วบอกให้ปิติเล่าต่อไป

ปิติเล่าว่า “จากนั้นหนุมานก็ออกมาอาละวาด ไล่ฆ่าฟันพวกทหารยักษ์ที่รักษาวังของทศกัณฐ์ล้มตายลงเป็นอันมาก ทศกัณฐ์สั่งให้ทหารที่มีฝีมือพยายามฆ่าหนุมานด้วยวิธีต่าง ๆ แต่ก็ทำอะไรหนุมานไม่ได้ ทศกัณฐ์โกรธมาก ค่ำกลอนมีดังนี้

เมื่อนั้น
ได้ฟังดั่งเอาอัคคี
สืบทอดวาทผาดร้อง
เหม่อโล่งไพรอหังการ

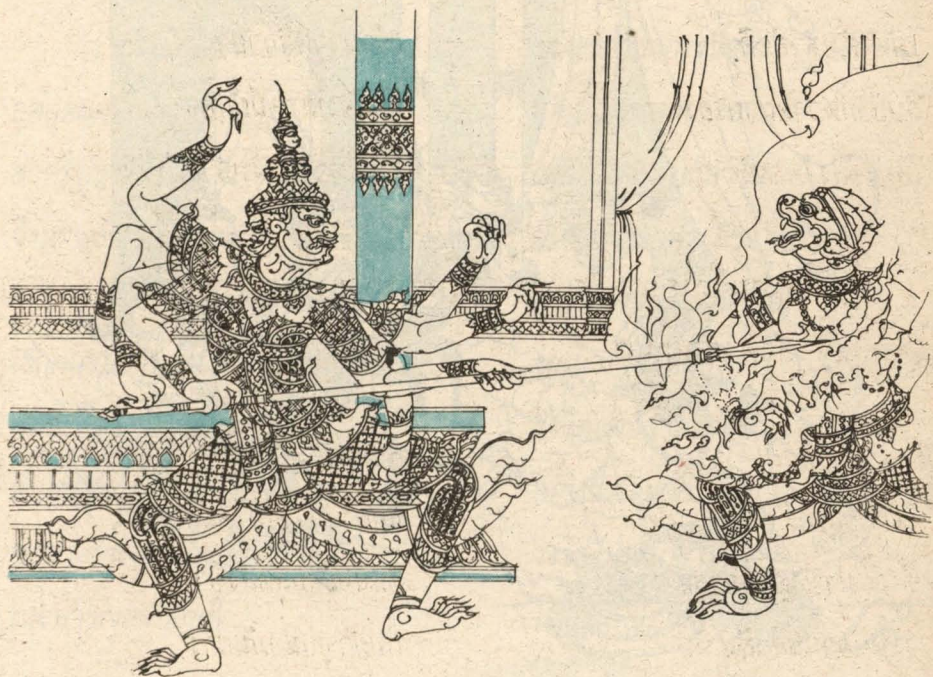
ทศเคียรสุริยวงค์ยักษี
เข้ามาจุดจีกายา
กึกก้องนิเวศน์ยักษา
เหตุใดจึงฆ่าไม่วายปราน

หนุมานได้โอกาสคิดจะทำลายกรุงลงกาให้พินาศ จึงแก้งบอก
ทศกัณฐ์ ดังคำกลอนว่า

บัดนั้น
ได้ฟังอสุรก็ดีใจ
ซึ่งจะฆ่าข้าด้วยอาวุธ
จงให้อาณันสำลีมา
แล้วจึงเอาฟันเข้าทั้งตัว
ชั้นนอกนั้นให้อาฟาง
แล้วจึงเอาไฟจุดเข้า
เลือดเนื้อก็จะสูญไปด้วยกัน

คำแหงหนุมานทหารใหญ่
แก้งกล่าวใส่โคล่ด้วยมารยา
โหนจะสิ้นสุดสังขาร
กับผ้าขุบน้ำมันยาง
ตลอดแต่หัวไปจนหาง
ทำต่างเข็กรัดผูกพัน
เผาให้สิ้นชีพอาสัญ
ไม่ทันทนทุกข์เวทนา

ทศกัณฐ์หลงเชื่อคำพูดของหนุมาน จึงสั่งให้ทหารทำตามแล้ว
ทศกัณฐ์ใช้ประกายไฟจากหอกแก้วสุรगานต์ของตนจุดเข้าที่ตัวหนุมาน
ไฟลุกติดลามไหม้ไปทั้งตัวทันที หนุมานเห็นไฟลุกท่วมตัวก็ดีใจ รีบวิ่ง
เข้าไปในปราสาทของทศกัณฐ์ ไฟไหม้ปราสาทราชมณเฑียรรวดเร็ว
ผู้คนก็โกลาหลไปทั้งวัง คำกลอนกล่าวไว้ดังนี้

บัดนั้น

ครั้นเพลิงติดขึ้นก็ดีใจ

เที่ยวจุดปราสาทราชฐาน

โรงช้างโรงม้าเรือนพล

คำแหงทนต์มานทธารใหญ่

วิ่งโผนเข้าในไพชยนต์

เพลิงกาลรุ่งโรจน์โหมมทน

อลวนไปทั้งธานี

ทศกัณฐ์ตักใจมารีบพานางมณโฑมเหสีและบริวารหนีไป ปล่อย
ให้พวกเสนายักษ์วิ่งซุ่มนหนไฟกันอดุลต ดั่งคำกลอน

บัดนั้น

ตกใจไม่เป็นสมประดี
ต่างตนอุ้มลูกจูงหลาน
ฉวยกระบุงมั่งม่านทุกใน
บ้างขี่พ่อตาแม่ยาย
อุตลุดไปทั้งพารา

ฝ่ายหมู่สุรศักดิ์ยักษ์

อิงมีไปทั้งเวียงชัย
ล้มลูกคลุกกลานแล้วร้องไห้
บ้างได้เชิงกรานก็แบกมา
บางคนเมืงหายก็เรียกหา
พากันวิ่งวุ่นเป็นโกลี

เมื่อหนุมานเผาปราสาทของทศกัณฐ์จนหมดสมใจแล้ว ก็สลัดไฟ
ออกจากตัว ไฟที่อินดับหมดสิ้น เหลืออยู่ที่ปลายหางแห่งเดียวไม่ยอม
ดับ จึงวิ่งกระโจนลงในมหาสมุทรไฟก็ไม่ดับ หนุมานจนปัญญา จึง

คิดถึงพระนารทฤๅษี คำกลอนกล่าวว่

ครันถึงจิงโจนลงคงคา

อุตุลุดมุดดำในวารี

สาครขุ่นข้นเป็นควัน

จึ่งเหาะขึ้นจากสมุทรไท

ครันถึงน้อมเกล้าอัญชลี

เล่าความตามเรื่องซึ่งรอนราญ

บัดนี้เชื่อเพลิงตะเกิงพราย

ดับจนสุดฤทธิ์สุดปัญญา

ขอพระมหาอาจารย์เจ้า

เมตตาช่วยดับอัคคี

ขุ่นแค้นกายากระบี่ศรี

นที่เป็นระลอกกระฉอกไป

เพลิงนั้นจะดับก็หาไม่

ตรงไปศาลาพระอาจารย์

พระนารทผู้ปรีชาหาญ

จนเฝ้าราชฐานลงกา

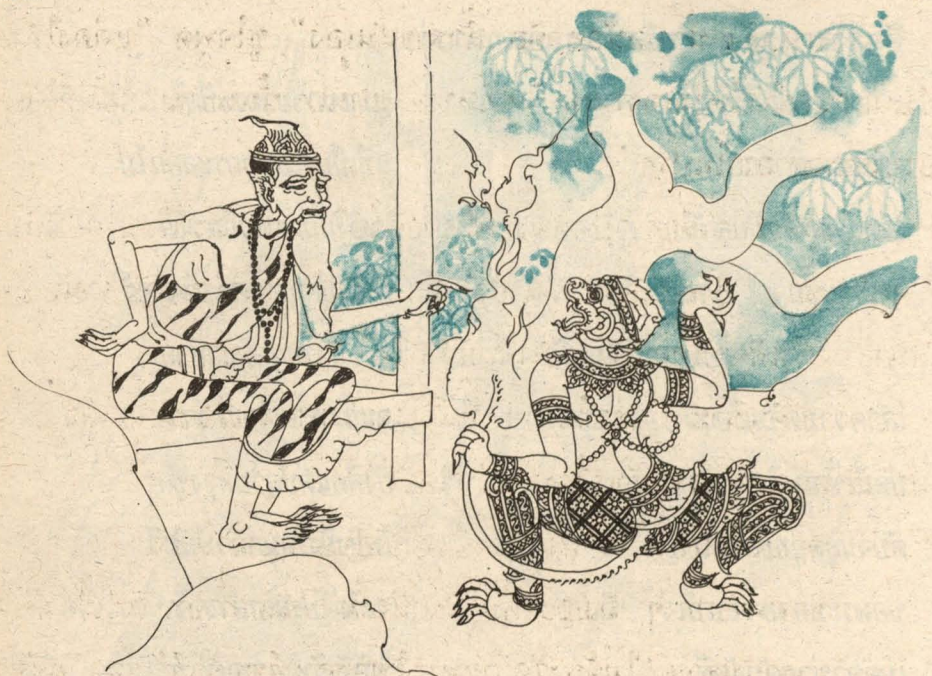
ยังติดแต่ปลายหางข้า

เพลิงย้งร้อนเกล้าพันทวี

จงได้โปรดเกล้าเกศี

ให้ข้านี้พ้นเวทนา

เมื่อนั้น

ฟังวายุบุตรเจรจา
เอ็งเป็นทหารพระจักรกฤษณ์
น้ำในบ่อน้อยจะไวไย

บัดนั้น

ได้ฟังพระมทมนี
จึงเอาทางใสในปากอม
เพลิงนั้นก็ดับตั้งจินดา
เสร็จแล้วน้อมเศียรอภิวาทน์
ลาพระมุนีผู้มียศ

พระนารถอาจารย์ญาณกล้า

หัวเราะร่ำร่าแล้วตอบไป
เพลิงนิตเท่านี้ไม่ดับได้
เหตุใดไม่ดับอัคคี
หนุมานผู้ชาญชัยศรี
กระปัดคิดได้ด้วยปริชา
อัดลมในช่องนาสา
ด้วยอุบายปัญญาพระนักรบ
กราบลงแทบบาทบกข
กำหนดเหาะข้ามสมุทรไป

“สนุกจัง น้ำบ่อน้อย คือ น้ำลายนั่นเอง” ชูใจพูด “แต่คงใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้เฉพาะดับไฟที่ทางหนุมานเท่านั้นนะ นอกนั้นก็ใช้ประโยชน์อยู่ในปาก”

“ปิติเขาใช้เสียการปิดซองจดหมายด้วย” มานีฟ้องเพื่อน ๆ ปิติทำหน้าแหย “ฉันจะเลิกทำแล้วยังไงล่ะ แหม อุตส่าห์อ่านทำนองเสนาะให้ฟังเสียจนคอแห้ง ยังไม่ลืมนึกหรือ”

มานีหัวเราะ “ขอบใจมาก ทีนี้ฉันจะไม่พูดถึงเรื่องนี้อีกแล้วละเออ เธออ่านเรื่องรามเกียรติ์จบแล้วหรือ”

“จบเล่มที่สองแล้ว สนุกมาก มานีไปขอยืมมาอ่านซีจ๊ะ”

“คำศัพท์ยาก ๆ มีเยอะไหม” มานีถาม “ฉันกล้วอ่านไม่รู้เรื่อง”

“เวลาฉันอ่าน ไม่ต้องรู้ความหมายของศัพท์ทุกคำก็รู้เรื่อง แต่ถ้ายากรู้ความหมายของคำไหน ก็ใช้น้ำบ่อน้อยให้มีประโยชน์ซี” ปิติตอบมานีทำตาเขียว “ใช้น้ำบ่อน้อยอีกแล้ว”

ปิติหัวเราะ “ก็น้ำบ่อน้อยช่วยให้เราพูด ตาม คุณครูได้คล่องไม่ใช่หรือ”

แบบฝึก

- ภาษาไทยนิยมใช้คำที่มีเสียงคล้าย ๆ กัน เพิ่มจากคำเดิมคำเดียวเป็นกลุ่มคำ มีตั้งแต่ ๒ พยางค์ขึ้นไป หรือบางทีก็เป็นวลี เมื่ออ่านออกเสียงแล้วจะฟังไพเราะกว่าคำเดิมและบางทีก็มีความหมายดีขึ้นด้วย

อ่านและสังเกต

เลอะ	เลอะเทอะ	เลอะเทอะเปราะเปื้อน
ขยับ	ขยับเขยื้อน	ขยับเขยื้อนเคลื่อนไหว
ยืม	ยืมย่อง	ยืมย่องฝ่องใส
ขบ	ขบฟัน	ขบเขี้ยวเคี้ยวฟัน

๒. เสียงของคำที่ทำให้ฟังไพเราะ จะเป็นเสียงของคำที่คล้ายกัน

อ่านและสังเกต

เลอะ	เทอะ	เปราะ	มีเสียงสระ -เออะ เหมือนกัน
ขยับ	เขยื้อน	ขยะ	มีเสียงพยัญชนะ ขย เหมือนกัน
เปื้อน	เขยื้อน	เคลื่อน	มีเสียงสระและตัวสะกดมาตราเดียวกัน
ยืม	ย่อง		มีเสียงพยัญชนะ ย เหมือนกัน
ย่อง	ฝ่อง		มีเสียงสระ -อ เหมือนกัน
เขี้ยว	เคี้ยว		มีเสียงสระเหมือนกัน ตัวสะกดมาตราเดียวกันและเสียงพยัญชนะคู่กัน คือ ข-ค

๓. พยัญชนะไทยบางตัวมีเสียงเหมือนกัน บางตัวก็มีเสียงคู่กัน

อ่านและสังเกต

๓.๑ พยัญชนะที่มีเสียงเหมือนกัน คือ

ข ข

ค ท ฅ

ญ ย

ฎ ด	ฏ ต	ฐ ถ
ท ฒ ท ฐ	ณ น	พ ภ
ถ พ	ศ ษ ส	

๓.๒ พยัญชนะที่มีเสียงคู่กัน คือ

ข ข-ค ต ฌ	ฉ-ช
ฐ ถ-ท ฒ ท ฐ	ผ-พ ภ
ฝ-ฟ	ศ ษ ส-ซ
ห-ฮ	

(ส่วนข้างหน้า คืออักษรสูง ส่วนข้างหลัง คืออักษรต่ำ เรียกว่า
อักษรต่ำคู่ เพราะมีเสียงคู่กันกับอักษรสูง)

๔. เมื่อนำคำที่มีเสียงสระและตัวสะกดมาตราเดียวกัน มาเรียงเป็นกลุ่ม
ทำให้เกิดเสียงสอดคล้องต่อเนื่องกัน เรียกว่า คำสัมผัสคล้องจอง

๔.๑ คำที่มีเสียงสระและตัวสะกดมาตราเดียวกัน เป็นคำที่มีเสียง
สัมผัสคล้องจองกัน

อ่านและสังเกต

แม่ ก กา	กายา - รักษา	อัคคี - จุดจี้
แม่ กง	ฟัง - ตั้ง	ฟาง - ต่าง
แม่ กด	ตวาด - ผาด	อาวุธ - สิ้นสุด
แม่ กน	หลาน - กราน	หาญ - ราน

๔.๒ เมื่อนำคำที่มีเสียงสัมผัสคล้องจองกันมาแต่งเป็นบทร้อยกรอง
จะฟังไพเราะกว่าข้อความธรรมดา

อ่านและสังเกต

ได้ฟังตั้งเอาอัคคี

เข้ามาจุดจีกายา

สิบปากตวาดผาดร้อง

ก็กักองนิเวศน์ยักษา

๕. คำที่มีความหมายอย่างเดียวกัน อาจมีรูปคำได้หลายอย่าง

อ่านและสังเกต

๕.๑ ในคำประพันธ์ บางครั้งใช้เต็มรูปคำ บางครั้งเปลี่ยนรูปคำ
โดยการันต์ที่ตัวสะกด เช่น

อหังการ - อหังการี สังขาร - สังขารี วิญญาณ - วิญญาณี

๕.๒ เปลี่ยนแปลงสระพยางค์ท้ายของคำ เช่น

กาย - กายา กายี เกศ - เกศา เกศี ยักษ์ - ยักษา ยักษี

โกลาหล - โกลา โกลี นาสา - นาสิก

๕.๓ เปลี่ยนเป็นคำอื่นที่มีความหมายอย่างเดียวกัน

ไฟ - เพลิง อัคคี

หัว - ศีรษะ ศีเยร เกศ เกศา เกศี เกลา

ตาย - ม้วย มรณ วายปราณ สิ้นชีพ สิ้นชีวิต สิ้นสุดสังขาร อาสัณ

เมือง - เวียงชัย ธานี พารา บุรี

น้ำ - วารี นที ชล

๖. บทร้อยกรอง มีการลำดับความ ทำให้เข้าใจง่ายและไพเราะขึ้น

อ่านและสังเกต

แล้วจึงเอาพันเข้าทั้งตัว

ตลอดแต่หัวไปจนหาง

ชั้นนอกนั้นให้อาฟาง

ทำต่างเชือกรัดผูกพัน

แล้วจึงเอาไฟจุดเข้า

เผาให้สิ้นชีพอาสัญ

เลือดเนื้อก็จะสูญไปด้วยกัน

ไม่ทันทนทุกข์เวทนา

อาจเขียนเป็นข้อความธรรมดาได้ดังนี้

ใช้สาลีชุบน้ำมันยางพันตั้งแต่หัวไปถึงหาง ใช้ฟางรัดอีกชั้นหนึ่ง
แล้วจึงเอาไฟจุด

๗. การอ่านบทร้อยกรอง ถ้าตัดคำที่มีความหมายเหมือนกันออกให้เหลือ
แต่ส่วนที่สำคัญ จะทำให้จับใจความได้

อ่านและสังเกต

เสร็จแล้วน้อมเศียรอภิวาทน์ กราบลงแทบบาทบกข

(เสร็จแล้วก็มลงกราบแทบเท้า)

๘. คำขวัญ คำโฆษณา นิยมเขียนสั้น ๆ ให้มีคำสัมผัสคล้องจองกัน
เพื่อให้ฟังไพเราะและจำง่าย

อ่านและสังเกต

“อากาศเป็นพิษ ชีวิตจะสั้น ต้นไม้เท่านั้น ทั้งกันและแก่”

“รักษาติ ศาสน์ กษัตริย์ เป็นคุณสมบัติของคนไทย”

“เด็กไทย คือหัวใจของชาติ”

“สุรา ยาเสพติด เป็นภัยต่อชีวิต เป็นพิษต่อสังคม”

“สะอาดกายเจริญวัย สะอาดใจเจริญสุข”

“เด็กไทยมีวินัย ใจซื่อสัตย์ รู้ประหยัด เคร่งครัดคุณธรรม”

บทที่ ๘

เที่ยวน้ำตก

มานียืนเด่นอยู่บนยอดที่สูงที่สุดของภูเขา ภูเขาสูงนี้ มานีและเพื่อน ๆ เคยมาเที่ยวเสมอตั้งแต่เล็กจนโต ชาวบ้านก็ขึ้นมาหาหน่อไม้และของป่าต่าง ๆ เป็นประจำ จึงไม่มีอะไรที่น่ากลัว ธรรมชาติบนภูเขาและเบื้องล่างโดยรอบงดงามมาก มานีและเพื่อน ๆ ถือเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจที่แสนวิเศษของพวกเขา

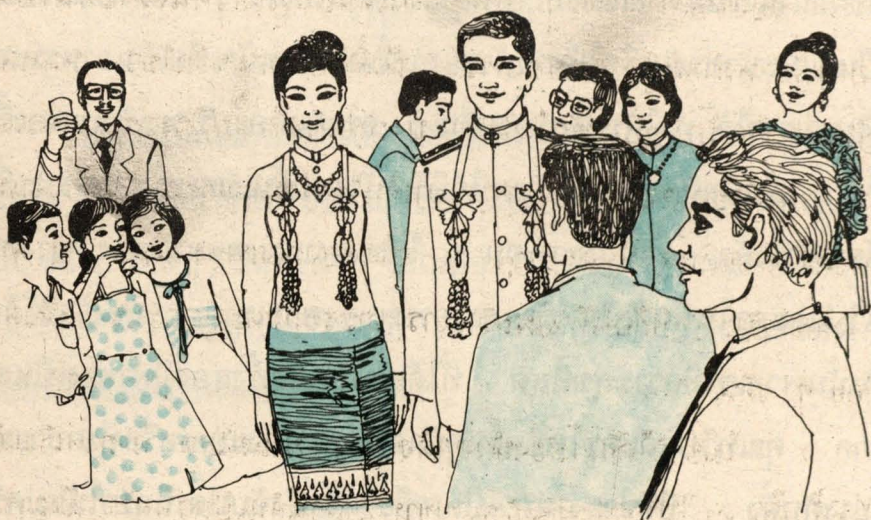
มานีมองลงไปเบื้องล่าง เห็นเรือกสวนไรร่นาเขียวข่ม เพราะความอุดมสมบูรณ์ของดิน บริเวณขอบบึงที่เคยว่างเปล่าก็เขียวจีไปด้วยพืชผักนานาชนิด คุณทวีปเกษตรอำเภอที่พวกเด็ก ๆ เคารพและรักใคร่เป็นผู้แนะนำช่วยเหลือให้ชาวบ้านแถบนั้นทำสวนผักเพื่อเป็นอาหารและเพิ่มพูนรายได้ ทำให้ราษฎรแถบอื่น ๆ อพยพมาอยู่บริเวณเชิงเขามากขึ้น

เมื่อนึกถึงคุณทวีป มานีก็มีสีหน้ายิ้มขึ้นเบิกบาน เพราะเมื่อปลายปีที่แล้ว มานีและเพื่อน ๆ ไปช่วยงานมงคลสมรสระหว่างคุณทวีปและครูไพลินผู้เป็นที่รักและเคารพของพวกเขา มานีจำได้ดีว่าวันนั้นพวกเขามีความสุขที่สุด ที่ได้เห็นบุคคลทั้งสองมีท่าทางเป็นสุขมาก คุณทวีปและครูไพลินยืนคู่กันอยู่ท่ามกลางแขกหรือที่มาอวยพรอย่างคับคั่ง ปิติช่วยงานตัวเป็นเกลียวแถมยังจับปลานิลมาให้แม่ครัวทำกับข้าวเลี้ยงแขกอีกด้วย หลังจากวันงานปิตีก็หมั้นไปดูแลคอยรับใช้ช่วยเหลืออยู่เสมอเพราะบ้านอยู่ใกล้กัน

“คิดอะไรเพลินเขียนนะมานี” ปิติตักขณะที่จูงเจ้านิลมาคู่ชีพมาใกล้ “ฉันเห็นสวนผักข้างล่างกำลังงามก็นึกถึงคุณอาทวีป แล้วก็นึกเลยไปถึงวันแต่งงานของคุณอากับคุณครูของเรา” มานีตอบ

ปิติหัวเราะเบา ๆ “คุณครูไพลินพูดกับฉันว่า ทุกคนเมื่อโตขึ้นส่วนใหญ่ก็มีความรักและแต่งงานเป็นเรื่องธรรมดา และคุณครูพอใจมากที่ได้คู่ครองเป็นคนดี ชีวิตคงจะมีความสุขตลอดไป”

“ครอบครัวของฉันก็มีความสุข พ่อกับแม่รักใคร่และถนอมน้ำใจกัน ฉันไม่เคยเห็นพ่อกับแม่มีปากเสียงกันรุนแรงเลยสักที” มานีพูด

“พ่อกับแม่ของฉันก็เหมือนกัน ฉันโตขึ้นมีงานทำมีรายได้
ฉันจะแต่งงานกับผู้หญิงดี ๆ และฉันจะทำตัวให้ดี ครอบครัวจะได้มี
ความสุข”

มานี้หัวเราะขันปิติที่นึกไกลไปถึงเรื่องครอบครัว ขณะนั้นเพื่อน ๆ
พากันเดินตามขึ้นมา ต่างพูดคุยกันอย่างสนุกสนาน จันทรก็มาด้วย
เดี๋ยวนี้จันทรไม่เคยมีความรู้สึกที่ตัวเองมีความอภัพแต่อย่างใดเลย

“เพชรชวนไปเที่ยวน้ำตกเนอะ มานี้” ชูใจบอก

“ไปก็ไป แต่อย่าช้านะ ฉันกลัวฝนจะตก เราจะกลับบ้าน
ลำบาก” แล้วพวกเขาก็พากันเดินลงจากยอดเขา ลัดเลาะไปตามสมมุยม

พุ่มไม้และชอกหิน เจ้านิลเดินกุกกับ ๆ ตามมา บนหลังของมันมีถุงใส่เสบียงอาหารผูกทำเหมือนต่างให้มันบรรทุก

สองข้างทางเล็ก ๆ ที่พวกเขาเดินแถวเรียงหนึ่งตามกันไปนั้น ดอกไม้ป่าหลากสีชูช่อบานสะพรั่ง ผีเสื้อบินตอมขั้วไขว่ นกหลายชนิดส่งเสียงร้องอยู่บนต้นไม้ใหญ่ บ้างก็โผบินไปมา วีระชนเพื่อน ๆ ร้องเพลงด้วยความสุขใจ พวกเขาเดินไม่เร็วนักเพราะเป็นห่วงจันทร บางครั้งทางเดินสูงขึ้นและขรุขระ ชูใจต้องคอยพยุงจันทร บางครั้งทางก็ลาดต่ำ มีก้อนหินโผล่ขึ้นมาระเกะระกะตะปุมตะป่า จึงต้องค่อย ๆ เดิน

ไม่ช้าก็ได้ยินเสียงน้ำตกดังซ่า ๆ มาแต่ไกล อากาศเริ่มเย็นและชื้นขึ้น ต้นไม้ใหญ่แผ่กิ่งก้านสาขาประสานกันเป็นร่มครีมี มีเถาวัลย์ขึ้นพันจนมองไม่เห็นลำต้น จันทรเร่งฝีเท้าให้เร็วขึ้น เพราะรู้ว่าเพื่อน ๆ ต่างชะลอฝีเท้าเพื่อรอตนคนเดียว พอเลี้ยวโค้งก็เห็นลำธารซึ่งมีน้ำใสสะอาดไหลเซาะโขดหินคดเคี้ยวไปมาระหว่างสุมทุมพุ่มไม้ พวกเด็ก ๆ เดินเลียบไปตามริมลำธาร เสียงน้ำตกดังใกล้เข้ามาทุกที อากาศก็เย็นและชื้นขึ้นเป็นลำดับ

ครูใหญ่ก็มาถึงหน้าผาสูงชัน มีสายน้ำไหลตกลงมากระทบลานหินเบื้องล่างแตกกระเซ็นเป็นฟองฝอย มีเสียงซ่า ๆ อยู่ตลอดเวลา น้ำนั้นไหลลงจากลานหินระเรื่อไปตามลำธารซึ่งมีลักษณะกว้างทางต้นน้ำ แล้วค่อยแคบเข้าตอนปลาย บางแห่งแยกกันเป็นหลายสาย น้ำในลำธารใสจนมองเห็นท้องธารประดับประดาด้วยกรวดทราย และ

หินก้อนเล็กใหญ่หลากสีแลดูงดงามราวกับภาพฝัน ผุ่งปลาแหวกว่าย
ทวนน้ำขึ้นไปเป็นกลุ่ม กีบดอกไม้ปาร์วโรยลงลอยตามกระแสน้ำ
ท้องธาร ที่ไต่ต้นเขนก็ไปติดค้าง ลอยปริ่มน้ำกวนอนอยู่ตรงนั้นราวกับ
ใครมาโปรยปรายไว้ ผีเสื้อสีเหลืองพากันมาเกาะหุบปีกนิ่ง บ้างก็บิน
ตามกันเป็นแถวลดเลี้ยวไปตามผิวน้ำและซอกโขดหิน เห็นเงาของมัน
ไหว ๆ อยู่ในน้ำที่ใสปานกระจก เสียงนกและแมลงต่าง ๆ ร้อง
ประสานกันอยู่ในป่ารอบบริเวณนั้น ฟังไปเราะเหมือนเสียงดนตรีหลาย
ชนิดเล่นประสานกัน

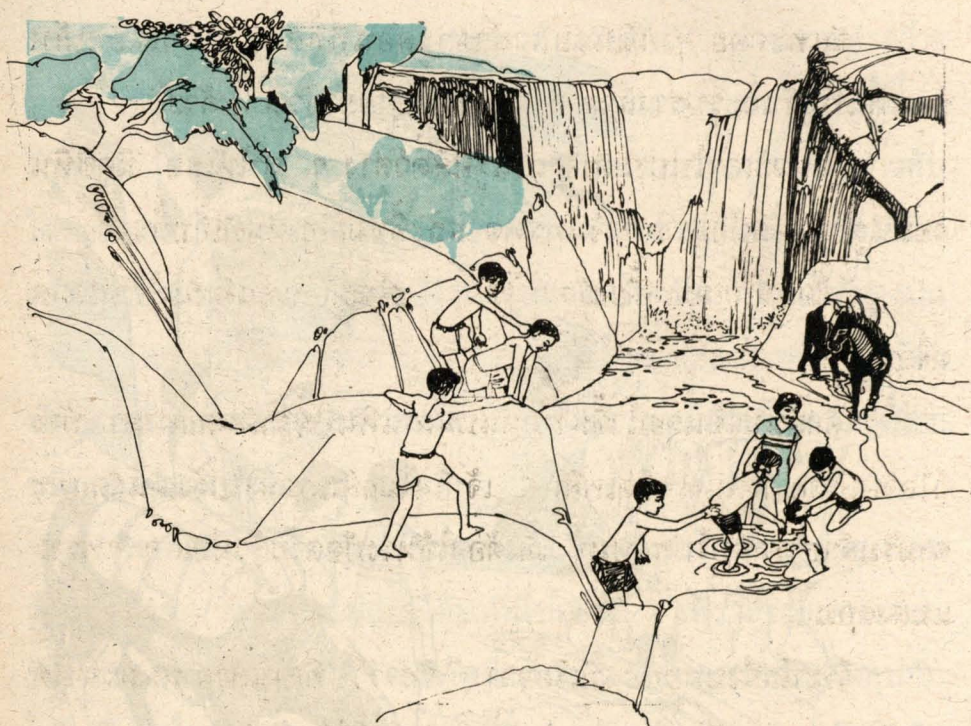
พวกเด็ก ๆ ยืนตะลึงชมความงดงามของธรรมชาติด้วยความ
รู้สึกเป็นสุข พวกเขาไม่ค่อยได้มาที่นี่บ่อยนัก เพราะระยะทางค่อนข้างไกล ขณะที่ทุกคนยืนนิ่งชมทัศนียภาพอันงดงาม เจ้านิลเดินกุ่มกับ
ลงไปดื่มน้ำในลำธาร ผังลำธารตรงนั้นค่อนข้างชัน ประกอบกับเจ้านิล
ก้มหัวลงเพื่อดื่ม น้ำ อุณหภูมิหลังเจ้านิลก็เลื่อนตกลง ปิติ วีระ
และเพชร รีบกระโจนเข้าไปคว้าได้ทันก่อนที่มันจะจมน้ำ

“หิวหรือยัง” วีระถาม “เรามานั่งกินอาหารที่ไต่ต้นไม้นี้เถอะ”
ทุกคนกำลังหิวจึงมานั่งล้อมวงกันที่ไต่ต้นไม้ ช่วยกันหยิบอาหารและ
กระตักน้ำออกจากถุง แล้วรับประทานกันอย่างเอร็ดอร่อย เจ้านิลก็
เลือกกินยอดไม้อ่อน ๆ ริมลำธารอย่างเอร็ดอร่อยเหมือนกัน

“เธอคิดว่าที่นี่มีรุกขเทวาไหม” ปิติถาม

“รุกขเทวาแปลว่าอะไร” เพชรสงสัย มานะปั้นสีหน้าทำเป็น
ผู้คงแก่เรียนอธิบายว่า “รุกขเทวาก็คือเทพหรือเทวดาที่ประจำอยู่ตาม

ต้นไม้ นี่เป็นความหมายโดยย่อ ถ้าอยากรู้เรื่องละเอียดก็ต้องไปอ่านหนังสือ”

“ย่าของฉันบอกว่าเรื่องผีसागเทวดาเป็นสิ่งที่ไม่มีใครรู้จริงว่ามีหรือไม่มี เพราะเป็นเรื่องที่พิสูจน์ไม่ได้ จึงไม่มีใครตอบได้” ชูใจ ตัดบท แสดงอากัปกิริยาให้เพื่อน ๆ รู้ว่าไม่ควรพูดวิพากษ์วิจารณ์เรื่องนี้ พวกเขาจึงคุยกันเรื่องอื่น คุยกันไปกินกันไปจนอิ่มและช่วยกันเก็บเศษอาหารใส่ถุงเพื่อไม่ให้บริเวณน้ำตกที่งดงามนั้นสกปรก เมื่อจัดการกับเรื่องอาหารเสร็จสรรพแล้ว ทุกคนต่างก็แสวงหาความสุขสำราญจากความงามของธรรมชาติตามอัธยาศัยของตน

จันทร์ค่อย ๆ เดินลุยลงลำธารตอนที่ตื่น ๆ แล้วเลือกเก็บ
ก้อนหินที่มีสีและรูปร่างสวย ๆ มานี้และชูใจมาช่วยเก็บด้วย

“ฉันจะเอาไปประดิษฐ์เป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ มาให้เธอ นีดูซิหิน
ก้อนนี้รูปร่างเหมือนเต่า” จันทร์พูด และชี้ชมก้อนหินที่เก็บขึ้นมา

“ก้อนนี้ก็กลมเกลี้ยงยังกับไข” ชูใจชูก้อนหินที่เก็บได้ขึ้นอวด
เพื่อน

เด็กผู้ชายเดินลุยน้ำขึ้นไปเล่นบนลานหินที่น้ำไหลตกลงมา บ้าง
ก็ไล่จับปลาอย่างสนุกเพลิดเพลิน เจ้านิลไม่กล้าตามลงไปจึงเดินลัดเลาะ
ตามริมลำธารกลับไปกลับมา มันต้องใช้หางปิดตามตัวบ่อย ๆ เพราะ
แมลงตอม

วีระนึกถึงบทกลอนที่เรียกว่า “สักวา” ที่เขาเคยอ่านและจำได้
บทสักวานั้นกล่าวถึงความงดงามของธรรมชาติไว้อย่างไพเราะ เขาจึง
ท่องขึ้นดัง ๆ

สักวาชมธารละหานห้วย
ระเรื่อเลาะเขาะหว่างกลางพงไพร
เห็นกรวดทรายรายเรียงเคียงประดับ
ระยิบระยับบัววารวมณี

ระรินรายน้ำตกกระเซ็นไหล
สายน้ำใสแลส่องท่อนที
สีสลับเลื่อมพรายหลายหลากสี
วันฤดีธรรมชาติพิลาสเอย

เพื่อน ๆ ประบมือเกี๋ยวกราวด้วยความชื่นชม บ้างว่ากลับไป
ถึงบ้านต้องขอจดไว้ท่องบ้างเพราะไพเราะมาก ขณะนั้นเมฆฝนซึ่งตั้ง
เค้ามืดครึ้ม เริ่มแผ่กระจายมาอย่างรวดเร็วเพราะแรงลมแล้วฝนก็ตกลงมา

เพื่อน ๆ ช่วยพยุงจันทรพาเข้าไปหลบฝนอยู่ใต้ชะง่อนหิน เจ้านิลเข้าไปหลบอยู่ด้วย ใต้ชะง่อนหินเหมือนห้องใหญ่ที่มีหลังคาเป็นแผ่นหินยื่นออกมาคลุมฝน เด็ก ๆ และเจ้านิลจึงปลอดภัย ต่างมองดูสายฝนที่โปรยปรายให้ความชุ่มฉ่ำแก่สิ่งที่มีชีวิตทั้งมวลในโลก ให้ความชุ่มเย็นแก่ดินอันเป็นแหล่งความอุดมสมบูรณ์แห่งพืชพันธุ์ธัญญาหาร

“ฉันมีความสุขเหลือเกินที่มีธรรมชาติงดงามเช่นนี้ไว้ให้เราชม”
จันทรพิมพ์

“ถ้าเราทุกคนช่วยกันรักษาไว้ ธรรมชาติก็คงจะงดงามอยู่เช่นนี้ตลอดไป” มานะเสริม

“ธรรมชาติมีคุณแก่มนุษย์เหลือเกิน เหตุใดหนอจึงมีคนใจร้ายชอบทำลาย” มานีรำพึง เด็ก ๆ ต่างนึกถึงเรื่องธรรมชาติตามแนวคิดของตน จึงพากันยืนเงยบ่า ๆ ได้ยินแต่เสียงน้ำตกเคล้ากับเสียงฝน และเสียงเจ้านิลสะบัดตัวเป็นครั้งคราว รอเวลาฝนหยุดตก แล้วจะได้กลับบ้านด้วยความเบิกบานใจ

แบบฝึก

๑. ข้อความธรรมดา ถ้าเราเขียนเป็นคำสัมผัสคล้องจอง หรือบทร้อยกรองจะฟังไพเราะขึ้น

อ่านและสังเกต

ข้อความธรรมดา

(อ่านแบบร้อยแก้ว)

“ครูใหญ่ก็มาถึงหน้าผาสูงชัน
มีสายน้ำไหลตกลงมากระทบลานหินเบื้อง
ล่างแตกกระเซ็นเป็นฟองฝอย

.....น้ำนั้นไหล

ลงจากลานหินระเรื่อไปตามลำธาร

.....

น้ำในลำธารใสจนมองเห็น

ท้องธารประดับประดาด้วย

กรวดทราย และหินก้อนเล็ก

ใหญ่หลากสีแสดงดงาม.....”

คำสัมผัสคล้องจอง หรือบทร้อยกรอง

(อ่านทำนองเสนาะ)

“สักวาชมธารละหานห้วย
ระรินรายน้ำตกกระเซ็นไหล

ระเรื่อเลาะเซาะหว่างกลางพงไพร

สายน้ำใสแลสองท้องนที

เห็นกรวดทรายรายเรียงเคียงประดับ

สีสลับเลื่อมพรายหลากหลากสี”

๒. ข้อความบางตอนจะต้องบอกเหตุผล เพื่อให้เรื่องราวสอดคล้องกัน และเข้าใจเรื่องราวที่อ่านดีขึ้น

อ่านและสังเกต

๒.๑ พวกเขาเดินไม่เร็วนัก..... (ทำไมเขาเดินไม่เร็ว)

เพราะเป็นห้วงจันทร์ (ไม่ใช่เขาเหนื่อยหรือทางชัน)

๒.๒ เด็กผู้ชายเดินลุยน้ำขึ้นไปเล่นบนลานหิน.....เจ้านิลไม่กล้าตาม

ลงไป จึงเดินลัดเลาะตามริมลำธารกลับไปกลับมา
 ๒.๓ มันต้องใช้หางปัดตามตัวบ่อย ๆ เพราะแมลงตอม

๓. การตั้งคำถามเพื่อให้รู้ว่าส่วนไหนเป็นประโยคสำคัญ ส่วนไหนเป็นส่วนขยาย จะช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง

อ่านและสังเกตการตั้งคำถาม

ข้อความที่ยกมาให้อ่าน “เจ้านิลเลือกกินยอดไม้อ่อน ๆ ริมลำธารอย่างเอร็ดอร่อย”

ตัวอย่างคำถาม

คำตอบที่คาดว่าจะได้

ใคร

เจ้านิล

เจ้านิลทำอะไร

เจ้านิลเลือกกิน

..... เลือกกินอะไร

..... เลือกกินยอดไม้

..... ยอดไม้อะไร

..... ยอดไม้อ่อน ๆ

(คำตอบไม่ตรงกับคำถามควรเปลี่ยนคำถามเป็น ยอดไม้เป็นอย่างไร)

..... ยอดไม้อ่อน ๆ ที่ไหน

..... ยอดไม้อ่อน ๆ ริมลำธาร

..... ริมลำธารที่ไหน

..... ริมลำธารอย่างเอร็ดอร่อย

(คำตอบไม่ตรงกับคำถาม ควรเปลี่ยนคำถามเป็น กินอย่างไร จึงจะตอบว่า อย่างเอร็ดอร่อย)

ประโยคสำคัญคือ เจ้านิลกินยอดไม้

ริมลำธาร เอร็ดอร่อย

ขยาย กิน

อ่อน ๆ

ขยาย ยอดไม้

ดังนั้น การตั้งคำถามเพื่อให้ได้คำตอบที่ต้องการจะต้องรู้จักเลือก
ใช้คำถามด้วย

๔. การเปรียบเทียบเรื่องบางเรื่องกับสิ่งที่คนรู้จักหรือเคยพบเห็นมาก่อน จะช่วยให้เข้าใจสิ่งที่กล่าวถึงชัดเจนมากขึ้น

อ่านและเปรียบเทียบ

๔.๑ น้ำใส (ไม่รู้ว่ามีใสมากน้อยสักเท่าไร) - น้ำใสปานกระจก

๔.๒ หินก้อนกลมเกลี้ยง (กลมมากขนาดไหน) - หินก้อนกลม
เกลี้ยงยังกับไข่

๔.๓ เสียงนกและแมลงต่าง ๆ ร้องประสานกันฟังไพเราะ (ไพเราะ
เหมือนอะไร) - เหมือนเสียงดนตรีหลายชนิดเล่นประสานกัน

๕. ข้อความหรือเรื่องราวบางตอน ถ้าบอกรายละเอียดให้ชัดเจน จะทำ ให้เกิดความรู้ที่คล้อยตามไปด้วย

อ่านและเปรียบเทียบ

“สองข้างทางที่พวกเขาเดินไปนั้นมีดอกไม้ ฝีเสื้อและนกหลายชนิด”

“สองข้างทางเล็ก ๆ ที่พวกเขาเดินแถวเรียงหนึ่งตามกันไปนั้น มี
ดอกไม้ป่าหลากสีชูช่อบานสะพรั่ง ฝีเสื้อบินตอมขั้วไขว่ นกหลาย
ชนิดส่งเสียงร้องอยู่บนต้นไม้ใหญ่ บ้างก็โผบินไปมา”

๖. ถ้าผู้อ่านสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ ก็อาจจะคาดเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไปได้

อ่านและสังเกต

“ขณะนั้นเมฆฝน... ต้มเคี้ยวเม็ดครีมน...” (แล้วจะเกิดอะไรต่อไป)

- ลมพัดแรง (“ ”)
- ฝนตกลงมา (“ ”)
- พวกกันไปหลบฝนใต้ชะง่อนหิน (“ ”)
- เจ้านิลเข้าไปหลบอยู่ด้วย (หลบฝนพ้นไหม)
- ใต้ชะง่อนหินเหมือนห้องใหญ่ที่มี

หลังคาเป็นแผ่นหินยื่นออกมาคลุมฝน (สุดท้ายเป็นอย่างไร)

สรุป เด็ก ๆ และเจ้านิลจึงปลอดภัย (ไม่มีอันตราย ไม่เปียกฝน)

บทที่ ๘

เพลงเกี่ยวข้าว

วันอาทิตย์กำหนดจะเกี่ยวข้าวและนิมนต์สมภาร พระ เณร ที่วัดมาฉนเพลที่บ้านด้วย เพื่อนบ้านรู้ข่าวต่างตั้งใจจะไปลงแขกเกี่ยวข้าวด้วยน้ำใสใจจริงเป็นจำนวนมาก เพราะกำหนดเป็นคนมีอชฌาสัยดี เคยอุปถัมภ์คำจุนลูกบ้านที่ยากจนทุกครอบครัว ก่อนวันงานกำหนดมาปรารภกับป้าสะใภ้ของวีระว่า อยากได้แม้งานจัดทำข้าวปลาอาหารเลี้ยงดูแขก ป้าสะใภ้บอกว่า “กำหนดอย่าวิตกไปเลย ฉันจะเป็นแม้งานให้เอง” กำหนดยกมือไหว้ขอบคุณ พอถึงวันงาน ป้าสะใภ้กับอาสะใภ้ของวีระจึงไปช่วยงานที่บ้านกำหนดแต่เช้าตรู่

วีระถีบจักรยานไปแจ้งข่าวให้เพื่อน ๆ ทราบ ปิติ มานะ ชูใจ มานีและดวงแก้วต่างรู้สึกตื่นเต้นดีใจ เพราะนานที่ปีหนจะได้เห็นการลงแขกเกี่ยวข้าวอย่างพร้อมเพรียง อันแสดงถึงน้ำใจไมตรีและความสามัคคีกัน ทั้งได้ยินว่าพ่อเพลงและแม่เพลงเกี่ยวข้าวไปร่วมลงแขกด้วย คงจะมีการร้องเพลงเกี่ยวข้าวโต้ตอบกัน ทำให้น่าสนุกมากขึ้น ยายของปิติเล่าว่า ก่อนนี้มีการลงแขกช่วยเหลือการงานกันเสมอ เพราะการทำมาหากินไม่ผิดเคืองนัก คนส่วนใหญ่มีเวลานึกถึงคนอื่น ปัจจุบันนี้ภาวะข้าวยากหมากแพงทำให้คนส่วนใหญ่ขัดสนจนยาก ต้องดิ้นรนชวนขายช่วยตัวเองและครอบครัวให้อยู่รอด การคบค้าสมาคมและ

การช่วยเหลือเจือจุนกันจึงลดน้อยถอยลงไปกว่าเดิมมาก ยายกล่าวกว่า
 “ถึงเราจะไม่สมบูรณ์พูนสุขเหมือนอย่างเดิม ก็คงไม่ถึงกับสิ้นไร้ไม้ตอก
 แฉ่นอน เราควรมีแก้ไขช่วยเหลือเกื้อกูลกันตามมีตามเกิด เพราะคน
 เราจะเอาตัวรอดอยู่แต่ลำพังตนเองไม่ได้ ต้องพึ่งพาอาศัยกัน ต้อง
 สามัคคีร่วมแรงร่วมใจกัน มีปัญหาอะไร หรือมีเหตุเภทภัยจะได้ช่วยกัน
 บ้านเมืองจึงจะอยู่รอดปลอดภัย”

พวกเด็ก ๆ พวกมันมาถึงทุ่งนาอันกว้างใหญ่ไพศาล รวงข้าว
 สีทองดูเหลืองอร่ามไปทั่วท้องทุ่ง ชาวบ้านทั้งหญิงชายเป็นจำนวนมาก
 กำลังก้มหน้าก้มตาเกี่ยวข้าวอยู่อย่างขะมักเขม้น ใครมีเรื่องสนุกหรือ

เรื่องตกลงไปหาก็นำมาเล่าสู่กันฟัง เสียงหัวเราะเฮฮาดังประสานกัน ไม่ขาดระยะ ทุกคนเห็นตื้นเขินเมื่อยลงานเหนือไหล่โคลย้อย แต่ใบหน้าอิมเอิบอิมแถมแจ่มใส กำนันซึ่งเป็นเจ้าภาพโอภาปราศรัยกับผู้ที่มาช่วยเกี่ยวข้าวอย่างทั่วถึง เพราะทุกคนรู้จักมักจี่กันเป็นอย่างดี เขาลงมือเกี่ยวข้าวด้วย คอยให้บริการด้วย ถ้าใครเกิดหน้ามืดตาลาย ก็มียาไว้ให้อย่างพร้อมสรรพ

พอพระฉันเพลเสร็จแล้ว พวกแม่ครัวก็หาบหม้อข้าว หม้อแกงตลอดจนถ้วยโถโอชามมาเลี้ยงคนเกี่ยวข้าว พวกเด็ก ๆ รีบเข้าไปช่วยอย่างแคล่วคล่องว่องไว ป้าสะใภ้ของวีระซึ่งเป็นแม่งานแบ่งหน้าที่ให้ พวกเขาช่วยทำงานทุกคน เมื่อจัดสำรับคับค่อนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ภรรยากำนันก็เชิญให้ทุกคนหยุดงานมาร่วมรับประทานอาหารกันอย่างพร้อมเพรียงที่ได้ต้นมะขามใหญ่กลางทุ่งนา ทุกคนรับประทานอาหารอย่างเอร็ดอร่อย เพราะฝีมือทำอาหารของป้าสะใภ้มีรสโอชามาก

เมื่อทุกคนอิ่มหมีพีมันแล้ว พวกแม่ครัวก็ช่วยกันเก็บถ้วยโถโอชามตามภารกิจของตน ฝ่ายพวกทำงานยังนั่งพักผ่อนยั่วเข้ากระเช้า แหย่กันอยู่อย่างครึกครื้นรื่นเริง เพราะนานมาแล้วไม่มีโอกาสได้มาพบปะชุมนุมกันอย่างอุ่หนาฝาดังอย่างนี้ บางกลุ่มก็เล่าสารทุกข์สุกดิบสู่กันฟัง บางกลุ่มก็คุยเรื่องสัพเพเหระ บางคนเคยผิดพ้องหมองใจ หรือเคยทะเลาะเบาะแว้งกันมาแต่หนหลัง พอได้มาทำงานร่วมกันก็เลียดกันยิ้มย่องผ่องใสหายโกรธหายเคืองเสียสิ้น พวกเด็ก ๆ รับประทานอาหารและช่วยกองเลี้ยงเก็บกวาดเรียบร้อยแล้ว จึงพากันนั่งคอยฟังว่าเมื่อไร

จะมีการเล่นเพลงเกี่ยวข้าวเสียที นั่งฟังอยู่นานก็ไม่เห็นใครร้องเพลงอะไรขึ้นมาเลย คงนั่งล้อมวงสรวลเสเฮฮากันอย่างเดิม

ครูใหญ่ พวกที่มาลงแขกเกี่ยวข้าวก็ชวนกันลุกทยอยไปทำงานเด็ก ๆ ต่างหน้าม้อยเพราะผิดหวังที่ไม่ได้ฟังเพลงเกี่ยวข้าว จะเอ่ยปากถามใครก็ไม่กล้า จึงตามไปช่วยหอบรวงข้าวที่เกี่ยวแล้วมารวมกันไว้ทันใดนั้น ทิดจำซึ่งปรกติเป็นคนสามะเลเทเมา แต่วันนี้กลับทำงานอย่างขยันขันแข็ง มือหนึ่งถือรวงข้าว อีกมือหนึ่งถือเคียว ลุกขึ้นรำป้อพลาจร้องเพลงเกี่ยวข้าว

“เกี่ยวกันเถิดเอย เอ๋ยเกี่ยวนะแม่เกี่ยว อย่ามัวชะเง้อแลเหลียว
เคียวเคียวจะเกี่ยวกอัยเอย”

คนอื่น ๆ หัวเราะชอบใจ และร้องรับขึ้นพร้อมกันว่า “เอ่อเอ๋ย
กอัยเอย อย่ามัวชะเง้อแลเหลียว เคียวเคียวจะเกี่ยวกอัยเอย”

ทิดจำยิ้มแป้น รำพลาจใช้เคียวเกี่ยวข้าวฉวัดเฉวียนไปมา ปากก็ร้องเพลงเกี่ยวข้าวทำทนายแม่เพลงฝ่ายหญิง

“รำกันเถิดเอย เอ๋ยมาแม่รำ กินข้าวกินปลาอ้มหน้า มาเต้นกำรำ
เกี่ยวกันเอย”

ลูกคู่ก็รับว่า “เอ่อเอ๋ยกันเอย กินข้าวกินปลาอ้มหน้า มาเต้นกำรำ
เกี่ยวกันเอย”

ระหว่างนั้นฝ่ายหญิงมีการชุบชิบพยักพยิดให้หาตัวแทนเป็นแม่เพลงลุกขึ้นตอบฝ่ายชาย ขณะที่ยังเที่ยงกันไปเที่ยงกันมา ลูกคู่ก็ร้องกระทั่ง “เอ่อเอ๋ยกันเอย กินข้าวกินปลาอ้มหน้า มาเต้นกำรำเกี่ยวกันเอย”

ทิดจ้อนเป็นคนชอบสนุก ตลกโปกฮา และเป็นนักเพลงอยู่เดิม แต่มี
รูปร่างผอมบาง จนเป็นที่ล้อเลียนของเพื่อนฝูงอยู่เสมอ เขาลุกขึ้นมา
ว่าเพลงช่วยทิดจ้อนอีกแรงหนึ่ง

“นังกันเจียบเอย เอ้ยอ้ายไม้อาย นี่พวกแม่เพลงทั้งหลาย สิ้นลาว
สิ้นลายเสียแล้วเอย (เอ่อเอ้ยแล้วเอย นี่พวกแม่เพลงทั้งหลาย สิ้นลาวสิ้นลาย
เสียแล้วเอย)”

คราวนี้แม่ผัน นักเพลงหญิงยึดตัวขึ้นทันที คนอื่น ๆ ประมัว
กราวพลางส่งเสียงตะโกนหนุนให้แม่ผันได้เพลงกับนักเพลงฝ่ายชาย

“ฟังกันเถิดเอย เอ้ยฟังทิดจ้อน ช่างหาคำแคะเกาะเกาะขอดค่อน
ว่าหญิงนี้อ่อนเพลงเอย”

คนฟังฮาครืน พलगร้องรับเป็นลูกคู่อย่างสนุกสนาน

แม่ผันรำแต่ ลอยหน้าลอยตาออกไป แล้วต่อว่าทิดจ้อนด้วย
เพลงอีก

“ดูเสียหน่อยเอย เอ้ยพ่อเพลงเอวบาง รูประหงทรวงทรงขี้ก้าง
ร้องพलगรำพलगหอบเอย”

คราวนี้ทุกคนหัวเราะจนน้ำหุบน้ำตาไหล เสียงร้องรับเลยฟัง
ไม่ได้ศัพท์ ทิดจ้อนค่อนแม่ผันแล้วนั่งลงโบกมือให้ทิดจ้อนได้ตอบกับแม่
ผันตัวต่อตัว

ทิดจ้อน - มาเสียเถิดนางเอย เอ้ยมาแม่มา ออย่ามัวโทโสโมโหโกรธา
เรามาว่าเพลงกันเอย (ลูกคู่รับ)

- ยิ้มอีกหน่อยเอ๋ย เอื่อยยิ้มแย้มแจ่มใส ประรรมภ์ไปไย นานแล้ว
จึงได้มาพบหน้าเอ๋ย (ลูกคู่รับ)
- แม่ฝัน - ยิ้มกันแล้วเอ๋ย เอื่อยแสนยินดี ได้ประสพพบเพื่อนน้องพี่
บ้างนานหลายปีไม่เคยเจอเอ๋ย (ลูกคู่รับ)
- ขอหักทนายเอ๋ย เอื่อยหักทุกผู้ทุกคน ต่างเหินต่างห่างอยู่คนละหน
ใต้แต่บ่นคิดถึงกันเอ๋ย (ลูกคู่รับ)
- ทิดจำ - ศรีศุภฤกษ์เอ๋ย เอื่อยมาร่วมลงแขก มาช่วยกันเกี่ยวมาช่วยกัน
แบก เคยทำแต่แรกแล้วเลิกไปเอ๋ย (ลูกคู่รับ)
- คิดดูหน่อยเอ๋ย เอื่อยท้องนากว้างใหญ่ มาลงแขกร่วมแรงร่วมใจ
เกี่ยวเสร็จได้ในวันนี้เอ๋ย (ลูกคู่รับ)
- แม่ฝัน - ดีเสียจริงนายนเอ๋ย เอื่อยเพราะเราสามัคคี งานจึงเสร็จลงได้ทันที
เจ้าภาพเปรมปรีดียิ้มเป็นเอ๋ย (ลูกคู่รับ)
- เราต้องช่วยกันเอ๋ย เอื่อยช่วยนะช่วยช่วยกัน จงอย่าคิดว่าตัวใคร
ตัวมัน เราต้องผูกพันร่วมสามัคคีเอ๋ย

ระหว่างที่ทิดจำ พ่อเพลงว่ากลอนสดเพลงเกี่ยวข้าวอย่างง่าย ๆ
กับแม่ฝันแม่เพลงมีชื่อ พวกเด็ก ๆ ไปทำงานอยู่ใกล้ ๆ ลุงของวีระ
กับพ่อของปิติ พวกเขาช่วยจัดรวงข้าวกองไว้เป็นกระจุก ๆ ลุงเกี่ยวข้าว
พลง เป็นลูกคู่รับไปด้วย ส่วนพ่อของปิติได้แต่เกี่ยวข้าวไป หิวเรา
ไป ลุงเห็นพวกเด็ก ๆ สนใจเพลงเกี่ยวข้าว และพยายามร้องรับเป็น
ลูกคู่ จึงเล่าให้ฟังว่า

“เพลงที่พ่อเพลงกับแม่เพลงกำลังว่ากันอยู่เป็นเพลงเกี่ยวข้าว สมัยใหม่ที่เรียกว่าเพลงเต้นกำรำเคียว แต่ร้องให้ง่ายขึ้นอีก เพราะทำงานไปด้วยร้องไปด้วย จะว่าเนื้อเพลงยาว ๆ ก็ลำบาก เพราะต้องคิดถึงเนื้อและคำสัมผัส ถ้าเขามีเวลาเล่น หมายความว่า คนว่าเพลง ไม่ต้องทำงาน ร้องรำเอย ๆ เขาจะว่าเนื้อเพลงยาว มีกระทู้มาก ๆ และจะต้องเริ่มจากบทไหว้ครูเสียก่อน แล้วว่าเพลงกันสนุกสนานเผ็ดร้อน นี่เขว่ากลอนสดกันเล่น ๆ จึงไม่มีบทไหว้ครู คตินี้เขาจะเล่นกันเป็นวงใหญ่สนุกสนานกว่านี้ และตอนทำขวัญข้าวก็จะสนุกยิ่งขึ้น”

เด็ก ๆ พวกกันดีใจที่จะได้ฟังเพลงเกี่ยวข้าวอีกในคตินี้

แบบฝึก

๑. สระบางตัวมีรูปสระหลายรูปและมีเสียงสระหลายเสียงประสมกัน
เมื่อนำมาประสมกับพยัญชนะเป็นคำ ทำให้อ่านและจำยาก
อ่านและจำ

สระ	ออกเสียง	ตัวอย่างคำ
เ-า	เอา (คล้ายกับเสียง อา - อุ ประสมกัน)	เขา เวลา เกล้า เปล้า เหงา
เ-ีย	เอีย (คล้ายกับเสียง อี - อา ประสมกัน)	เสีย เพสีย เรียบ เกลี้ยง เสียบึง
เ-ือ	เอือ (คล้ายกับเสียง อือ - อา ประสมกัน)	เสื่อ เกลือ เหงื่อ เมือง เหลื่อ งเปลื่อ

๒. ถ้าประสมบางคำมีความหมายคล้ายคำเดิม บางคำก็มีความหมาย
แตกต่างไปจากคำเดิม เวลาอ่านต้องเลือกความหมายให้สอดคล้อง
กับเนื้อเรื่อง จึงจะจับใจความได้

อ่านและสังเกตความหมาย

พวกที่มาลงแขกเกี่ยวข้าวลู่ไปทำงาน (ลงแขกในที่นี้หมายถึงการผลัดกันไปช่วยทำงาน ไม่ใช่ผู้แปลกหน้ามาหา)

ลูกคู่ก็รับว่า... (ลูกคู่ในที่นี้หมายถึง คนร้องรับ ไม่ใช่ลูกสองคน)

๓. กลุ่มคำในภาษาไทยมักใช้คำที่มีเสียงสัมผัสคล้องจองกัน ทำให้ฟังไพเราะกว่าใช้คำพยางค์เดียว หรือสองพยางค์

อ่านและสังเกต

๓.๑ น้ำใสใจจริง กว้างใหญ่ไพศาล ทำมาหากิน (เสียงสระเหมือนกัน)

เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า ยื้มย่องผ่องใส มีเหตุเภทภัย (เสียงสระเหมือนกัน และมีตัวสะกดมาตราเดียวกัน)

๓.๒ ขะมักเขม้น จวดเจวียน พักพิเบ็ด (เสียงพยัญชนะซ้ำกัน)

๓.๓ ตามมีตามเกิด ลอยหน้าลอยตา ร่วมแรงร่วมใจ (คำซ้ำกัน)

๔. ภาคประธานของประโยค ที่บอกให้รู้ว่า ใคร นั้น จะเป็นคำชื่อที่เรียกว่า คำนาม หรือคำแทนชื่อที่เรียกว่า สรรพนาม ส่วนภาคแสดง ที่บอกให้รู้ว่า ทำอะไร นั้น จะเป็นคำที่บอกกิริยาอาการ ที่เรียกว่า คำกริยา

อ่านและสังเกต

๔.๑ วีระถีบจักรยาน

ใคร ในที่นี้คือ วีระ เป็นคำชื่อหรือคำนาม

ทำอะไร ในที่นี้คือ ถีบจักรยาน เป็นคำบอกกริยาอาการหรือ
คำกริยา

๔.๒ ฉันจะเป็นแม่งานให้เอง

ใคร ในที่นี้คือ ฉัน เป็นคำแทนชื่อคนพูด คือแทนคำว่า “ป้า
สะใภ้ของวีระ” เรียกว่า สรรพนาม

ทำอะไร ในที่นี้คือ จะเป็นแม่งานให้เอง “เป็น” เป็นคำกริยา

๕. คำประกาศและข้อความที่ใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่ในหน้าหนังสือพิมพ์
(พาดหัวข่าว) มักละคำบางคำ และใช้คำผิดจากความหมายเดิม ต้อง
อ่านรายละเอียดจึงจะรู้ว่าหมายความว่าอย่างไร

อ่านและสังเกต

๕.๑ พาดหัวข่าว

“๑๓ แพทย์ผ่าตัดเสริมสวย”

อาจทำให้เข้าใจว่า แพทย์ ๑๓ คน รับทำการผ่าตัดเสริมสวย
(แพทย์ผ่าตัดคนอื่น)

หรือ แพทย์ ๑๓ คน ได้รับการผ่าตัดเสริมสวย (คนอื่นผ่าตัดให้
แพทย์)

๕.๒ พาดหัวข่าว

“เปิดทางเจรจา ๒ ยักษ์ใหญ่”

อาจทำให้เข้าใจว่า เปิดโอกาสให้ยักษ์ ๒ ตนพูดกัน (ยักษ์มีจริง
หรือไม่)

หรือ เปิดโอกาสให้คนรูปร่างใหญ่โต ๒ คนพูดกัน (ไม่รู้ว่าใคร)
หรือ เปิดโอกาสให้ผู้แทนจาก ๒ ประเทศมหาอำนาจพูดกัน (ไม่รู้
ว่าประเทศอะไร แต่คงเป็นประเทศที่มีอำนาจหรืออิทธิพลมาก)

๖. ประโยคบางประโยคมีข้อความย่อย ๆ รวมอยู่กับประโยคสำคัญ
ข้อความย่อยจะใช้คำอื่นมาแทนภาคประธาน ก็อแทนคำนามหรือ
สรรพนาม (ถ้าชื่อหรือคำแทนชื่อ) เพื่อให้ข้อความกะทัดรัดและ
เน้นความหมายของภาคประธาน ถ้าแยกข้อความได้ถูกต้องก็จะจับ
ใจความได้ดี

อ่านและสังเกต

๖.๑	ประโยคที่ ๑	คุณทวีปเป็นเกษตรอำเภอ
	ประโยคที่ ๒	คุณทวีปแต่งงานแล้ว
	รวมเป็นประโยคเดียวว่า	คุณทวีปซึ่งเป็นเกษตรอำเภอแต่งงานแล้ว
	(ซึ่ง แทนคำว่าคุณทวีป)	
๖.๒	ประโยคที่ ๑	นานที่ปีหนจะได้เห็นการลงแขกเกี่ยวข้าว
	ประโยคที่ ๒	การลงแขกเกี่ยวข้าวแสดงถึงน้ำใจไมตรี
	รวมเป็นประโยคเดียวว่า	นานที่ปีหนจะได้เห็นการลงแขกเกี่ยวข้าว
	อันแสดงถึงน้ำใจไมตรี (อัน ใช้แทนคำว่า “การลงแขกเกี่ยวข้าว”)	
๖.๓	ประโยคที่ ๑	เด็ก ๆ ต่างหน้าม้อยเพราะผิดหวัง
	ประโยคที่ ๒	เด็ก ๆ ต่างหน้าม้อยเพราะไม่ได้ฟังเพลง
		เกี่ยวข้าว

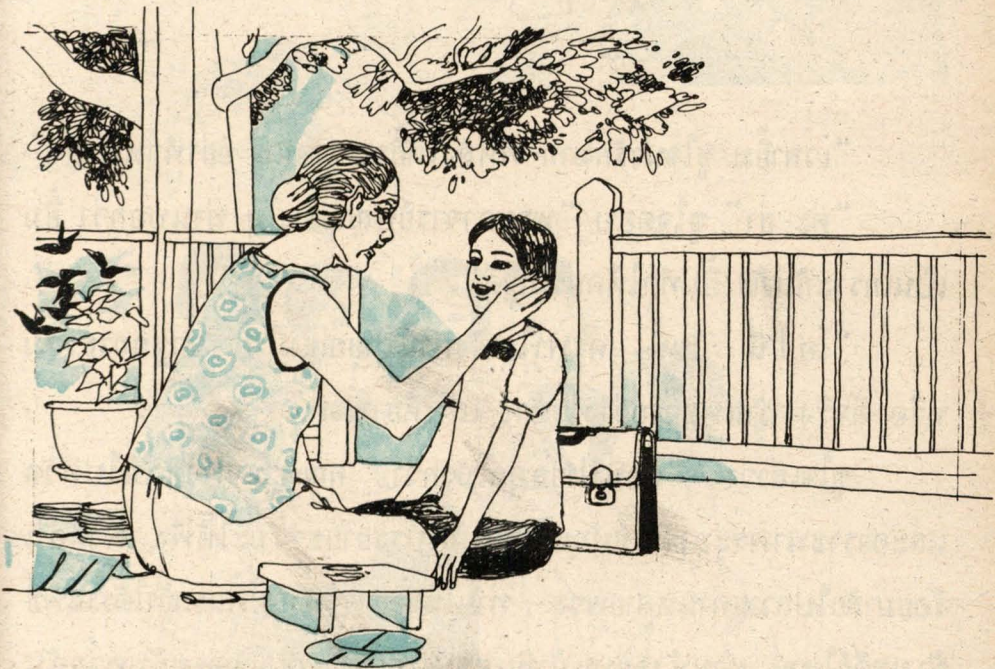
รวมเป็นประโยคเดียวว่า เด็ก ๆ ต่างหน้ามอยเพราะผิดหวังที่ไม่ได้
ฟังเพลงเกี่ยวข้าว (ที่ แทนคำผิดหวัง)

๕.๔ ประโยคที่รวมกันแล้ว “เพลงที่พ่อเพลงแม่เพลงกำลังว่า
กันอยู่นี้ เป็นเพลงเกี่ยวข้าวสมัยใหม่ที่เรียกว่า เพลงต้นกำ-
รำเคียว” (ที่ ตัวแรก แทนคำว่าเพลง และเฉพาะเพลงที่
กำลังร้อง ไม่ใช่เพลงอื่น ที่ ตัวที่สองใช้แทนคำว่าเพลงเกี่ยวข้าว
สมัยใหม่)

ข้อสังเกต คำว่า “ที่ ซึ่ง อัน ผู้ที่” ที่ใช้แทนคำนามหรือสรรพนาม
จะอยู่ติดกับคำนั้น

ยิ้มพิมพ์ใจ

“วันนี้อารมณ์ดีจริงนะ ยิ้มแป้นมาทีเดียว” ย่าทักชูใจ ขณะที่ชูใจกลับจากโรงเรียนถือกระเป๋าใส่หนังสือเดินขึ้นบันไดมา ชูใจวางกระเป๋าแก้มลงกราบย่า พอเงยขึ้นสีหน้าก็ยังระริบอยู่ ทำให้ใบหน้าของเขาสดชื่นแจ่มใสน่ารัก ย่ามองอย่างสงสัย จึงวางมีดเจียนใบตองเอามือทั้งสองประคองใบหน้าของชูใจไว้ พลังยิ้มและพูดว่า

“เวลาเยี่ยม ชูใจน่ารักมาก ทีหลังให้เยี่ยมเสมอนะ อย่าทำหน้าบึ้ง”

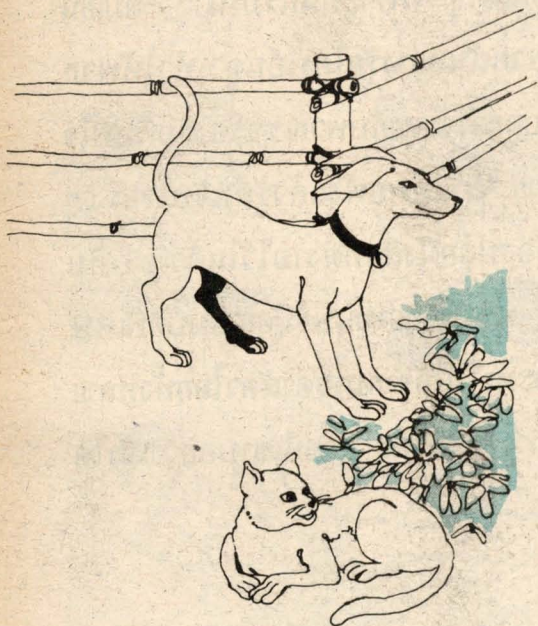
“คะ ย่า” ชูใจตอบ “พระอาจารย์บุญธรรมโม ท่านบอกว่า เยี่ยมเป็นเกราะกันภัย เยี่ยมทำให้คนขวัญดี”

“โอ! นี่ วันนี้ ครูพาไปฟังท่านบุญธรรมโม ปาฐกถาธรรม หรือ ดีจริง ท่านพูดว่าอย่างไรบ้าง เล่าให้ย่าฟังที”

ชูใจเล่าว่า “ตอนบ่ายสองโมงกว่า คุณครูพาพวกฉันไปที่วัด และอาราธนาพระอาจารย์บุญธรรมโมมาบรรยายธรรมะให้ฟัง พวกฉันร้อยมาลัยไปถวายท่านหลายพวง ท่านให้พวกเรานั่งกับพื้นหญ้าใต้ร่มโพธิ์ ข้างเจดีย์ใหญ่ ท่านนั่งอยู่บนม้านหินอ่อนโคนต้นโพธิ์ พูดคุยกับพวกฉัน

เหมือนไม่ได้มาเทศน์หรือมาบรรยายธรรมะให้ฟัง ถ้าท่านไม่ทำอย่างนี้
 สงสัยว่าพวกฉันจะพากันง่วงสัปหงกแน่ ๆ เพราะที่นั่นร่มรื่น ลมเย็น
 สบายมาก ท่านโอภาปราศรัยกับพวกฉันอย่างรักใคร่เอ็นดู ทำให้พวก
 ฉันตั้งอกตั้งใจฟังท่านทุกคน ท่านบอกว่าจะคุยกับพวกเราเรื่องยัมพิมพ์ใจ
 ฟังดูชื่อก็รู้สึกว่าเป็นเรื่องธรรมดาต่าง ๆ แต่พอฟังแล้วรู้สึกจับใจจริง ๆ
 ท่านบอกว่าพวกฉันยังเยาว์วัย จะต้องปลูกฝังสิ่งที่ดีงามไว้ในตัวเอง ยัม
 เป็นสิ่งที่ทำได้ไม่ยากแต่มีคุณค่ามาก ท่านบอกว่ามนุษย์มีคุณสมบัติพิเศษ
 และประเสริฐยิ่ง คุณสมบัติอันนี้จะหาไม่ได้จากบรรดาสัตว์โลกทั้งหลาย
 สิ่งนั้นก็คือยัม” ชูใจหยุดเล่าถามย่าวว่า “ยาคะ มานีเขาบอกว่าเจ้าโต
 ของเขายัมได้ หมุยัมได้จริงหรือคะ”

ย่าหัวเราะ เขียนใบตองพลา
ตอบว่า “มานี่เขารักเจ้าโตมากก็
เลยเห็นว่ามันยิ้มได้กระมัง”

“เขาบอกว่า เจ้าโตยิ้มที่หู รู้
ที่หางคะ คือเวลามันพบมานี่มัน
ยิ้ม โดยทำหูลูบะไปข้างหลัง
แสดงว่ามันยิ้มและกระดิกหาง
แสดงว่ามันรู้ มันรักมานี่คะย่า”

ย่าหัวเราะชอบใจ “แล้วเจ้า
สีเทา มันยิ้มที่หู รู้ที่หางบ้างหรือ
เปล่าละ”

ชูใจยิ้ม “แมวกับหมาไม่เหมือนกันนี่คะ หมาติดคน รักคน ถือ
ว่าคนเป็นนายของมัน ส่วนแมวไม่ค่อยผูกพันกับคน มันรักที่อยู่มากกว่า
เจ้าสีเทาจึงไม่ยิ้มที่หู รู้ที่หางเหมือนเจ้าโต อย่างดีถ้ามันพบฉัน มันก็
หันมามอง แล้วร้องทักว่า หง่าว! เท่านั้นเอง”

“เออ ช่างสังเกตดีนะ เด็กสมัยนี้ ครูสอนให้เป็นคนช่างสังเกต
รู้จักเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ดี เอ้า เล่าเรื่องยิ้มพิมพ์ใจต่อไปซิ” ย่าว่า

ชูใจขออนุญาตเข้าไปเติมน้ำและเก็บกระเป๋านั่งสือ แล้วจึงกลับ
มานั่งเล่าต่อ ขณะเล่าก็ฉีกใบตองให้ย่าด้วย

“ท่านพูดว่า ยิ้มของคนทำได้ง่าย ซื่อขายกันไม่ได้ แต่ราคาแพง

และมีคุณค่าอย่างน่าอัศจรรย์ ยิ้มสามารถดึงดูดคนให้เป็นเพื่อนกัน เกิดความไว้วางใจต่อกัน และไม่มีความหวาดระแวงแคลงใจ ท่านบุญธรรมโมยกตัวอย่างให้ฟังว่า ยิ้มสามารถเป็นเกราะป้องกันภัยได้ด้วย ในเวลาเข้าที่คับขัน หรือยิ้มได้เมื่อภัยมา จะทำให้อีกฝ่ายหนึ่งที่เป็นอริต่อเรา เกิดลังเลใจที่จะคิดร้ายต่อเรา เรียกว่ายิ้มทำใจดีสู้เสือ ตัวเราเองก็ขวัญดีด้วย มีสติเอาตัวรอดจากภัยนั้นได้ แต่ต้องเป็นยิ้มที่จริงใจ จึงจะเกิดผลดีแก่เจ้าของยิ้ม”

อย่าถามว่า “ยิ้มจริงใจเป็นยังไง เมื่อก็กับบอกว่าท่านบุญธรรมโม บรรยายเรื่องยิ้มพิมพ์ใจ ไหนอธิบายให้ยาฟังซิ”

“ยิ้มพิมพ์ใจแปลว่ายิ้มที่ประทับใจคน ส่วนยิ้มจริงใจหมายความว่า ไม่มีการเสแสร้งยิ้ม ยิ้มออกมาจากความรู้สึกที่อยากจะยิ้ม พวกนักแสดงลิเก ละคร ออกมาโปรยยิ้มกับคนดูนั้นอาจจะเป็นยิ้มที่เสแสร้งตามวิสัยนักแสดง คนดูก็ชอบใจเพราะตัวลิเกละครสวย แต่ไม่ประทับใจ และไม่ผูกพันในใจ ดูลิเก ละคร จบแล้วก็จบกันไป แต่คนที่ยิ้มอย่างจริงใจ ไม่ต้องสวย ไม่ต้องเป็นนักแสดงอะไรก็ประทับใจคนเห็น เพราะยิ้มที่ออกมาจากความรู้สึกที่อยู่ในใจจริงแล้ว จะเป็นยิ้มที่แจ่มใส เบิกบานและเยือกเย็น เป็นเครื่องดับความเร่าร้อนได้”

“แหม นี่ช่างจำมาได้ทุกเนื้อถ้อยกระทรงความเลยนะ” ย่าชมเปาะ “ท่านบุญธรรมโมท่านพูดดี โนม่น้าวจิตใจคนฟังดีมาก ตัวท่านเองประพฤติได้ พอสอนใคร เขาก็เลื่อมใสศรัทธาไปหมด มีลูกศิษย์ลูกหาเต็มบ้านเต็มเมือง บางคนเป็นทาสสุราเมรัย ท่านก็ชี้ให้เห็นโทษ

ในที่สุดก็เลิกดื่มได้”

“แต่ท่านบุญธรรมไม่เตือนไว้ว่า เห็นใครยืมแย้มก็อย่าเพิ่งสรุปว่าเป็นคนไว้วางใจได้เสมอไป ต้องวินิจฉัยให้ต้องแท้ เพราะมนุษย์ประเภทหน้าเนื่อใจเสือก็มี” ชูใจพูด

“จริงของท่าน ดีแล้วที่ครูอาราธนาท่านมาบรรยายธรรมะให้นักเรียนฟังเสมอ ๆ จะได้มีเครื่องยึดเหนี่ยวใจ ไม่เห็นกงจักรเป็นดอกบัว” ย่าพูดเสริม

“พวกเราหลายคนเรียนถามท่าน เพื่อนคนหนึ่งยืมไม่เป็น แต่เป็นคนดีมีความจริงใจ เขาเรียนถามท่านว่า ‘พระคุณเจ้าขอรับทำอย่างไรผมจึงจะยืมได้’ เพื่อน ๆ หัวเราะกันครืน”

“แล้วท่านตอบว่าอย่างไร” ย่าซัก

“ท่านบอกให้เพื่อนคนนั้นขออนุญาตผู้ปกครองไปอยู่ที่วัดกับท่านสักอาทิตย์ละยา หรือถ้ากลัวผู้ปกครองไม่เชื่อ ท่านจะเขียนจดหมายให้ถือไปให้ผู้ปกครอง”

“ดีจริง!” ย่าอุทาน “โชคดีนักหนานะ ที่เพื่อนของเจ้าคนนั้นเป็นผู้ชาย ถ้าเป็นผู้หญิงคงต้องใช้วิธีอื่น”

“พวกเราทุกคนต่างตั้งใจคอยดูว่าเพื่อนคนนั้นจะยืมเป็นไหม ถ้าผู้ปกครองอนุญาตพรุ่งนี้เขาก็จะไปอยู่กับท่าน อีกอาทิตย์หนึ่งเขาคงยืมเป็น คิดดูก็น่าขันนะคะยา คนอะไรก็ไม่รู้ วันหนึ่ง ๆ ไม่เคยยืมเลยนั่งหน้าเฉยเป็นรูปปั้นทีเดียว ต่อไปนี้เขาคงน่ารักขึ้นมากเพราะรู้จักยืม”

ทั้งย่าและหลานนั่งทำงานเงียบ ๆ ได้ยินแต่เสียงฉีกใบตอง

ดังแรก ๆ และเสียงมิดของยากระทบพื้นดังก๊อกแก๊ก ครู่หนึ่งยาก็
ปรารภถึงท่านเจ้าอาวาสซึ่งอาพาธและถึงแก่มรณภาพไปแล้วว่า

“สงสารท่านเจ้าอาวาสเหลือเกิน ไปมรณภาพอยู่กรุงเทพฯ
ยาเลยไม่มีโอกาสไปงานพระราชทานเพลิงศพท่าน ได้แต่ส่งปัจจัยไป
ร่วมทำบุญ ท่านเป็นพระที่เคร่งวินัยสงฆ์มาก ตลอดอายุขัยของท่าน
ทำแต่ประโยชน์ให้แก่พระศาสนา แล้วนี่ใครจะเป็นเจ้าอาวาสแทนท่าน
ก็ไม่รู้ ถ้าเป็นท่านบุญธรรมโมก็จะดี เพราะคนทั้งเมืองนับถือเลื่อมใส
ท่านมาก”

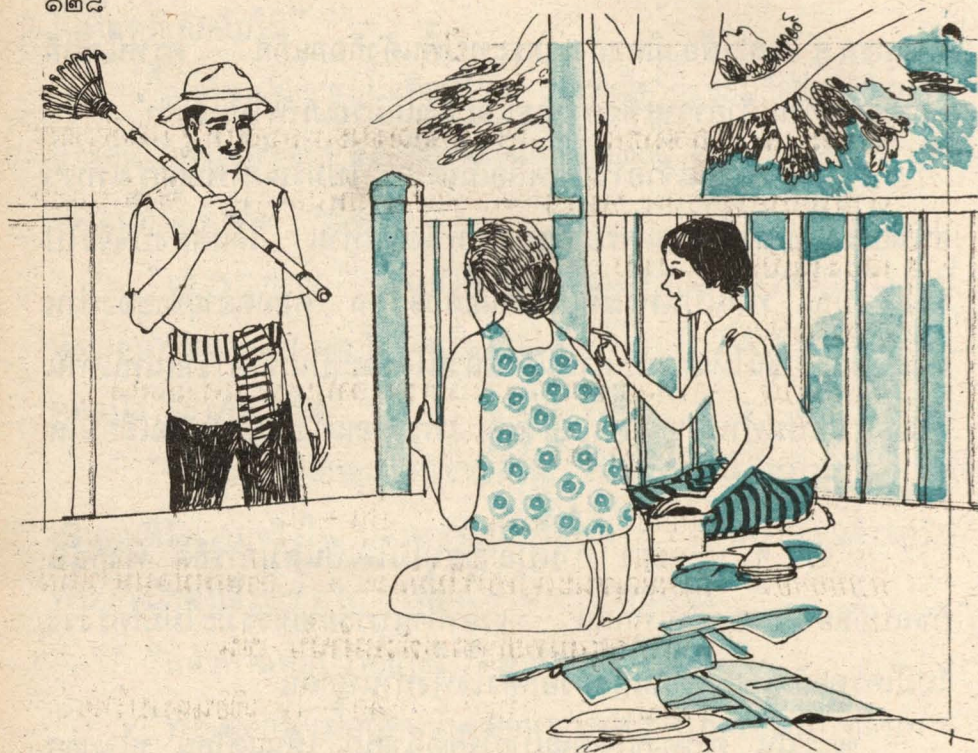
“จริง ๆ นะคะย่า ท่านบุญธรรมโมได้เป็นสมภารก็ดี พวกฉัน
ก็ชอบอริยาตย์ของท่านทุกคน เวลาท่านบรรยายธรรมะไม่มีใครว่าง
ไม่มีใครคุยกันเลย พวกฉันนั่งตักออกตั้งใจฟังท่านทุกคน”

ขณะนั้น อาของชูใจเดินแบกไม้ขอฉายมา เห็นแต่ไกล ชูใจบอก
ย่าว่า

“เมื่อวันลงแขกเกี่ยวข้าวที่นาของลุงกำนัน ฉันเห็นอายิ้มแย้ม
แจ่มใสอยู่ตลอดเวลา ดูน่ารักมาก เพราะปรกติอยู่ที่บ้านอาก็ไม่ค่อย
ยิ้มเลย”

“เขาเกี่ยวข้าวอยู่ใกล้ ๆ กับใครล่ะ เขาจึงยิ้มตลอดเวลา” ย่า
ถามยิ้ม ๆ

ชูใจนั่งนึกอยู่นิดหนึ่ง จึงหัวเราะพลางตอบว่า “อาเกี่ยวข้าวอยู่
ใกล้ ๆ พี่แฉล้มคนงานนั่นเองแหละ จึงยิ้มอ้อมอกอ้อมใจ”

พอดีอาเดินขึ้นบันไดมา เห็นย่ากับซุใจหัวเราะ ก็ยิ้มพลาถามว่า
 “แม่กับซุใจหัวเราะเรื่องอะไรกันครับ”

“แม่ฝันว่าได้ลูกสะใภ้” ย่าตอบพลาหัวเราะชอบใจ อาหัวเราะ
 เก้อ ๆ เสเดินเลยไปล้างมือ ล้างเท้า แต่ก็ได้ยินเสียงย่าพูดแว่ว ๆ มาว่า
 “เจ้าต้องหัดยิ้มเสมอ ๆ นะ จะได้เป็นคนน่ารัก แม่จะได้มี
 ลูกสะใภ้เสียที”

แบบฝึก

๑. ชื่อพระและบทสวดมนต์ มีจุดใต้พยัญชนะเพื่อบอกให้รู้ว่าพยัญชนะตัวนั้นเป็นตัวสะกด หรือบางตัวใช้แทนไม้หันอากาศ ซึ่งอ่านออกเสียงได้เป็น ๒ แบบ

อ่านและสังเกต

แบบที่หนึ่ง ถ้าพยัญชนะตัวหน้ามีสระ อ่านเหมือนตัวสะกด
ธรรมดา เช่น

บุญ อ่าน ปุณ - ยะ

แบบที่สอง ถ้าพยัญชนะตัวหน้าไม่มีสระ อ่านเหมือนมีไม้หันอากาศอยู่บนพยัญชนะตัวหน้านั้น เช่น

ธมฺโม อ่าน ทา - โม เขียนแบบไทยว่า
ธัมโม

๒. จุดที่อยู่ใต้พยัญชนะที่ใช้เป็นคำอ่านในพจนานุกรม จะใช้แตกต่างไปจากชื่อพระและบทสวดมนต์ คือใช้จุดใต้พยัญชนะเพื่อให้รู้ว่าเป็นอักษรนำหรือคำควบกล้ำ เช่น

อ่านและสังเกต

(แหฺน) คือ ห นำ แน ไม่ใช่ แห - น สะกด

(เสฺนอ) คือ สะ - เหนอ ไม่ใช่ เส - นอ

(เพฺลา) คือ พ ควบกับ ล ประสมกับสระ เ - ะ ไม่ใช่

เพ-ลา

๓. การอ่าน ต้องหยุดให้ถูกจังหวะวรรคตอน ถ้าหยุดผิดจังหวะจะทำให้เข้าใจความหมายผิด

อ่านและสังเกต

ฉันเห็นอายิ้ม แป้นอยู่ตลอดเวลา ดูอ่านน่ารักมาก

ฉันเห็นอายิ้มแป้นอยู่ตลอดเวลา ดูอ่านน่ารักมาก

๔. คำที่มักอ่านและเขียนผิด

อ่านและจำ

๔.๑ คำที่มีเสียงพ้องกับคำอื่น เช่น

ย่ำตาย

หล่นตาย

ใบหน้า

น่ารัก

อนุญาต

ญาติพี่น้อง

สังเกต

พระเกตุ

ฟังเทศน์

ประเทศ

อัครรรย์

อัมจันทร์

สมบัติ

ธนบัตร

๔.๒ คำที่ใช้ รร กับ ั (ไม้หันอากาศ) เช่น

บรรดา บรรยาย บรรทุก บรรทัด

บันทึก บันได บันดาล บันเทิง

๕. การใช้คำจะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบุคคลและโอกาส

อ่านและจำ

คำ/บุคคล	กนธรรมา	ผู้มียศ	พระ
ป่วย	ป่วย	ป่วย	อาพาธ
ตาย	ตาย ถึงแก่กรรม	ถึงแก่อนิจกรรม	มรณภาพ
เชิญ	เชิญ	เรียนเชิญ	นิมนต์ อาราธนา
เขา	เขา	ท่าน	ท่าน

๖. ตำนวนเปรียบเทียบ ภาษิต คำพังเพย ตำนวนหรือคำคม ใช้คำสั้นๆ แต่มีความหมายมาก ทำให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านนึกเห็นรูปร่าง ลักษณะ ท่าทางหรือกิริยาอาการของผู้ที่กล่าวถึงได้ชัดเจนขึ้น

อ่านและสังเกตความหมาย

ฉันทำใจดีสู้เสือ (ทำใจกล้าทั้ง ๆ ที่กลัว)

เขาเป็นคน หน้าเนื้อใจเสือ (หน้าตาขี้มยิ้ม แต่ใจคอดุร้าย)

เธออย่าเห็นกงจักรเป็นดอกบัว (เห็นผิดเป็นชอบ)

เขาเป็นทาสสุรา (ติดเหล้า)

รอยยิ้มพิมพ์ใจของเขาทำให้ฉันรู้สึกประทับใจมาก (ยิ้มประทับใจ)

รูปร่างทรงจิ้งก้าง (ผอมมาก)

ทำหน้าเฉยเป็นรูปปั้น (นิ่งเฉย ไม่แสดงความรู้สึกใด ๆ)

เขาเป็นเกราะกันภัยให้ฉัน (เครื่องป้องกันภัย)

๗. ข้อความบางตอนจะต้องอ้างเหตุผลให้ผู้อ่านเห็นคล้อยตาม

อ่านและสังเกต

ถ้าเป็นท่านปทุมธรมุโมก็จะดี เพราะคนทั้งเมืองนับถือเลื่อมใสท่านมาก
อาทิวชาวอยู่ใกล้ ๆ พี่แจ่มคนงามนั้นเองแหละจึงยิ้มอิมอกอิมใจ
เขาคงน่ารักขึ้นมากเพราะรู้จักยิ้ม

เห็นใครยิ้มแย้มก็อย่าเพิ่งสรุปว่าเป็นคนไว้วางใจได้เสมอไปเพราะ
มนุษย์ประเภทหน้าเนื้อใจเสือก็มี

๘. ข้อความที่เขียนเพื่อประกาศโฆษณา ต้องพยายามอ้างเหตุผลให้คน อ่านเชื่อถือและเลื่อมใสศรัทธา เวลาอ่านจึงต้องคิดให้ได้ว่าจริงหรือ ไม่จริง เชื่อได้หรือไม่

อ่านและคิด

๘.๑ “ผู้ต้องหาล่องหน”

ล่องหน แปลว่า หายตัว ในที่นี้ถ้าหมายความว่าผู้ต้องหาหาย
ตัวได้ จริงหรือไม่จริง เชื่อถือได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

๘.๒ “พบยาวิเศษแก้โรคสารพัดนึก เป็นโรคอะไรก็ได้ทั้งนั้น คนแก่กินจะกลับเป็นหนุ่ม คนหนุ่มสาวกินจะสวยยิ่งกว่าดารา” จริงหรือไม่จริง เชื่อถือได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำประพันธ์ในหนังสือเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๑

๑. บทที่ ๑ ทุ่ม-โม่ง จากนิทานโบราณคดี พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ
๒. บทที่ ๒ จำกับจต จากโคลงกลอนของ ครูเทพ
๓. บทที่ ๕ จากเรื่องพระอภัยมณี ของสุนทรภู่
๔. บทที่ ๗ น้ำบ่อน้อย จากเรื่องรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๑
๕. บทที่ ๘ เพลงเกี่ยวข้าว บทประพันธ์ของ นางรัชนี ศรีไพรวรรณ
๖. บทที่ ๑๐ ยิ้มพิมพ์ใจ จากมหานิยาย ในหนังสือแสงธรรม ของ มุลนิธิ ก.ศ.ม.

หนังสืออ่านนอกเวลา

หนังสือส่วนนี้เป็นส่วนที่ให้นักเรียนอ่านนอกเวลาเรียน นักเรียนจะใช้เวลาว่างตอนใดอ่านก็ได้ จะอ่านจบในคราวเดียวหรืออ่านหลายครั้งจึงจบก็ได้ เมื่ออ่านจบแล้วให้ทำกิจกรรมท้ายเรื่องด้วย

การให้นักเรียนอ่านหนังสือนอกเวลานี้ก็เพื่อให้ได้อ่านเรื่องที่สนุกสนานเพิ่มเติมจากหนังสือเรียน นักเรียนจะได้มีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้นกว่าเดิม และฝึกฝนตนเองให้สนใจอ่านหนังสืออยู่เสมอ แม้เมื่อการศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนเสร็จสิ้นไปแล้วก็จะได้นิสัยรักการอ่านติดตัวอยู่ เพราะการอ่านทำให้มีความรู้ ความคิด มีความเฉลียวฉลาดทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ทำให้ตนเองมีความเจริญก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ นักเรียนจึงต้องฝึกฝนตนเองให้รักการอ่านจนติดเป็นนิสัย

นกกระจาบ

บทนำเรื่อง

เรื่องนกกระจาบนี้ นำมาจากสรรพสิทธิ์ชาดก ซึ่งเป็นนิทานเรื่องที่ ๔๐ ในปัญญาสชาดก สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงให้คำอธิบายว่า “ปัญญาสชาดกเป็นนิทานเก่าแก่ที่เล่ากันในเมืองไทยแต่โบราณ มีทั้งหมด ๕๐ เรื่อง พระสงฆ์ชาวเชียงใหม่รวบรวมแต่งเป็นชาดกไว้ โดยเจตนาจะบำรุงพระศาสนาให้ถาวร นิทานในปัญญาสชาดกเป็นนิทานที่คนไทยรู้จักกันดีหลายเรื่อง เช่น พระสุธนนางมโนราห์ สังข์ทอง รถมเสน เป็นต้น”

เชื่อว่าปัญญาสชาดกนี้เป็นเรื่องราวของพระพุทธเจ้าในชาติต่าง ๆ ก่อนจะมาประสูติเป็นพระเจ้าสิริราชดิ คนโบราณนิยมนำมาเล่าเพื่อให้ผู้ฟังเห็นผลของการกระทำความดีความชั่ว เป็นคติสอนใจให้คนปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเสมอมา

คำแนะนำในการอ่าน

๑. นักเรียนควรอ่านในใจหนึ่งครั้งก่อนเพื่อหาคำยากและจับใจความ
๒. นำคำที่นักเรียนคิดว่ายากทั้งหมดมาศึกษา หาคำอ่าน ความหมาย โดยดูจากพจนานุกรมหรือถามครู
๓. อ่านในใจอีกครั้งหนึ่งเพื่อจับใจความสำคัญ
๔. ทุกครั้งที่อ่าน พยายามอ่านให้เร็วขึ้นตามลำดับ
๕. ฝึกอ่านออกเสียงด้วยตนเอง เพื่อฝึกออกเสียงคำยาก คำควบกล้ำ การเว้นจังหวะวรรคตอน

นกกระจาบ

ในครั้งก่อนมีนกกระจาบผัวเมียคู่หนึ่งทำรังอยู่ที่ต้นไม้ใหญ่ชายป่า ต่อมาไม่นานนกทั้งสองก็ให้กำเนิดลูกนกหลายตัว พ่อนกต้องออกไปหาอาหารมาป้อนลูกน้อยของมัน ให้แม่นกดูแลลูกนกอยู่ในรัง วันหนึ่ง พ่อนกบินออกจากรังแต่เช้าตรู่เพื่อรีบไปหาอาหารมาให้ลูกเมีย มันบินมาถึงบึงใหญ่ซึ่งมีบัวหลายพันธุ์ ส่งกลิ่นหอมตลบไปทั่วบริเวณ ดอกบัวที่โตเต็มที่กำลังคลี่บานออกรับแสงอรุณของวันใหม่ พ่อนกกระจาบบินลงคลุกเคล้ากินเกสรบัวอย่างสำราญใจ จนแสงแดดแผดกล้าขึ้นทุกที

เป็นเวลา que ดอกบัวหุบกลีบบัวค่อย ๆ ห่อตัวเข้า ฟ่อนกกระจาบหลง
 เพลินกินเกสรอยู่จึงติดอยู่ในดอกบัวนั้น ไม่สามารถบินออกมาได้ทั้ง ๆ
 ที่ เป็นห่วงลูกเมียว่าจะหิวและเป็นทุกข์ที่ตนไม่กลับรัง แต่ก็มิรู้ที่จะทำ
 ประการใด

พระอาทิตย์ลับขอบฟ้าไปนานแล้ว อากาศค่อยเย็นลง ความมืด
 ค่อย ๆ ครอบคลุมไปทั่ว กลีบดอกบัวเริ่มขยายคลี่บานออกเพื่อรับ
 ความชุ่มฉ่ำของน้ำค้างแห่งราตรีกาล ฟ่อนกกระจาบรีบกระเสือกกระสน

ออกจากดอกบัวอย่างรวดเร็ว มันบินอย่างสุดกำลังตรงไปยังรังที่ลูกเมีย
คอยอยู่ มันรู้สึกว่าย่างนานเหลือเกินกว่าจะมาถึงป่าที่อาศัยอยู่ ครั้นมา
ถึงมันก็ต้องตกใจแทบจะหมดแรง ป่าที่เคยเขียวชอุ่ม บัดนี้ถูกไฟป่า
เผาไหม้จนเหลือแต่ตอไม้มองเห็นตะคุ่ม ๆ บางแห่งยังมีควันไฟคุกรุ่น
บางแห่งแสงเพลิงยังลุกโชติช่วงอยู่ มันบินใกล้แสงเพลิงเข้าไปทุกที
แม้จะร้อนเท่าใดก็ยอมทน ขอให้ได้พบหน้าลูกเมียเท่านั้น พ่อนกเที่ยว
สอดส่ายสายตามองหาต้นไม้ที่มันทำรังอยู่ แต่อนิจจาเหมือนใครมา
ปลิดชีวิตออกจากร่าง มันพบแต่ตอไม้ดำเกรียม ควันไฟยังไม่จางไปมากนัก
แสดงว่าแสงเพลิงเพิ่งจะมอดจากตรงนี้ไปไม่นาน พ่อนกเที่ยวบิน
วนเวียนหา ปากก็ส่งเสียงร้องเรียกลูกเมียอยู่ตลอดเวลาจนรู้สึกเหนื่อย
อ่อน แต่มันก็ไม่ละความพยายาม ความร้อนระอุของแสงเพลิงยังไม่เท่า
ความร้อนภายในใจของมัน ทั้ง ๆ ที่มันพยายามคิดว่าแม่มกคงพาลูก ๆ
หลบไปอยู่ที่อื่นได้

ไม่นานนัก พ่อนกก็ได้ยินเสียงสะอื้นไห้ของเมียรัก มันรีบบิน
ตามเสียงนั้นด้วยใจเป็นห่วง ในที่สุดก็พบแม่มกกระจาบเกาะตอไม้ร้องไห้
อยู่ตัวเดียว แม่มกร้องไห้สะอึกสะอื้น พร้อมกับดัดพ้อต่อว่าพ่อนกว่า
มัวไปหลงระเหิงอยู่กับนางนกกระจาบตัวอื่น ทั้งลูกทั้งเมียไม่กลับมา
ดูแลเมื่อไฟไหม้ป่า ลำพังแต่นางตัวเดียวไม่สามารถช่วยลูก ๆ ได้ ลูก
ต้องตายในกองไฟไปต่อหน้าต่อตา แม้ว่าพ่อนกกระจาบจะพยายามเล่า
ความจริงให้ฟังอย่างไร นางก็ไม่ฟัง ำให้ด้วยความเสียใจที่ลูกต้องมา
ตายจากไป และด้วยความแค้นใจเพราะคิดว่าพ่อนกลืมนึกไปหาความสุข

กับนางนกตัวอื่น นางนกจึงอธิบายว่า ชาติหน้าขอให้นางได้เกิดเป็นหญิง และจะไม่พูดกับผู้ชายคนใดเลย แล้วนางก็บินเข้ากองไฟตายอยู่ตรงนั้นเอง
 สุดปัญญาที่พ่อนกจะขัดขวางไว้ได้ทัน พ่อนกกระจาบโศกเศร้าเสียใจ
 มากที่นางนกเข้าใจผิด และตนไม่อาจกลับมาปกป้องภยันตรายให้ลูกเมียได้
 พ่อนกจึงอธิบายตามนางนกว่า ขอให้ได้เกิดไปเป็นคู่ครองกับนางทุก
 ชาติไป แม้ว่านางจะไม่พูดกับชายคนใดก็ขอให้พูดกับตน แล้วพ่อนกก็
 บินเข้ากองไฟตายตามนางนกกระจาบไป

ด้วยผลกรรมที่นกกระจาบคู่นี้กระทำร่วมกันมา พ่อนกจึงมาเกิด
 เป็นพระสรรเพชญ์ โอรสพระเจ้าวิชัยราชและนางอุบลเทวีผู้ครองเมือง

ดิลกนคร พระสรรพลีขันธ์มีลักษณะงดงามและมีความเฉลียวฉลาด ทั้งยังมีสติปัญญาเป็นเลิศ จึงเป็นที่รักใคร่ของพระบิดา พระมารดาและ บุคคลทั่วไปยิ่งนัก พระสรรพลีขันธ์มีพี่เลี้ยงคนหนึ่งอยู่ในวัยไล่เลี่ยกัน ซึ่งเป็นที่โปรดปรานของพระสรรพลีขันธ์มาก แม้ว่าจะมีฐานะต่ำกว่าก็ ถือเป็นเพื่อนสนิท เทียวเล่นกันมาตั้งแต่เด็ก ครั้นเมื่อเติบโตขึ้นสมควร จะศึกษาเล่าเรียนให้มีวิชาความรู้สมกับเป็นโอรสกษัตริย์ เพื่อมาปกครอง บ้านเมืองต่อไปภายภาคหน้า พระสรรพลีขันธ์พร้อมด้วยพี่เลี้ยงจึงเดินทางไปศึกษาวิชากับพระฤๅษีที่เมืองดักศิลา

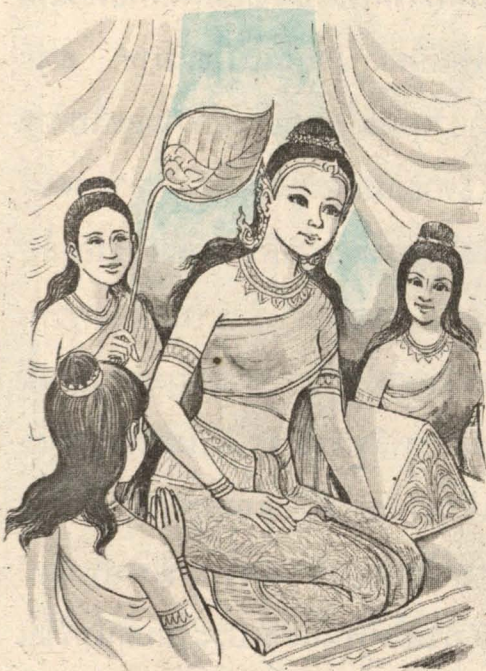
ทั้งสองได้ศึกษาเล่าเรียนด้วยกันและฝึกฝนวิชาต่าง ๆ จนชำนาญ ในขั้นสุดท้ายพระฤๅษีได้สอนวิชาถอดหัวใจให้ด้วย ผู้ที่เรียนวิชานี้จน

เชี่ยวชาญแล้ว จะสามารถถอดหัวใจตนเองไปใส่ในสิ่งของ ร่างคนหรือสัตว์ที่ตายแล้ว ทำให้ของหรือร่างนั้นมีชีวิตเหมือนเจ้าของหัวใจที่เข้าไปสิงอยู่ พระสรรพสิทธิ์และพี่เลี้ยงเรียนวิชาถอดหัวใจจากพระฤๅษีแล้ว ก็คงอยู่ปรนนิบัติรับใช้ฤๅษีอยู่ที่เมืองดักคิลานั่นเอง

ในครั้งนั้นที่เมืองพาราณสี พระเจ้าพรหมทัตมีพระธิดาองค์หนึ่ง ชื่อนางสุวรรณเกสร มีสิริโฉมงดงามมากจนเป็นที่เลื่องลือไปทั่ว แต่นางมีลักษณะพิเศษต่างไปกว่าสตรีทั่วไป คือนางจะไม่พูดกับบุรุษใดเลย แม้แต่พระเจ้าพรหมทัตผู้เป็นพระบิดา ไม่ว่าพระมารดาจะขอร้อง

สักเท่าใด นางก็คงปฏิบัติอยู่เช่นนั้น และอ้างว่าเป็นกรรมของนางเองที่ได้ยินเสียงบุรุษแล้วจะมีอาการคลื่นเหียนวิงเวียนไม่สบาย พระเจ้าพรหมทัตจึงสร้างปราสาทให้นางสุวรรณเกสรประทับต่างหาก และจัดข้าราชการบริวารซึ่งเป็นสตรีล้วน ๆ คอยปรนนิบัติรับใช้ ทำให้นางสุวรรณเกสรมีความสุขมาก แม้ว่านางจะประทับอยู่แต่ในปราสาท ชื่อเสียงความงามของนางก็ยังเป็นที่รู้จักกันไป

ครั้นนางสุวรรณเกสรเจริญวัยขึ้น ควรจะมีคู่ครอง นางก็ยังไม่ยอมพูดกับชายใด พระเจ้าพรหมทัตเป็นทุกข์มาก เกรงว่าพระธิดาจะไม่ยอมอภิเษกสมรส จึงประกาศให้เจ้าชายเมืองต่าง ๆ เข้ามาแสดงความสามารถชักชวนให้พระธิดายอมพูดด้วย ถ้าพระธิดาพูดกับเจ้าชายองค์ใด ก็จะมีอภิเษกสมรสให้ และจะยกบ้านเมืองให้ปกครองในภาคหน้าด้วย มีเจ้าชายจากเมืองต่าง ๆ มากมายที่ได้ยินกิตติศัพท์ความงามของนางสุวรรณเกสรเดินทางเข้ามาในเมืองพาราณสี เจ้าชายแต่ละองค์ใช้วิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้นางสุวรรณเกสรพูดด้วย แต่ก็ไม่มีเจ้าชายองค์ใดทำได้สำเร็จ แม้กระทั่งบรรดาชายหนุ่มทั้งหลายในเมืองพาราณสีและเมืองใกล้เคียงก็ไม่สามารถทำให้พระธิดายอมพูดด้วยเช่นกัน

พระเจ้าพรหมทัตและพระมเหสีวิตกกังวลในเรื่องนี้มาก แต่ก็ไม่รู้ที่จะทำประการใด บรรดาเสนาอำมาตย์ก็พลอยไม่มีความสุขไปด้วย ต่างก็ช่วยกันคิดหาวิธีที่จะทำให้พระธิดายอมพูดกับบุรุษ อำมาตย์ผู้หนึ่งรู้ว่า ยังมีเจ้าชายอีกองค์หนึ่งคือพระสรรพลสิทธิ์เรียนวิชาอยู่กับฤๅษีที่เมืองตักศิลา ยังไม่กลับบ้านเมือง ควรจะให้เข้ามาทดลองความสามารถ จึงนำความนี้กราบทูลพระเจ้าพรหมทัต พระเจ้าพรหมทัตมีความยินดีมากจึงให้ทหารไปเชิญพระสรรพลสิทธิ์เข้ามาเฝ้าโดยเร็ว พระสรรพลสิทธิ์กับพี่เลี้ยงจึงเข้าเฝ้าพระเจ้าพรหมทัต และทราบบรรยากาศที่ทูลพระเจ้าพรหมทัตว่า ขออยู่เพียงหน้าประตูห้องบรรทมของพระธิดาเท่านั้น ถ้าพระธิดาพูดด้วยเมื่อใด ก็ขอให้พนักงานประโคมดนตรีขึ้นพร้อมกัน พระเจ้าพรหมทัตก็โปรดให้เป็นไปตามข้อตกลง

ในยามแรกของคืนนั้น พระสรรพลัทธินั่งให้พี่เลี้ยงถอดหัวใจใส่ไว้ที่ประตูห้องบรรทม โดยเอาร่างของพี่เลี้ยงไปซ่อนไว้ที่อื่นก่อน แล้วพระสรรพลัทธีก็นั่งไปอยู่ใกล้ ๆ ประตู และพูดสนทนากับหัวใจของพี่เลี้ยงที่ประตู นางสุวรรณเกสรไม่ทราบความจริงจึงแปลกใจมากที่เห็นบุรุษรูปงามพูดคุยกับประตูได้ และสงสัยว่าประตูพูดคุยได้อย่างไร จึงตั้งใจฟังเรื่องที่บุรุษผู้นั้นคุยกับประตูโดยไม่รู้พระองค์ พระสรรพลัทธิขอให้ประตูเล่าเรื่องต่าง ๆ ให้ฟัง ประตูตอบว่า

“หม่อมฉันเป็นเพียงประตู ไม่เคยได้พบเห็นสิ่งใด ขอให้พระองค์ทรงเล่าให้หม่อมฉันฟังดีกว่าพระเจ้าค่ะ” พระสรรพลัทธิจึงเล่านิทานเรื่องหนึ่งให้ประตูฟังว่า

ครั้งหนึ่งมีชายหนุ่มสี่คนเป็นเพื่อนกัน คนหนึ่งมีความรู้ทางทำนายโชคชะตาและเหตุการณ์ต่าง ๆ อีกคนหนึ่งเป็นนักแม่นธนู อีกคนหนึ่งเป็นนักประดาน้ำ และคนที่สี่สามารถชุบชีวิตคนตายให้ฟื้นขึ้นมาได้ วันหนึ่งชายหนุ่มทั้งสี่คนเดินเที่ยวมาด้วยกันจนเหนื่อย จึงหยุดนั่งพักได้ร่มไม้ริมแม่น้ำ ชายคนหนึ่งพูดขึ้นว่า “วันนี้จะมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้างนะ” ชายที่เป็นหมอดูจึงพยายามสามตาดูแล้วก็บอกว่า “วันนี้จะมีพญานกคาบหญิงสาวผ่านมา” ทันใดนั้นก็มียกอินทรีคาบหญิงสาวบินผ่านมาจริง ๆ ชายหนุ่มผู้แม่นธนูยิงนกตัวนั้นได้ หญิงสาวจึงหลุดจากปากนกตกลงไปในน้ำ ชายนักประดาน้ำก็ลงดำน้ำค้นหาและอุ้มนางขึ้นมา แต่ปรากฏว่านางสิ้นชีวิตเสียแล้ว ชายหนุ่มผู้มีความรู้ทางชุบชีวิตคนก็ร่ายเวทมนตร์ ชุบชีวิตหญิงสาวผู้นั้นให้ฟื้นขึ้นมา ชายหนุ่ม

ทั้งสี่คนต่างพอใจหญิงสาวผู้นี้ อยากได้นางเป็นภรรยาของตน และต่างก็อ้างว่าตนมีส่วนช่วยเหลือนางให้รอดชีวิตมาได้ เถียงกันอยู่เช่นนี้ ก็ไม่มีใครตัดสินได้ พระสรรพลสิทธิ์จึงถามประตู่ว่า “ถ้าให้ท่านเป็นผู้ตัดสิน ท่านจะให้ชายหนุ่มคนใดได้นางเป็นภรรยา” ประตู่ก็แกลังตอบไปว่า “นางควรเป็นภรรยาของชายที่เป็นหมอดู เพราะเป็นคนแรกๆ ที่รู้ว่าจะมีหญิงสาวผ่านมา” นางสุวรรณเกษรซึ่งได้ฟังเรื่องโดยตลอด ก็หลงกลพระสรรพลสิทธิ์จึงพูดค้านว่า “หญิงผู้นั้นสมควรเป็นภรรยาของนักประดาน้ำ เพราะชายนักประดาน้ำได้ถูกเนื้อต้องตัวนางแต่ผู้เดียว” ขณะนั้นพนักงานก็ประโคมดนตรีขึ้นพร้อมกัน

ในยามที่สองพระสรรพลสิทธิ์ย้ายหัวใจที่เลี้ยงไปใส่ไว้ที่ขวาลาในห้องบรรทม และพูดคุยตามปัญหากับขวาลาอีก ทำให้นางสุวรรณเกษรแปลกใจที่ขวาลาก็พูดได้ จึงทรงตั้งใจฟังเรื่องราวที่พระสรรพลสิทธิ์พูด เมื่อขวาลาแกลังตอบปัญหาผิด ๆ นางสุวรรณเกษรก็เปลอพระองค์คัดค้านขึ้นอีก เสียงประโคมดนตรีก็ดังขึ้นอีกครั้งหนึ่ง

ในยามที่สามพระสรรพลสิทธิ์ย้ายหัวใจที่เลี้ยงไปไว้ที่ม่านทองในห้องบรรทม แล้วเล่าเรื่องให้ม่านตอบปัญหาอีก ม่านนั้นก็พูดได้และแกลังตอบผิด ๆ นางสุวรรณเกษรซึ่งอยู่หลังม่านเปลอองค์ตอบปัญหา พนักงานได้ยินนางสุวรรณเกษรพูดก็ประโคมดนตรีขึ้นพร้อมกัน เสียงดนตรีทั้งสามครั้งทำให้พระเจ้าพรหมทวดและพระมเหสีพอใจยิ่งนักที่พระราชธิดาพูดกับพระสรรพลสิทธิ์ ในวันรุ่งขึ้นจึงจัดพิธีอภิเษกสมรส พระสรรพลสิทธิ์กับนางสุวรรณเกษร

พระสรรเพชญ์และนางสุวรรณเกสรอยู่ร่วมกันฉันสามีภรรยา
อย่างมีความสุข ส่วนพี่เลี้ยงก็โปรดให้อยู่ใกล้ชิดพระองค์เช่นแต่ก่อน
โดยไม่มีใครรู้ว่าพระสรรเพชญ์และพี่เลี้ยงสามารถถอดหัวใจได้ วันหนึ่ง
พระสรรเพชญ์ชวนพี่เลี้ยงออกเที่ยวป่านอกเมืองพาราณสี พบซาก
เนื้อทรายที่เพิ่งตายใหม่ ๆ อยู่ริมทาง ก็มีความคิดว่าถ้าพระองค์เป็น
เนื้อทรายก็คงจะได้ท่องเที่ยวไปในป่านี้ได้อย่างเพลิดเพลิน จึงพูดกับ
พี่เลี้ยงว่า “เราจะถอดหัวใจไปใส่ร่างเนื้อทรายตัวนี้เพื่อจะได้ท่องเที่ยว
ไปได้สะดวก ขอให้ท่านรักษารูปกายของเราไว้ให้ดี อย่าให้ใครทำอันตราย
ได้ และรอเราอยู่ที่นี้ ไม่ทันพลบค่ำเราจะกลับมา” พี่เลี้ยงทูลตอบว่า

“พะยะค่ะ หม่อมฉันจะรักษาไว้ด้วยชีวิตของหม่อมฉันเอง” พระสรรพสิทธิจึงถอดหัวใจใส่รางเนื้อทราย เนื้อทรายนั่นก็กลับฟื้นคืนชีวิตขึ้นใหม่วิ่งหายลับเข้าไปในป่า

พี่เลี้ยงนั้นมีจริยาพระสรรพสิทธิอยู่แล้ว แม้ว่าจะได้รับความรัก ความไว้น้ำใจเชื่อใจจากพระสรรพสิทธิสักเท่าใด ก็ได้ทำให้พี่เลี้ยงสำนึกในความเมตตาานั้น พระสรรพสิทธิมิได้ทรงรู้พระองค์เลยว่า ได้เลี้ยงงูพิษเอาไว้ มันพร้อมที่จะลอบกัดอยู่ทุกเวลาที่มีโอกาส พระองค์ให้ความรักถือเป็นเพื่อนสนิท ให้เรียนวิชาด้วยกัน เมื่อมีความทุกข์ก็ปรึกษาหารือด้วย เมื่อมีความสุขก็โปรดให้มาอยู่ใกล้ชิด แทนที่พี่เลี้ยงจะรู้สึกตัวกลับมีใจฮึกเหิม มักใหญ่ใฝ่สูง อยากได้ทุกสิ่งทุกอย่างที่พระสรรพสิทธิครอบครองอยู่ โดยเฉพาะพระมเหสีและราชสมบัติ เมื่อมีโอกาสดีเช่นนี้ พี่เลี้ยงทรยศจึงถอดหัวใจตนเองเข้าสิงในร่างพระสรรพสิทธิที่ตนเฝ้าอยู่ทันที และทำลายร่างเดิมของตนเสียสิ้น ต่อไปนี้จะไม่มีพี่เลี้ยงอีก จะมีแต่พระสรรพสิทธิที่มีหัวใจชั่วร้ายของพี่เลี้ยงอยู่เท่านั้น พระสรรพสิทธิปลอมจึงรีบเดินทางกลับเข้าวังโดยไม่มีใครสงสัย นอกจากนางสุวรรณเกสรซึ่งฉลาดและช่างสังเกต จึงลองถามว่า “เหตุไฉนพระองค์จึงเสด็จกลับมาเพียงลำพังเพคะ” พระสรรพสิทธิปลอมใช้อุบายตอบไปว่า “เจ้าพี่เลี้ยงมันทรยศจะฆ่าพี่ แต่พี่รู้ตัวเสียก่อนเลยฆ่ามันเสีย ทั้งศพไว้ที่ชายป่าโน้น” เหตุผลของพระสรรพสิทธิปลอมกลับทำให้นางสุวรรณเกสรแคลงใจ เพราะรู้ว่าพระสรรพสิทธิมีความรักใคร่เมตตาพี่เลี้ยงมาก พระองค์จะฆ่าได้อย่างไร น่าจะ

นำตัวมาลงโทษเสียมากกว่า ทั้งกิริยาอาการที่แสดงออกก็ไม่เหมือนพระสวามี ทำให้นางไม่ไว้วางใจ พยายามพูดจาบ่ายเบี่ยงไม่ยอมให้พระสรรพสิทธิ์ปลอมอยู่ใกล้ และอธิษฐานว่า ถ้าไม่ใช่พระสรรพสิทธิ์ก็ขออย่าให้เข้าใกล้นางได้ พระสรรพสิทธิ์ปลอมนั้นก็รู้สึกว่ เมื่อเข้าใกล้นางสุวรรณเกษรเมื่อใดก็รู้สึกร้อนมากจนทนไม่ได้ จึงเสี่ยงไปอยู่เสียห่าง ๆ

ฝ่ายพระสรรพสิทธิ์เมื่อถอดหัวใจไปใส่ซากเนื้อทรายแล้วก็ได้ท่องเที่ยวไปในป่าอย่างสนุกสนานจนเย็น จึงกลับมาหาพี่เลี้ยง ได้พบแต่ร่างพี่เลี้ยงที่ถูกทำลายแล้วก็เข้าใจความโดยตลอด บังเกิดความเสียใจยิ่งนัก เสียแรงที่พระองค์ได้ไว้วางใจเป็นเพื่อนเล่นกันมาแต่เล็กแต่น้อย กลับมาคิดทรยศเสียได้ ในคืนนั้นพระสรรพสิทธิ์ในร่างเนื้อทรายจึงต้องอาศัยอยู่ในป่า

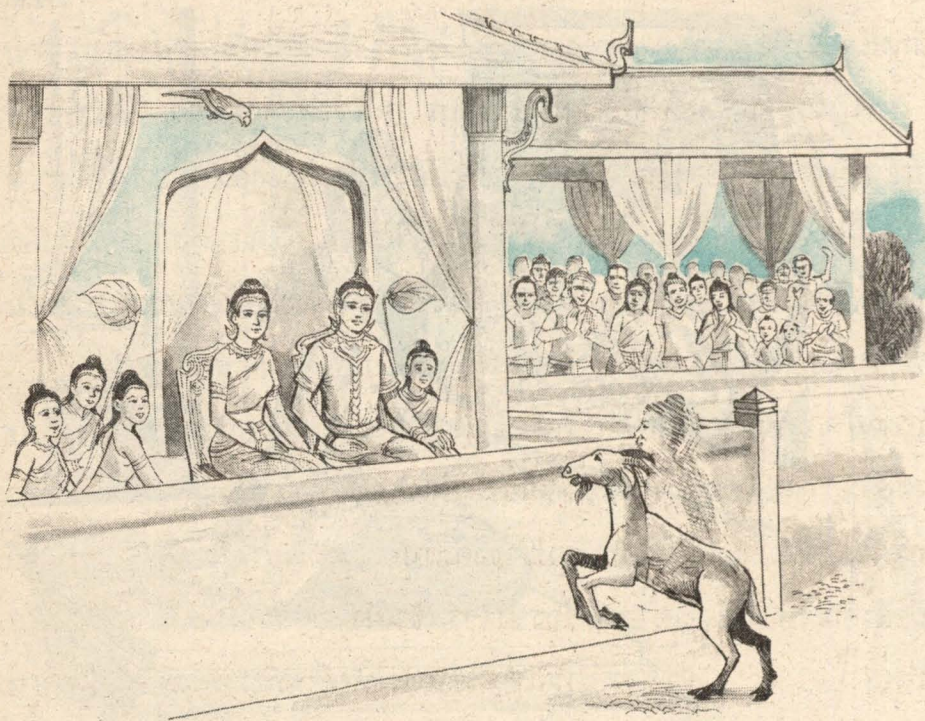
จนรุ่งเช้าจึงออกจากป่าเข้ามายังหมู่บ้านแห่งหนึ่งของเมืองพาราณสี ได้มาพบซากนกแก้วอยู่ริมรั้วบ้านชาวไร่ พระสรรพสิทธิ์จึงถอดหัวใจเข้าอาศัยในร่างนกแก้ว เพื่อจะได้เข้าเมืองโดยไม่มีใครสงสัย

นกแก้วบินมาถึงหน้าต่างห้องบรรทมก็เห็นนางสุวรรณเกษรมีท่าทีเศร้าหมองอยู่ตามลำพัง ทำให้รู้สึกสงสารยิ่งนัก จึงร้องทักและเล่าความจริงให้ฟัง นางสุวรรณเกษรมีความปีติยินดีที่ได้พบพระสวามีอีก ทั้งสองช่วยกันคิดหาทางให้พระสรรพสิทธิ์กลับเข้าสู่ร่างเดิมให้จงได้ ในที่สุดก็คิดอุบายได้สำเร็จ นางสุวรรณเกษรพูดจาหวานล่อให้พระสรรพสิทธิ์ปลอมแสดงวิชาถอดหัวใจให้ชาวเมืองได้เห็นความสามารถ เป็นการเพิ่มพูนพระบารมี พระสรรพสิทธิ์ปลอมก็หลงกลและอยาก

โอ้อวดความสามารถอยู่แล้ว จึงรับคำด้วยความยินดี แล้วให้เสนา
ประกาศเชิญชาวเมืองมาชมการแสดงของพระองค์

วันรุ่งขึ้นชาวเมืองต่างพากันมาชมพระสรพสิทธิ์ทอดหัวใจกัน
อย่างเนืองแน่น พระสรพสิทธิ์ปลอมและนางสุวรรณเกสรก็เข้าไปนั่ง
ในพลับพลาที่เตรียมไว้ ส่วนพระสรพสิทธิ์ตัวจริงในร่างนกแก้วแอบ
อยู่ในบริเวณพลับพลา นั้นโดยไม่มีใครสงสัย เมื่อทหารนำเอาร่างแพะ
ที่เพิ่งตายใหม่ ๆ มาวางไว้หน้าพลับพลา พระสรพสิทธิ์ปลอมกระหึ่ม
ยิ้มอย่างด้วยความล้าพองใจว่า การแสดงความสามารถครั้งนี้จะทำให้
ประชาชนเกิดความเลื่อมใส และนางสุวรรณเกสรคงรักตนมากขึ้น จึง

ไม่รอช้า ทำพิธีถอดหัวใจเข้าสิงในร่างแพะทันที แพะที่ตายแล้วก็ลุกขึ้น กระโดดโลดเต้นและพูดได้เหมือนคน ชาวเมืองส่งเสียงร้องอื้ออึงด้วยความแปลกใจและนิยมชมชื่น เสียงโห่ร้องของประชาชนยิ่งทำให้ผีเลี้ยงในร่างแพะเกิดความคึกคะนองล้าพองใจมากขึ้น จนลืมร่างพระสรรพสิทธิบนพลับพลา เวลานั้นพระสรรพสิทธิตัวจริงได้ถอดหัวใจจากร่างนกแก้วเข้าสู่ร่างของพระองค์ทันที แล้วแกลังอยู่หนึ่ง ๆ ชาวเมืองจะได้ไม่สงสัย ทันใดนั้นทหารก็ฆ่าผีเลี้ยงในร่างแพะตายก่อนจะทันรู้ตัวตามอุบายของพระสรรพสิทธิและนางสุวรรณเกสร ชาวเมืองที่ดูอยู่那儿คิดว่าพระสรรพสิทธิก็กลับเข้าร่างเดิมแล้ว ต่างส่งเสียงถวายพระพรด้วยความ

ชื่นชมยินดี

พระสรรเพชญ์และนางสุวรรณเกสรจึงครองสุขด้วยกันสืบมา

คำที่ควรศึกษา

แสงอรุณ	แสงขาวเรื่อ ๆ หรือแดงของพระอาทิตย์ เวลาเช้า
กระตือรือร้น	ตื่นรนไป
ระอุ	ร้อนรุ่ม สุกทั่ว
ลีลา	รูปร่างงดงาม
อำมาตย์	ข้าราชการ ข้าเฝ้า
ประโคน	ทำเพลงดนตรีให้ครึกครื้น
ประคาน้ำ	ผู้ชำนาญในการดำน้ำ
ขวลา	ตะเกียง

กิจกรรม

๑. หาความหมายและคำอ่านของคำที่นักเรียนคิดว่ายากในบทประมาณ ๒๐ คำ
๒. ศึกษาหรืออภิปรายกลุ่มคำบางคำ เช่น จัปยามสามตา ตัดพ้อต่อว่า สอดส่ายสายตา ฯลฯ
๓. ผลัดกันอ่านตอนที่ชอบให้เพื่อนฟัง
๔. ช่วยกันอภิปรายปัญหาต่อไปนี้ตามเหตุผลในเนื้อเรื่อง แล้วสรุปผลการอภิปรายไว้อย่างสั้น ๆ

- ๔.๑ ฟ่อนกกระจาบเป็นผู้ผิดหรือไม่ที่ลูก ๆ ต้องตายไป
 - ๔.๒ เป็นการสมควรหรือไม่ที่พี่เลี้ยงได้ศึกษาเล่าเรียนเช่นเดียวกับพระสรรพลสิทธิ์ทุกอย่าง
 - ๔.๓ นางสุวรรณเกษรสวยหรือไม่
 - ๔.๔ เหตุใดท้าวพรหมทัตจึงอยากให้พระธิดาอภิเษกสมรส
 - ๔.๕ จากนิทานที่พระสรรพลสิทธิ์เล่า หญิงผู้นั้นควรเป็นภรรยาของชายคนใด
 - ๔.๖ เป็นไปได้หรือไม่ที่สิ่งไม่มีชีวิตพูดได้ (ต้องการให้นักเรียนคิดถึงวิทยาการสมัยใหม่ที่ทำให้สิ่งต่าง ๆ มีเสียงพูดได้)
 - ๔.๗ ทำไมพระสรรพลสิทธิ์จึงไม่ให้ผู้ใดรู้ว่าพระองค์และพี่เลี้ยงถอดหัวใจได้
 - ๔.๘ พระสรรพลสิทธิ์ปลอมรู้สึกร้อนเมื่อเข้าไปใกล้นางสุวรรณเกษรจริงหรือไม่ (ต้องการให้นักเรียนคิดถึงหลักความจริงว่า เมื่อได้กระทำความผิดแล้วย่อมแพ้ยัยต่อตนเอง ไม่มีความสุข)
 - ๔.๙ เหตุใดความสัมพันธ์ระหว่างพระสรรพลสิทธิ์และพี่เลี้ยงจึงเปลี่ยนไป
 - ๔.๑๐ เหตุใดพระสรรพลสิทธิ์ตัวจริงจึงไม่แสดงตัวเมื่ออยู่บนพลับพลา
 - ๔.๑๑ ลักษณะนิสัยตัวละครแต่ละตัวเป็นอย่างไร
๕. เขียนเรียงความโดยเสรีเรื่อง “ถ้าฉันถอดหัวใจได้ ฉันจะ.....”
 ๖. ทำแบบฝึกหัดต่อไปนี้
 - ๖.๑ ตอบคำถามต่อไปนี้

- ๑) เหตุใดพ่อนกจึงไม่กลับไปช่วยลูกเมีย
- ๒) ไฟไหม้ป่าเวลาใด
- ๓) เหตุใดแม่นกจึงฆ่าตัวตาย
- ๔) เหตุใดพระสรรเพชญ์ต้องไปเรียนวิชากับฤๅษี
- ๕) เหตุใดท้าวพรหมหัตถ์จึงตั้งรางวัลไว้มากสำหรับผู้
พระธิดารับสั่งด้วย
- ๖) พระสรรเพชญ์ทำอะไร นางสุวรรณเกสรจึงพูด
- ๗) เหตุใดพระสรรเพชญ์จึงให้พี่เลี้ยงเฝ้ารูปกายของพระองค์
ไว้
- ๘) เหตุใดพระสรรเพชญ์จึงเข้าสิงร่างนกแก้ว
- ๙) เหตุใดพี่เลี้ยงจึงคิดทรยศต่อพระสรรเพชญ์
- ๑๐) เหตุใดพระสรรเพชญ์ปลอมจึงยอมแสดงการถอดหัวใจ
ให้ประชาชนดู

๖.๒ ถ้าจะตั้งชื่อเรื่องนี้ใหม่ จะตั้งว่าอย่างไร

สังข์ทอง

ตอนเลือกคู่และหาเนื้อหาปลา

บทนำเรื่อง

สังข์ทองเป็นนิทานเรื่องหนึ่งในปัญญาสชาดก (นิทานชาดก ๕๐ เรื่อง) เรียกว่า “สุวรรณชาดก” คนแต่ก่อนเชื่อกันว่าเป็นเรื่องจริงและเล่าต่อกันมานาน กวีได้นำเรื่องสังข์ทองมาแต่งเป็นบทละครเล่นตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ เริ่มเรื่องตั้งแต่ตอนที่ ๑ กำเนิดพระสังข์ ตอนที่ ๒ ถวंगพระสังข์ ตอนที่ ๓ นางพันธุรัตเลี้ยงพระสังข์ ทั้ง ๓ ตอนนี้ไม่ทราบแน่ชัดว่าใครแต่ง ตั้งแต่ตอนที่ ๔ พระสังข์หนีนางพันธุรัตไปจนจบตอนที่ ๘ นั้น ทราบแน่ชัดว่าพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงพระราชนิพนธ์ให้พวกละครหลวงเล่น และเป็นที่เลื่องลือว่าสนุกสนาน มีสำนวนโวหารไพเราะ

คำแนะนำในการอ่าน

๑. อ่านในใจสักครั้งหนึ่งก่อน เพื่อหาคำยากและจับใจความ
๒. นำคำที่นักเรียนคิดว่ายากมาศึกษา หาคำอ่านและความหมาย โดยดูจากคำอธิบายศัพท์ท้ายบท หรือพจนานุกรม
๓. อ่านในใจอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่งเพื่อจับใจความ
๔. ฟีกอ่านออกเสียงร้อยแก้ว และร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ

สังข์ทอง

ความตอนนีเล่าต่อจากตอนกำเนิดพระสังข์ ซึ่งในหนังสือเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ให้ชื่อว่า “ลูกน้อยหอยสังข์” เริ่มต้นนางจันทร์เทวีคลอดลูกออกมาเป็นหอยสังข์และถูกขับออกไปอยู่ปละนา จนถึงพระสังข์ออกจากหอยสังข์ และนางจันทร์เทวีทูปหอยสังข์แตก

ข่าวพระสังข์กลายเป็นพระกุมารน้อยน่ารักเลื่องลือไปถึงในวังนางจันทาสนมเอกของท้าวยศวิมลผู้เป็นบิดาของพระสังข์ทราบความจึงทำเสน่ห์ให้ท้าวยศวิมลหลงไหล แล้วยุยงให้ฆ่าพระสังข์ แต่ด้วยเดชะบุญบารมีของพระสังข์ จะฆ่าพ้นอย่างไร พระสังข์ก็ไม่เป็นอันตรายนางจันทาจึงให้เอาไปถ่วงน้ำเสีย ท้าวยศวิมลก็จำต้องให้นำพระสังข์ไปถ่วงน้ำ

พญานาคเห็นพระสังข์ถูกถ่วงน้ำก็เกิดความสงสาร ครั้นจะเลี้ยงไว้ในเมืองบาดาลก็ไม่ได้ เพราะเป็นมนุษย์ จึงนำพระสังข์ใส่สำเภาทองส่งไปให้นางยักษ์พันธุรัตมเหสีของพญายักษ์ผู้เป็นสหายสนิทเลี้ยง เพราะนางพันธุรัตเป็นฝ่ายไม่มีบุตรธิดา และอยากได้บุตรบุญธรรม

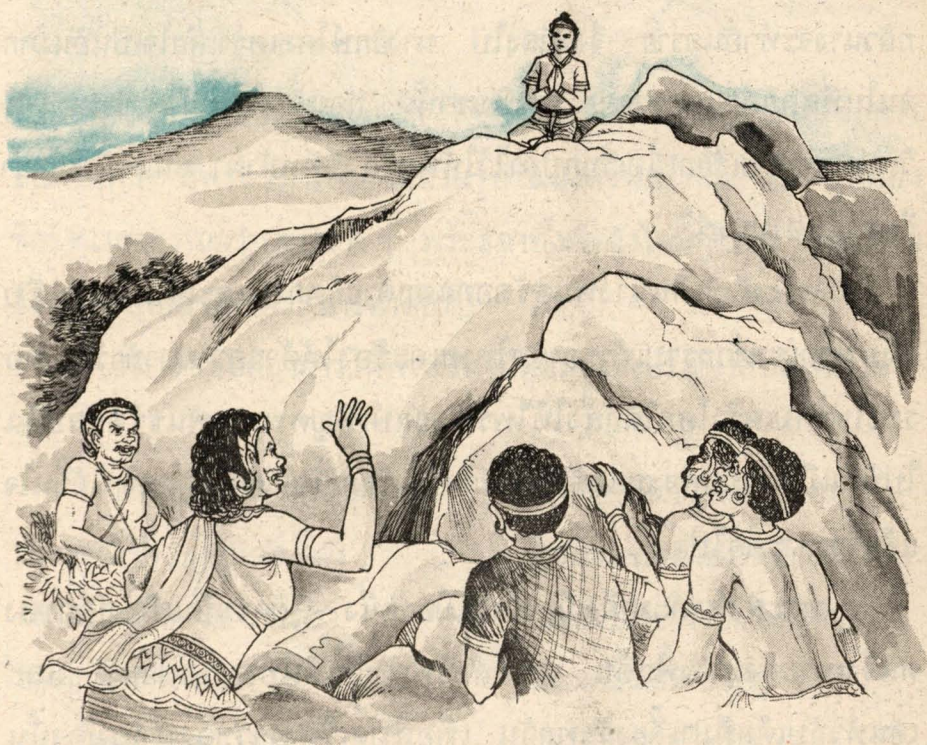
นางพันธุรัตรักพระสังข์มาก ระหว่างที่นางเลี้ยงดูพระสังข์นั้นนางแปลงตัวเป็นมนุษย์ และให้บรรดายักษ์ทั้งหลายแปลงตัวเป็นมนุษย์ด้วย นางเลี้ยงและดูแลเป็นอย่างดีจนกระทั่งพระสังข์มีชันษา ๑๕ ปีวันหนึ่งขณะที่นางออกเที่ยวป่าหาสัตว์กินเป็นอาหาร พระสังข์ได้เที่ยว

ดูรอบปราสาทพบกระดูกมนุษย์และสัตว์เกลื่อนกลาดก็ตกใจ นี่รู้
ว่านางพันธุรัตเป็นยักษ์ และพระสังข์ยังพบบ่อสองบ่อ เมื่อเอานิ้วจุ่ม
ลงไป บ่อหนึ่งทำให้นิ้วกลายเป็นสีเงิน อีกบ่อหนึ่งเป็นสีทอง เมื่อ
พระสังข์เข้าไปในปราสาทของนางพันธุรัตก็เห็นรูปเงาะและเกือกแก้ว
จึงหยิบมาสวมใส่ และถือไม้เท้าด้วยก็ปรากฏว่าเหาะได้ พระสังข์ดีใจ
มากที่เห็นช่องทางจะไปตามหาพระมารดา

ต่อมานางพันธุรัตจะออกป่าไปหากินอีก นางกำชับไม่ให้พระสังข์
ไปเที่ยวที่ไหน แล้วก็ออกจากวังกลายร่างเป็นยักษ์เข้าป่าไป พระสังข์
ได้โอกาสเหมาะจึงรีบลงชุบตัวในบ่อทองจนเป็นทองทั้งตัว แล้วขึ้นไป

บนปราสาทสวมรูปเงาะ เกือกแก้ว ถือไม้เท้า แม้จะสำนึกว่านางพันธุรัต
มีบุญคุณต่อตนเป็นอันมากแต่ก็จำต้องจากไป เพราะจะต้องสืบหา
พระมารดาให้พบ แล้วก็เหาะไป เมื่อนางพันธุรัตกลับจากป่าทราบว่
พระสังข์เหาะหนีไปแล้วก็เรียกไพร่พลยักษ์ให้ออกติดตามพระสังข์
พระสังข์เหาะมาถึงภูเขาใหญ่ รู้ว่าหนีไม่พ้นจึงตั้งสัตย์อธิษฐานขอคุณ
พระมารดาช่วยให้พ้นอันตราย ถ้านางพันธุรัตตามมาทันก็อย่าให้ขึ้นมา
บนเขาได้ นางพันธุรัตมาถึงเชิงเขา มองเห็นพระสังข์ก็ดีใจมาก ร้องเรียก
ให้ลงมาหา พระสังข์บอกนางว่า

แม่เอ๋ยแม่เจ้า
 พระคุณล้ำลบลพไตร
 ใช้ลูกจะเคื่องแคนแสนเช่ญ
 เหตุด้วยมารดาของบ้านี้
 จะยากเย็นเป็นตายก็ไม่แจ้ง
 ครั้นจะบอกออกอรรถตามสัจจา
 ลูกจึงลักรูปเงาะเทาะหนึ
 อย่าพิโรธโกรธซึ่งขัดใจ

เลี้ยงข้ามาแต่เยาว์จนใหญ่
 จะเปรียบด้วยสิ่งใดนั้น ไม่มี
 ด้วยความจำเป็นดอกจึงหนี
 ทุกข์ร้อนไรที่พึงพา
 จะไปสืบเสาะแสวงทุกแห่งหา
 ก็คิดกลัวเกลือกว่ามิให้ไป
 โทษผิดทั้งนี้เป็นข้อใหญ่
 ถึงไปไม่ข้าจะมาพลัน

นางพันธุรัตอ่อนวอนให้พระสังข์ลงมาพบนางก่อน พระสังข์
 กลัวนางจะทำอันตราย จึงไม่ลงไป นางยักษโคกเศร้าเสียใจเป็นอันมาก
 จนในที่สุดก็อกแตกตายอยู่ ณ เชิงเขานั้น ก่อนสิ้นใจนางได้เขียนมนตร์
 วิเศษสำหรับเรียกเนื้อเรียกปลาไว้ให้พระสังข์ที่หน้าผา มนต์นี้เรียกว่า
 “มหาจินดามนต์”

พระสังข์เห็นนางพันธุรัตอกแตกตายก็ตกใจและเสียใจมาก รีบ
 ลงมาจากเขาเข้ากราบเท้าขอมาโทษและร้องไห้ด้วยความอาลัยรัก พอ
 ระวังความเศร้าโศกได้ก็สั่งให้ไพร่พลยักษเชิญศพนางพันธุรัตกลับคืน
 ไปบ้านเมือง เมื่อท่อมนต์วิเศษสำหรับเรียกเนื้อเรียกปลาจนจำได้ขึ้นใจ
 แล้วจึงเหาะต่อไป

พระสังข์เหาะมาถึงเมืองใหญ่เมืองหนึ่ง คิดว่าเป็นเมืองบิดาของ
 ตนจึงเหาะลงมายังพื้นดิน พระสังข์พักอยู่ที่เนินทรายปลายนา และ
 เล่นหัวกับเด็กที่มาเลี้ยงวัวทุกวัน เพื่อสืบดูเรื่องราวของบ้านเมืองนั้น

จนทราบว่าเมืองนั้นชื่อเมืองสามล เจ้าเมืองชื่อท้าวสามล มเหสีชื่อนาง
มณฑาเทวี มีพระธิดาเจ็ดองค์ล้วนรูปโฉมงดงามทั้งนั้น องค์สุดท้าย
ชื่อธรรมาสวายนามกว่าบรรดาพี่ ๆ พระธิดาทั้งเจ็ดยังไม่มีคู่ครอง พระสังข์
จึงพักอยู่เพื่อสืบหาพระมารดาต่อไป

ท้าวสามลต้องการให้พระธิดามีคู่ครองจึงปรึกษากับมเหสีว่า

จงช่วยกันดำริตรองดู
จะแบ่งปันข้าวของในท้องคลัง
จะจัดแจงแต่งตามอารมณ์เรา
กลัวเกลือกทั้งเจ็ดธิดา
กลางเนื้อชอบกลางยาไม่ว่าได้

จะหาคุให้ลูกปลุกฝัง
ให้ครอบครองเวียงวังเห็นทันตา
เหมือนข่มเขาโคขืนให้กินหญ้า
มันจะไม่เสนาหาก็มิรู้
ปลุกเรือนตามใจผู้อยู่

คำบุราณท่านว่าไว้เป็นครู
 พิศิจะประชุมให้พร้อมพรัง
 ให้บุตรเราเลือกตามชอบใจ

พิเคราะห์ดูให้ต้องทำนองใน
 กษัตริย์ทั้งร้อยเอ็ดหัวเมืองใหญ่
 เจ้าจะเห็นกระไรจงว่ามา

ท้าวสามลประกาศแก่กษัตริย์ทั้งร้อยเอ็ดหัวเมืองให้ส่งโอรสที่ยังไม่อภิเษกสมรสมาให้พระธิดาทั้งเจ็ดองค์เลือกเป็นคู่ครอง ถ้าพระธิดาพอใจก็จัดการอภิเษกสมรสให้ และถ้าเขยคนใดดี มีความสามารถก็จะให้ครองเมืองสามลต่อไป

บรรดาโอรสเจ้าเมืองทั้งหลายรู้ข่าวก็ตื่นเต้นดีใจมาก รีบเดินทางมาเมืองสามลทันที ต่างจัดแจงแต่งตัวประกวดประชันกันเต็มที่ เพื่อให้พระธิดาทั้งเจ็ดเลือก

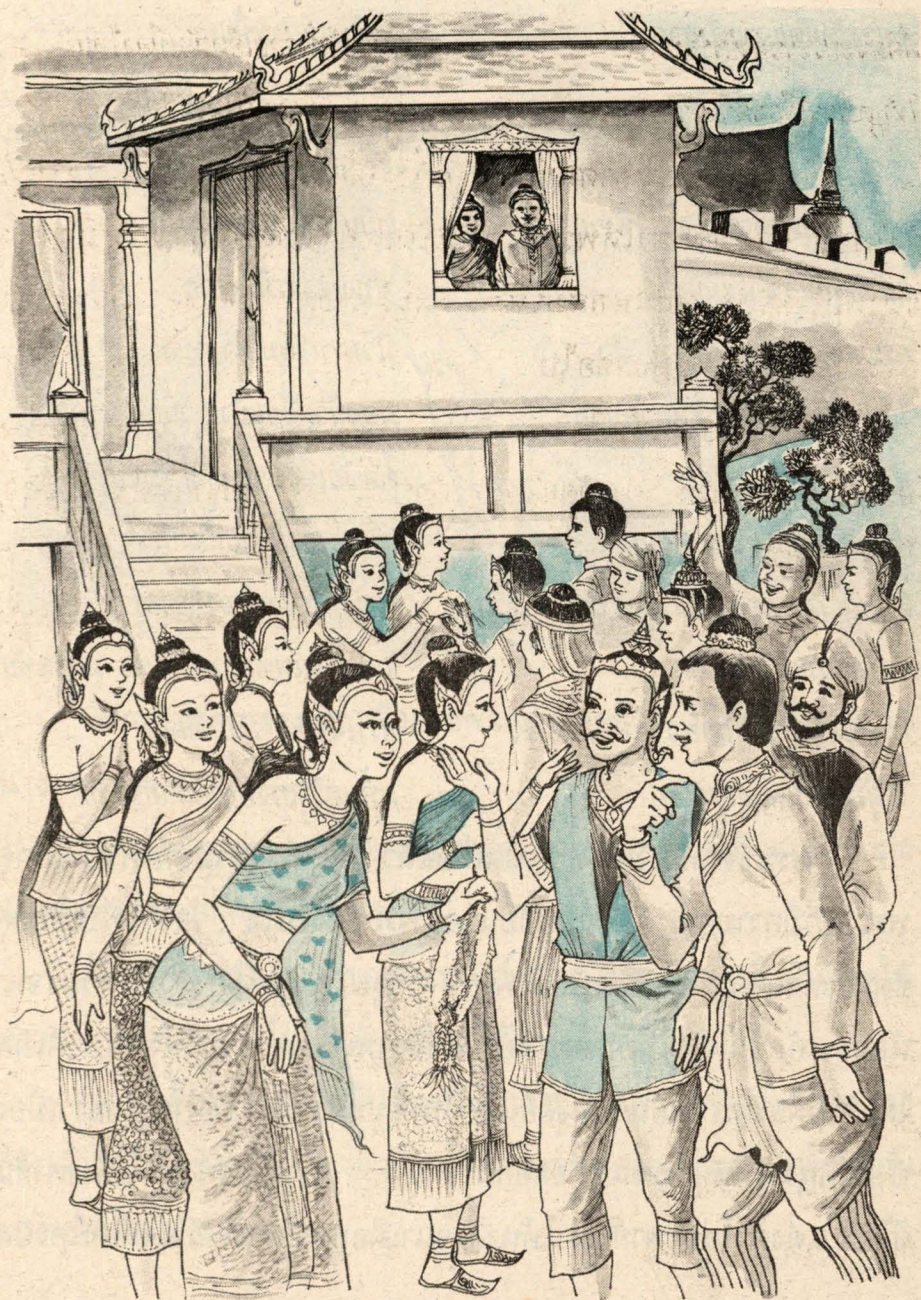
วันเลือกคู่ท้าวสามลชวนนางมณฑาแอบดูบรรดาโอรสกษัตริย์ทั้งร้อยเอ็ด ดังคำกลอนว่า

เมื่อนั้น

จึงชวนเมียรักร่วมใจ
 เห็นหน่อกษัตริย์ที่มานั้น
 คนข้างหลังลาดเลาเป็นเจ้าชู้
 คนโน้นรูปร่างกระจ้อยร้อย
 คนนี้ที่ถัดก้นลงมา
 โน่นแน่คนนั้นอยู่ชั้นล่าง
 เห็นหรือไม่ว่านั่นขันสันดี

ท้าวสามลยิ้มแย้มแจ่มใส

ออกไปแย้มแกลลแลดู
 หน้าตาคนสนขยันอยู่
 ตาหุ้ขอบกลเจ้ามณฑา
 หนูน้อยน่ารักหนักหนา
 หน้าตาเป็นประมาณพานพоди
 รูปร่างจ้ำม่ำดำมิดหมี
 หน้าอกออกผิประปราย

ดูพลางทางสังเวยรัก

จงเร่งรัดจัดแจงแต่งกาย

อย่าข้านักเลยเจ้าจะจวนสาย

บุตรีโฉมฉายขึ้นมา

นางมณฑาจึงพาพระธิดาทั้งเจ็ดไปแต่งองค์ทรงเครื่องตั้งคำกลอน

แต่งตัวตั้งใจจะให้งาม

แล้วอาบน้ำชำระอินทรี

กระจกตั้งคันฉ่องส่องเงา

ใส่น้ำมันกันกวาดกระหมวดมวย

นุ่งผ้ายกอย่างต่างกัน

สไบหน้าเจียรระบัดคาดทองแดง

สร้อยนวมสวมสอดสังวาลวรรณ

กำไลสวมเก้ายี่สิบ

ทรงกรอบพักตร์พรรณรายพรายแพรว

ใส่ตุ้มหูร้อยพลอยระยับ

ขมิ้นใส่สั้มมะขามขดลี

ทาแป้งสารภีวันรวย

ผิวพรรณผ่มแผ้วงามสะสวย

ผัดหน้าด้วยแป้งญวนเป็นนวลแดง

ข้อขันเชิงขายลายก้านแย่ง

เข็มขัดสายลายแทงประจำยาม

ตาบทันเรื่องราวทองอร่าม

ใส่แหวนเพชรแวววามครามสอดขับ

กรรเจียกแก้วมณีสีสลบ

ครั้นเสร็จสรรพขึ้นเผ้าท้าวไท

พระธิดาทั้งเจ็ดแต่งองค์เสร็จแล้ว ท้าวสามลก็ให้ไปเลือกคู่

พระธิดามีความอาย แต่ก็ทนอ่อนนวยพระบิดาไม่ได้ จึงจำใจไปเลือกคู่

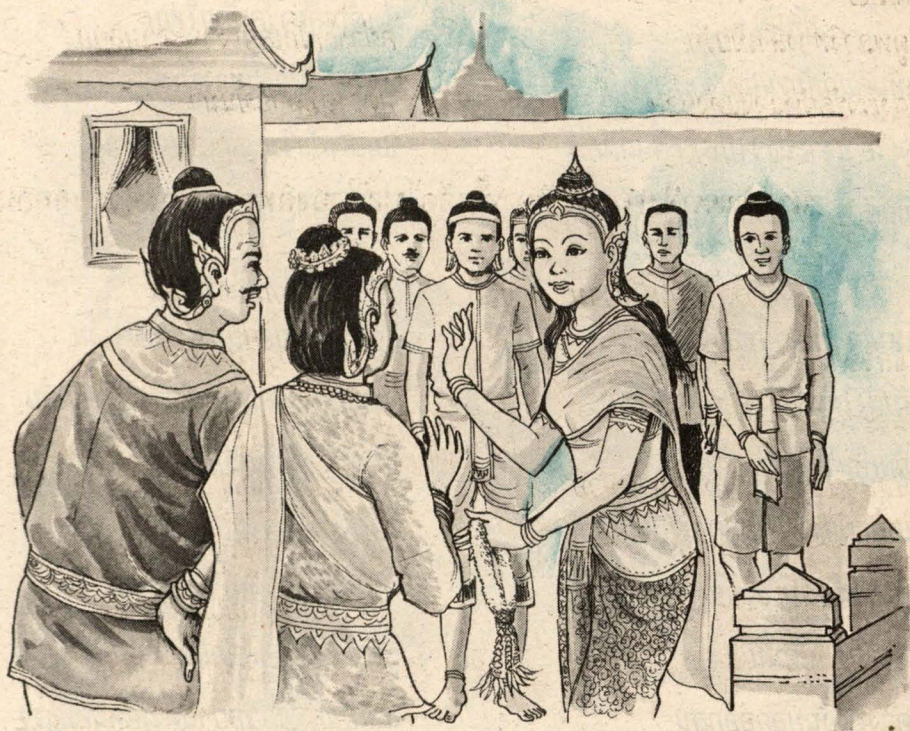
ธิดาทั้งหกองค์ผู้พี่นั้นเลือกได้โอรสภคินีรูปงามทั้งหกองค์ ส่วนรจนา

น้องสุดท้องนั้นไม่เลือกใครเลย ท้าวสามลต้องการจะให้ธิดาองค์เล็ก

ได้อภิเษกสมรสพร้อมกับองค์อื่น ๆ ในคราวเดียวกัน จึงป่าวร้องชาวเมือง

ทั้งแก่หนุ่มมาให้นางรจนาเลือกอีกครั้งหนึ่ง ชาวเมืองทั้งหลายต่างพากัน

ดีใจ แต่งตัวโอ้อาพากันมาให้นางรจนาเลือก แต่นางก็ไม่เลือกใครอีก

ท้าวสามลโกรธมาก จึงถามพวกอำมาตย์ว่า มีใครที่ยังไม่มาให้
นางรจนาเลือก

อำมาตย์ทูลว่า เหลือแต่เงาะป่าอยู่ปละยนา หน้าตาผิดคนทั้งหลาย
หวัหยุกย่ง ตัวลายคล้ายเสือปลา

ด้วยบุพเพสันนิวาสของพระสังข์กับนางรจนา จึงบันดาลให้
ท้าวสามลสั่งให้เสนาไปนำเจ้าเงาะมาให้นางเลือกดู

เสนาทั้งหลายก็ออกไปจับตัวเจ้าเงาะ แม้หลอกล่อต่าง ๆ นานา
ก็จับตัวไม่ได้ พวกเด็กเลี้ยงวัวเห็นเสนามารุมฉุดกระชากลากตัวเพื่อน
ของตนก็โกรธ ดังคำกลอน

บัดนั้น

เห็นคนกลุ่มมุดเงาไพร
จะเอาเงาเขาไปทางไหนนั้น
มีถูกอิฐหัวผ่าก็อย่าลอง

บัดนั้น

เหมเจ้าเหล่านี้อาจจะลาย
รับสั่งให้เอาตัวอ้ายเงาป่า
มันเป็นใบ้บ่าวว่ายากเย็น
เคยอย่างไรจงบอกอย่าหลอกกัน
กูจะให้ขนมแข่งของทยา

บัดนั้น

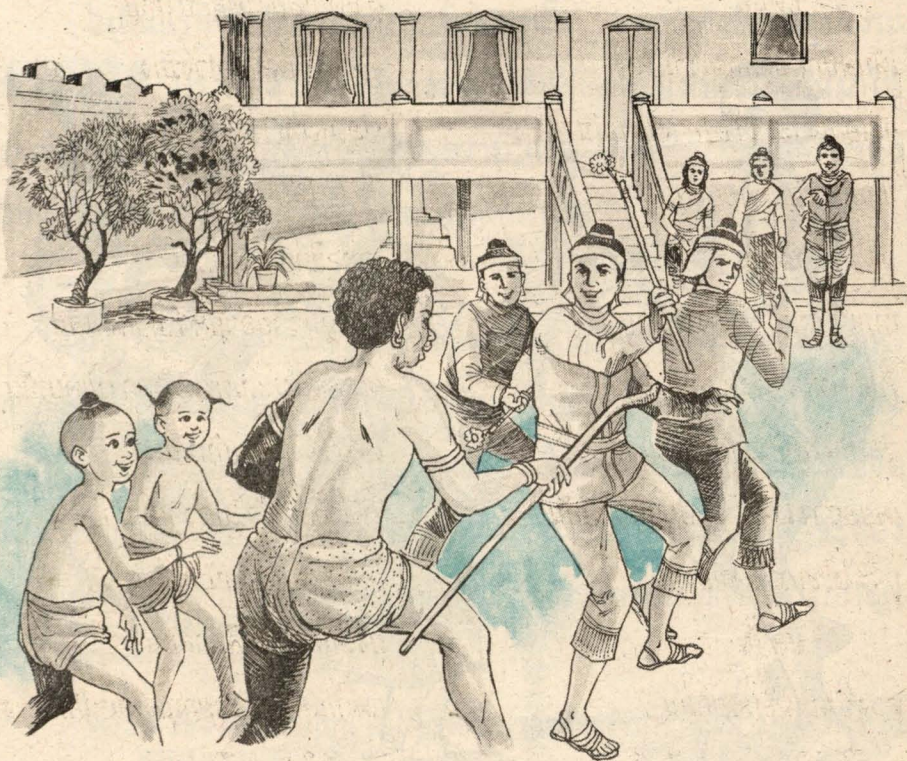
ต่างชิงกันบอกออกจน
ถ้าขึ้นหยกเหยาเข้าชี้
จงให้ไปเก็บดอกไม้แดง
คอยวังรอรอล้อเล่น
จะพาไปถึงวังได้ตั้งใจ

ฝูงเด็กเลี้ยงโคน้อยใหญ่

ขัดใจวังพลางทางร้อง
ข่มเหงกันไม่บอกเราเจ้าของ
ไวโยไล่ถองให้แทบตาย
เสนาอีกชักชักหวาย

อย่าว่านวายอ้ายหัวเหาเต่าเดิน
จะทอดพระเนตรหน้าตาไม่เคยเห็น
เอ็งรู้ใจได้เล่นกับมันมา
ให้ได้มันเข้าไปถวายหน้า
กินอร่อยหนักหนาประสาจน
ฝูงเด็กดีใจเสือกสลด
แต่เป็นคนแล้วอย่าดูให้เหน้อยแรง
มันขัดใจจะหนีไปแอบแฝง
มาผูกปลายไม้แกว่งแต่ไกลไกล
เงาเห็นก็จะผลุนหลุนไล่
เอาขนมมาให้ข้าเบิดรา

เสนาจึงล่อเจ้าเงาเข้าไปในวังได้สำเร็จ เมื่อท้าวสามลเห็นเงาป่า
รูปร่างชั่วช้าอัปลักษณ์น่าเกลียดน่ากลัวผิดคนธรรมดา ก็รับสั่งประชด
นางรจนาให้ออกไปเลือกเจ้าเงา เทวดาดลใจให้นางรจนายากเห็น
รูปร่างหน้าตาเจ้าเงา สืมคำประชดของพระบิดาจึงชวนนางพี่เลี้ยงออกไป

ฝ่ายเจ้าเงาะเมื่อเห็นนางรจนาก็ถึงกับตกตะลึงในความงามของ
นาง จึงตั้งสัตย์อธิษฐาน ดังคำกลอน

พระจึงตั้งจิตอธิษฐาน

แม้บุญญาธิการเคยสมสอง

ขอให้ทรมสงวนนวลน้อง

เห็นรูปพี่เป็นทองต้องใจรัก

นางรจนามองเห็นรูปที่แท้จริงของพระสังข์ ซึ่งซ่อนอยู่ภายใน
รูปเงาะป่า ดังคำกลอน

เมื่อนั้น

รจนานารีมีศักดิ์

เทพไทอุปถัมภ์นำชัก

นางลักษณะดูเงาะเงาะจง

นางเห็นรูปสุพรรณอยู่ชั้นใน

รูปเงาะสวมไว้ให้คนหลง

ใครใครไม่เห็นรูปทรง
 ฆรอยบุญเราไซ้จึงได้เห็น
 คิดพลางนางเสี่ยงมาลา
 ขอให้พวงมาลัยนี้ไปต้อง
 เสี่ยงแล้วโฉมยงนงลักษณ์

พระเป็นทองทั้งองค์ร่ำมตา
 ต่อจะเป็นคู่ครองกระมังหนา
 แม้ว่าจะเคยสมภิรมย์รัก
 เจ้าเงาะรูปทองจงประจักษ์
 ผินพักตร์ทั้งพวงมาลัยไป

ท้าวสามลเห็นรจนาลือกเงาะเป็นคู่ครองดังนั้นก็เสียใจ และ
 โกรธจัดถึงกับเป็นลม พอฟื้นขึ้นจึงไล่ นางรจนาและเจ้าเงาะไปอยู่กระท่อม
 ปลายนา

ในคืนแรกที่ไปอยู่กระท่อมปลายนา นั้น พระสังข์ถอดรูปเงา
ออกซ่อนไว้ ปรากฏตัวจริงให้นางรจนาเห็น พลังเล่าความเป็นมาให้นาง
ฟังโดยตลอด เมื่อนางได้ทราบความโดยตลอดแล้ว ทั้งสองก็ครอง
รักกันด้วยความผาสุก ณ กระท่อมปลายนา นั้น

ฝ่ายท้าวสามลนึกถึงเจ้าเงาะขึ้นมาที่ไร ก็ให้เจ็บแค้นยิ่งนัก คิดหา
อุบายจะฆ่าเสียให้ตาย ในที่สุดจึงปรึกษากับเขยทั้งหลายว่า จะให้ทุกคน
รวมทั้งเจ้าเงาะไปหาปลาคนละร้อยตัว ใครหาไม่ได้จะประหารชีวิต
เสีย บรรดาหกเขยต่างกระหึ่มยิ้มย่องเพราะตนมีปาวไพร่มาก จะต้อง
หาได้แน่นอน พอนางรจนาทราบก็ตกใจกลัวว่าพระสังข์จะได้รับอาญา
พระบิดา

พระสังข์จึงปลอมโยนไม่ให้วิตกเพราะคิดว่ามหาจินดามนต์ที่นาง
พันธุรัตสอนไว้จะต้องสัมฤทธิ์ผล

พอรุ่งเช้าเจ้าเงาะก็สวมเกือกแก้ว ถือไม้เท้า ลานางรจนาเหาะไป
ที่ฝั่งน้ำทันที ครั้นถึงต้นไทรใหญ่ก็ถอดรูปเงาะซ่อนไว้ แล้วท่องมหาจินดา
มนตร์ ปลาจากทุกแห่งหน่วยกันมาคลาคล่ำเต็มลำธารตรงหน้าพระสังข์
นั่นเอง

หกเขยกับปาวไพรพากันลงเรือหาปลาแต่เข้าจนสายก็ไม่ได้ปลา
สักตัว ดังคำกลอน

พันด้านบ้านช่องล่องเลย

ถึงท้องคุ้งที่เคยมีมัจฉา

ทหองค์ทรงแหทอดปลา

ลอยมาสองฟากลากเบ็ดราว

บ้างเอาจลอบลงดักดักสวิง
 ติดแต่จะข่อยอยู่เกรียวกราว
 แล้วพายเลียบริมฝั่งมาทั้งพวก
 บ้างลงเผือกปิดคลองไว้สองชั้น

ริมตลิ่งลากอวนอื้อฉาว
 นายบ่าวต่างโกรธโทษกัน
 ถือนวมกย็นคอยแทงหลั่น
 แล้วช่วยกันต้อนน้ำร่ำมา

จนมาพบพระสังข์ทองนั่งอยู่ใต้ร่มไทรใหญ่ก็ไม่รู้จัก ต่างก็ตกใจ
 กลัวพากันเข้าไปกราบไหว้ นึกว่าเป็นเทพารักษ์ และอ้อนวอนขอปลา
 พระสังข์ได้ที ขอแลกปลากับปลายจมูก ทั้งหกเขยจึงปรึกษารื้อกัน

เมื่อนั้น
 ขิชะเจ้าเล่ห์เทวดา

หกเขยได้ฟังนั่งปรึกษา
 จะเอาปลาแลกปลายจมูกคน

แม้นเชือดเสียเมียเห็นจุมูกตัวน
 ของสำคัญหนักหนาเข้าตาจน
 บ้างว่าอย่าพักประดักประเดิด
 หาปลาที่ไหนก็ไม่มี
 หกเขยรื้อท้อจิต
 นั่งนิ่งก้มหน้าดูตากัน
 ต่างยอมพร้อมใจไม่กลัวเจ็บ
 ยืนให้เทวัญทันใด

จะทำกระบวนผินหลังนั่งบน
 จะผ่อนปรนแก้ไขอย่างไรดี
 ทนเจ็บเอาเกิดอย่าจุจี้
 อ้ายเงาะดีหาได้สื้อมัน
 สุดคิดสุดที่จะผ่อนผัน
 เชือดเสียเห็นวันจะได้ไป
 ฉวยได้มีดเหน็บของบ่าวไพร่
 ทอดถอนใจใหญ่ย่อท้อ

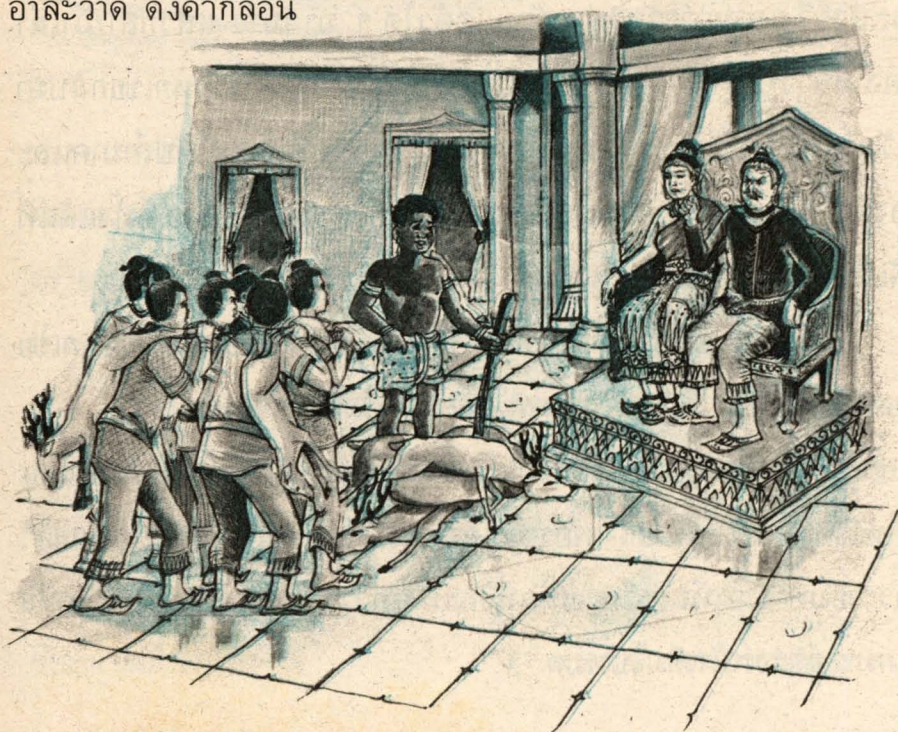
เมื่อพระสังข์ได้ปลายจุมูกของหกเขยแล้ว ก็แบ่งปลาตายให้คน
 ละตัวสองตัว หกเขยไม่พอใจ แต่ไม่รู้จะทำอย่างไรจึงต้องพากันกลับไป
 พระสังข์จึงเอาหาวัยร้อยปลาล้วนแต่ตัวโต ๆ มากมาย แล้วกลับมาเล่า
 เรื่องให้นางรจนาฟัง และชวนนางเข้าไปในวังด้วย พวกหกเขยกลับมา
 ถึงวังที่หลังเจ้าเงาะกับรจนา ท้าวสามลโกรธมากที่หกเขยได้ปลามากจนละ
 สองตัว มีหน้าซ้ำจุมูกยังแหวกกลับมาอีกด้วย หกเขยทั้งอายทั้งแค้นที่
 แพ้เจ้าเงาะ

ด้วยความอาฆาตเคียดแค้น ท้าวสามลจึงหาอุบายใหม่ให้หกเขย
 และเจ้าเงาะไปหาเนื้อมาในวันพรุ่งนี้ ถ้าหาไม่ได้จะฆ่าเสีย

นางรจนาเมื่อทราบเรื่องให้หาเนื้อก็ตกใจมาก พระสังข์ปลอบโยน
 ไม่ให้วิตกกังวลเช่นเคย พอรุ่งขึ้นก็ออกไปที่ป่า ถอดรูปเงาะซ่อนไว้
 แล้วร่ายมหาจินตามนต์ ผุ่งเนื้อทั้งละมั่ง กวาง ทราย สมัน ก็พากัน
 ออกมาอยู่ตรงหน้าเต็มไปหมด

ฝ่ายหกเขยรีบแต่งตัวออกปากกับบ่าวไพร่ตั้งแต่เช้าจนสายก็ไม่พบเนื้อทรายสักตัวเดียว เทียวต้อนต้อนมาจนถึงที่พระสังข์นั่งอยู่ พบฝูงเนื้อมากมาย เห็นพระสังข์นั่งอยู่บนแท่นได้ร่มรังใหญ่ก็จำได้ ต่างก็สะดุ้งตกใจกลัว แต่จำใจเข้าไปกราบไหว้ เพื่อขอแบ่งเนื้อทราย คราวนี้พระสังข์ขอแลกเนื้อทรายกับใบหู หกเขยต่างก็สนใจ จำเป็นต้องยอมให้พระสังข์ตัดใบหู แล้วพระสังข์ก็ให้เนื้อคนละตัว

พอหกเขยไปแล้วพระสังข์ก็สวมรูปเงาะ เอาไม้เท้าทำคานหาบเนื้อ ๒๐ ตัวเหาะไป พอใกล้จะถึงวังก็ลงเดินเข้าไป หกเขยมาถึงที่หลังตามเคย ท้าวสามลแค้นใจมาก แต่ก็ทำอะไรไม่ได้ เพราะสงสาร ริดาคจะเป็นม่าย จึงสั่งให้เสนาไล่เจ้าเงาะออกจากวัง เจ้าเงาะแกล้งอาละวาด ดังคำกลอน

มือจับอำมาตย์ข้างละคน

ทั้งสองร้องดินอยู่ย่นยัน

เห็นทกเขยทั้งทกทางเงิน

ยิ่งถอยยิ่งประชิดติดไป

เห็นท้าวสามลอยู่บนเตียง

บุตะคอกหลอกล้อพ่อตา

แล้วจึงกลับไปหารจนาที่กระท่อมปลายนาและอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

เอาท้าวชนกันเล่นให้เห็นชน

เจ้าเงาะหัวเราะงันขบใจ

แกว่งไม้เท้าก้าวเดินเข้ามาใกล้

ยิ่งวิ่งยิ่งไล่กระโชกมา

ก็ยืนเมียงเขม้นมองป้อน้ำ

เงื่องาทำที่จะตีรัน

คำที่ควรศึกษา

กรรเจียกจร

กัลยา

เกล

ข่มเขาคอขึ้นให้กินหญ้า

ถางเนื้อชอบถางยา

กันฉ่อง

ทยา

ทองกร

กลากล่า

เกื่อง

จอนหู เครื่องประดับหูมีรูปเป็นกระหนก
นางงาม ในที่นี้หมายถึงนางมณฑา

หน้าต่าง

เป็นสำนวนไทย ใช้ในความหมายเปรียบ-
เทียบเมื่อชายหรือหญิงในปกครองผู้ใหญ่
ไม่ต้องการจะแต่งงานกับผู้ที่ผู้ใหญ่เห็น
ว่าเหมาะสม จะด้วยเหตุผลอะไรก็ตาม
ผู้ใหญ่ก็บังคับใจชายหรือหญิงนั้นตัวอย่าง “ถ้าเด็กมันไม่สมัครใจ ก็อย่า
ไปข่มเขาคอขึ้นให้กินหญ้าเลย”เป็นสำนวนไทย หมายความว่า ต่างคน
ต่างชอบไม่เหมือนกัน

กระจกเงา

ของดี สำคัญ ต้องการ

ตัวอย่าง กุจะให้ขนมแข่งของทยา

กินอร่อยหนักหนาประสาจน

กำไลข้อมือ

ไปเป็นฝูง ๆ

โกรธ แค้น

แก่น

จัญไร

เจียรระบาด

คาด

เคื่อง คับใจ เชิญใจ เจ็บใจ

ชั่วช้า เลวทราม

ผ้าคาดเอวชนิดหนึ่ง มีชายห้อยลงที่หน้าขา

ชื่อผ้าชนิดหนึ่ง ทอด้วยไหมควบกับเงิน

แล่งหรือทองแล่งจำนวนเท่ากัน

เครื่องประดับคอหรืออกเป็นแผ่น ๆ

เครื่องประดับหน้าผาก

แต่งตัว

ผู้เป็นใหญ่ พระเจ้าแผ่นดิน

สี่เลื่อมระยับ งามผุดผ่อง

แลดู

เทวดา

เทวดาผู้พิทักษ์รักษา

น่าถนอม น่าหวงแหน

ความเสียใจ ความเป็นทุกข์ใจ

น้ำตา

ความดีที่บำเพ็ญมา

น้ำมันใส่ผม เพื่อให้ไรผมอยู่ตัวและทำให้มวยแน่น

ตาบ

กรอบพัคตร์

แต่งองค์

ท้าวไท

พรรณราย

ทอดพระเนตร

เทพไท

เทวอารักษ์

ทราวมสงวน

โทมนัส (โทม-มะ-นัค)

น้ำเนตร

บาร์มี

น้ำมันกันกวาด

ปลูกเรือนต้องตามใจผู้อยู่

เป็นสำนวน หมายความว่า ทำอะไรต้อง
ตามใจผู้ที่จะรับผลโดยตรง

แป้งสารภี

แป้งผสมเกสรดอกสารภี สีเหลือง มี
กลิ่นหอม ใช้ทาตัว

แป้งฉนวน

แป้งข้าวเจ้า ในที่นี้หมายถึงแป้งผัดหน้า
ที่ชาวฉนวนทำ

เผ้า

ผม

พระธิดา

ลูกสาว

พาน

หมายถึง เป็นหนุ่ม

ภพไตร

สามโลก หมายถึง โลกมนุษย์ สวรรค์
บาดาล

ผ้ายก

ผ้าไหมชนิดหนึ่ง ทอยยกดอกเป็นลายเด่น
งามยิ่ง งามเลิศ

วิลาวัณย์

สร้อยสวมคอ ทำด้วยผ้า ติดเลื่อมแวววับ

สร้อยนวม

พัง

สดับ

ผ้าแถบ ผ้าห่มผู้หญิง

สไบ (สะ-ไบ)

สร้อย เครื่องประดับชนิดหนึ่ง ใช้คล้อง
สะพายแล่ง

สัจกาล

ความจริง

สัจจา

๓. ผลัดกันอ่านตอนที่ชอบและเล่าให้เพื่อนฟัง

๔. แบ่งกลุ่มอภิปรายปัญหาต่อไปนี้แล้วสรุปผลการอภิปรายอย่างสั้น ๆ

- ๔.๑ เหตุใดนางจันทร์เทวี่จึงทูปหอยสังข์
- ๔.๒ ชีวิตของนางจันทร์เทวี่ที่บ้านป่า
- ๔.๓ พระสังข์มีบุญจริงหรือ
- ๔.๔ พญานาคพบพระสังข์อย่างไร
- ๔.๕ นางพันธุรัตเลียงพระสังข์อย่างไร
- ๔.๖ ความรู้สึกของพระสังข์เมื่อทราบว่าแม่เลี้ยงเป็นยักษ์
- ๔.๗ ความกตัญญูของพระสังข์
- ๔.๘ ผลของมนตร์วิเศษ
- ๔.๙ ท้าวสามลกับพระธิดาทองเจ็ด
- ๔.๑๐ หกเขยหาปลา
- ๔.๑๑ หกเขยหาเนื้อ
- ๔.๑๒ นิสสัยของตัวละครในเรื่อง

๕. หาคำราชาศัพท์ในบทเรียนที่มีความหมายตรงกับคำต่อไปนี้

- ๕.๑ มารดา
- ๕.๒ ลูกชายพระเจ้าแผ่นดิน
- ๕.๓ ภรรยาพระเจ้าแผ่นดิน
- ๕.๔ ลูกสาวพระเจ้าแผ่นดิน
- ๕.๕ การแต่งงาน

๖. หากำราชาศัพท์ในเรื่อง ๕ คำ แล้วนำมาแต่งเป็นประโยค คำละ ๑ ประโยค

๗. ตอบคำถามต่อไปนี้

๗.๑ เหตุใดพระสังข์จึงไม่เป็นอันตรายเมื่อเสนาทำร้าย

๗.๒ การถ่วงน้ำเป็นผลดีแก่พระสังข์อย่างไร

๗.๓ พญานาคช่วยเหลือพระสังข์อย่างไร

๗.๔ เหตุใดนางพันธุรัตจึงรับพระสังข์ไปเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม

๗.๕ เหตุใดพระสังข์จึงได้ชื่อว่า “สังข์ทอง”

๗.๖ ถ้าพระสังข์ไม่หนีจากนางพันธุรัต เหตุการณ์จะเป็นอย่างไร

๗.๗ เหตุใดท้าวสามลจึงให้เจ็ดธิดาเลือกคู่ครอง

๗.๘ มন্ত্রীวิเศษช่วยพระสังข์ทองได้อย่างไรบ้าง

๗.๙ เหตุใดท้าวสามลจึงไม่ชอบเจ้าเงาะ

๗.๑๐ ในเรื่องนี้นักเรียนชอบใครมากที่สุด เพราะเหตุใด

๘. เขียนบทสนทนาตอนที่นักเรียนชอบมากที่สุดคนละ ๑ ตอน
๕ ประโยค

๙. วาดภาพตัวละครแล้วเขียนคำอธิบายได้ภาพตามความคิด หรือจะเขียนเฉพาะส่วนศีรษะไว้แสดงบทบาทสมมุติหรือแสดงละครก็ได้

๑๐. ร่วมกันแสดงบทบาทสมมุติหรือแสดงละครโดยแบ่งกลุ่มแสดงเป็นตอน ๆ

ประมวลคำที่ควรศึกษา

ก

ก้มหน้าก้มตา

ตั้งใจทำงานนั้นโดยไม่สนใจสิ่งใด

กรน

หายใจมีเสียงดังในลำคอเวลานอนหลับ

กรรมการสวัสดิการ

คณะกรรมการที่นักเรียนเลือกขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในกิจการต่าง ๆ

กระฉอก

การกระเพื่อมของน้ำจนสั่นหกออกมา

กระพืดกระเพียด

อาการที่แกล้งทำโกรธ

กริ่งใจ

นึกแคลงใจ ระแวง สงสัย

กรีดนิ้ว

กรายนิ้วหยิบของด้วยกิริยาหยิบหย่ง

กลอกกลับ

กลับไปกลับมาอย่างรวดเร็ว

กลอนสด

กลอนที่ผูกและกล่าวขึ้นอย่างทันทีโดยไม่ได้เตรียม
กติกามาก่อน

กว้างใหญ่ไพศาล

มีเนื้อที่มากมาย

กองเลี้ยง

ผู้ที่ทำหน้าที่ทำอาหารและจัดอาหารเลี้ยงผู้มาร่วมงาน

กักขฬะ (กัก - ขะ - หละ)

หยาบคาย แข็งกระด้าง

กัมปนาท

เสียงกัมห้วนไหวไปทั่ว

กุมาร

ลูกชาย เด็กผู้ชาย

เก้

งามเข้าที่

เก้งก้าง

เกะกะ ไม่เรียบร้อย ไม่เป็นระเบียบ

เกราะ

เครื่องสัญญาณทำด้วยไม้ ไม้ค้ำหรือสั่นให้ดัง

เกรียงไกร

ยิ่งใหญ่ มาก

เกลียวคลื่น

เกาะเกาะ

แกร็น

โกรธเป็นฟืนเป็นไฟ

โกลี

ระลอกน้ำใหญ่ ๆ และเคลื่อนไปอย่างรวดเร็ว

พูดให้รู้ท่า ชวนทะเลาะ พูดเกี้ยวพาราสี

ไม่โตตามปรกติ

โกรธจัด

วุ่นวาย เสียงกึกก้อง

ข

ขจี

ขนพองสยองเกล้า

ขวัญดี

ขอดก่อน

ขัดสมาธิ

ขัดสนจนยาก

ข้าวยากหมากแพง

ขี้ก้าง

ขุน

เข็มฉีดยา

แขกเหว้อ

โชดหิน

งามสกลไส

แสดงอาการกลัว

กำลังใจดี

พูดว่าผู้อื่นในเรื่องที่ไม่ดี

นั่งคู่เขาทั้งสองให้เบะลงที่พื้นแล้วเอาขาไขว้กัน
ทับฝ่าเท้า

ยากจนเนื่องจากทำมาหากินไม่คล่อง

ของกินของใช้ราคาสูง ขาดแคลนอาหาร

ผอมมากจนเห็นซี่โครง

ยศข้าราชการสมัยก่อน

เครื่องมือชนิดหนึ่งที่ใช้แพทย์ใช้ มีลักษณะเป็นเข็ม
ต่อกับหลอดแก้วบรรจุยา น้ำ ใช้แทงเข้าไปในร่างกาย
คนป่วยเพื่อฉีดยาเข้าไป

ผู้ที่มาในงาน

หินที่สูงเป็นเนิน

ก

กงคา

น้ำ แม่น้ำ ทะเล

คณะรัฐศาสตร์

แผนกวิชาว่าด้วยการปกครองบ้านเมือง

คณนา (กะ - นะ - นา)

มากเกินไปที่จะนับได้

กรัม

กรัมเย็น กกและงาม (หนวด) มีคมัว (อากาศ)

กัณฑ์

จวนตัว

คำจุน

ช่วยเหลือ อุกหนูน

คั้นร่าง

กลายร่าง เปลี่ยนร่างเป็นร่างเดิม

คู่ครอง

สามีภรรยา

คู่ชีพ

สิ่งที่ใช้อยู่เป็นประจำ

แคะ

ในที่นี้หมายถึง แคะก่อน คือ พูกว่าให้เจ็บใจ

โคตรเหง้า

ต้นตระกูล

โครงการ

แผนหรือเค้าโครงการที่กำหนดไว้

ง

งอกงาม

เจริญ คี

งานมงคลสมรส

งานแต่งงาน

เงียบกริบ

เงียบสนิท

จ

จวนตัว	ภัยจะมาถึงตัว ไกลตัว
จับใจ	คึกใจ เป็นที่พอใจ
จับต้นชนปลาย	ล้าคับเรื่องราว
จารึก	เขียนตัวอักษรลงบนแผ่นหินหรือโลหะ
จี	ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สุกโดยการเฝ้า แผลงชนิดหนึ่ง อยู่ในกองขี้ควาย
เจ้าพระยา	ตำแหน่งบรรดาศักดิ์ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่สมัยก่อน สูงกว่าพระยา
เจ้าภาพ	เจ้าของงาน
เจียน	คัดให้เป็นรูปตามที่ต้องการ จวน เกือบ

ฉ

ฉุนเฉียว	โกรธง่าย
----------	----------

ช

ชมเปาะ	ยกย่องไม่หยุด
ชลนา (ชน - ละ - นา)	น้ำตา
ชโลมใจ	ทำให้ชุ่มชื่นใจ
ช่วยเหลือเจือจุน	ช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน
ชะง่อน	ก้อนหินที่เป็นปุ่มเป็นแ่งยื่นออกมาจากเขา
ชะลอ	ทำให้ช้าลง

ช่างซักถาม

ช่างสังเกต

หาญชาญศรี

ชาติเชื้อ

ชายฉกรรจ์

เชิงกราน

โชติช่วง

ชอบถามข้อสงสัย

ชอบคุชอบคิก

ความคล่องแคล่วในการต่อสู้

เชื้อสาย

ผู้ชายหนุ่มที่แข็งแรง

เผาไฟปั้นด้วยคินยักตั้งได้ กระดูกตรงส่วนตะโพก

ความสว่าง

ช

เชนติเมตร

ชื่อหน่วยวัดระยะทางในมาตราเมตริก

(อักษรย่อ ซม.)

ด

ดำเนินรอยตาม

ดังจุด (ใจ)

เด็ดเดี่ยว

ได้เปรียบ

ทำตามอย่าง

มีเสน่ห์ ทำให้ผู้อื่นอยากเข้าใกล้

ตัดสินใจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างไม่หวั่นถอย

ดีกว่าคนอื่น

ด

ตลกโปกฮา

ชอบสนุกเฮฮา เรื่องขบขันที่นำมาเล่าแล้วผู้ฟัง
จำนวนมากหัวเราะกันอย่างสนุกสนาน

ตะเกิงพราย

ลูกโซติช่วง

ตะเกียงเจ้าพายุ

ตะเกียงชนิดหนึ่งให้แสงสว่างมาก

ตะปุ่นตะป่ำ

ไม่เรียบ

ตัวต่อตัว

เฉพาะสองคน ไม่มีผู้อื่นอยู่ด้วย

ตัวเป็นเกลียว

คำเปรียบเทียบกับผู้ที่มีความขยันขันแข็งในการทำงาน

ต่าง

ภาชนะสำหรับบรรจุสิ่งของ มีคานพาคสำหรับ
วางบนหลังสัตว์

ติดใจ

จำอยู่ในใจตลอด

ติดนิสัย

ความประพฤติที่ทำจนเคยชิน

ติดปาก

พูดอยู่เสมอ

ติดสอยห้อยตาม

ติดตามตลอดเวลา

ตื่นเงิน

แม่น้ำส่วนที่คั้นมากจนสิ่งต่าง ๆ ใต้น้ำไหล

เต็มตา

ดูนาน ๆ ดูอย่างละเอียด

ไต่ร่ตรอง

คิดทบทวน

ถ

ถนอมน้ำใจ

การโอนอ่อนผ่อนตามคือไม่ขัดใจ

ถ่วงถ่วง

รอบคอบ ละเอียดลออ

ถ้วยโถโอชาม

ภาชนะใส่ของ (โถ-ภาชนะสูง ปากกว้าง ก้นสอบ
มีฝาปิด โอ-ภาชนะเครื่องสานรูปคล้ายขันสำหรับ
ใส่ของ)

ถ้องแท้

แน่นอน ชัดเจน

ท

ทรงกำลัง

มีกำลัง

ทศ

สิบ

ทะมัดทะแมง

ทำทางเอาการเอางาน กระฉับกระเฉง ไม่แก้งก้าง
คล่องแคล่ว

ทะลวง

ทำให้กลวง ทำให้เป็นช่องทะลุ

ทัศนียภาพ (ทัศ - สะ - นี - ยะ -
พาบ)

ภาพที่สวยงาม ภาพที่น่าดู

ทารก

เค็กแรกเกิด

ทาสสุราเมรัย

ติดเหล้า ติดน้ำเมา

ทำขวัญข้าว

พิธีเซ้อเซียมึงขวัญของข้าว

ทำใจดีสู้เสือ

ทำใจกล้าทั้ง ๆ ที่กลัว

ทำตาเขียว

จ้องมองด้วยความโกรธ

ทำนาย

ทายเหตุการณ์ที่จะเกิดในอนาคต

ทิด

ผู้ที่เคยบวชเป็นพระมาแล้ว

ทุ่ม

อัตรากำหนดเวลากลางคืนเท่ากับหกสิบนาที

ทูลเกล้าฯ ถวาย

ให้ มอบ (คนธรรมดาใช้กับพระเจ้าแผ่นดิน)

กรณีประตุ

ไม้ที่ขวางอยู่ที่พื้นระหว่างช่องประตู

กรรมะ (ท่า - มะ)

คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า

ธัญญาหาร

อาหาร คือ ข้าว

ธำมรงค์ (ท่า - มะ - รง)

แหวน

ฐลี

ละออง ฝุ่น

น

นที

แม่น้ำ

นอนพังกาบ

นอนคว่ำราบกับพื้น

นักพรต

ผู้จำศีล คือ พระฤาษี

นักเพลง

ผู้มีอาชีพหรือชำนาญในการร้องเพลง

นักรบ

ผู้ที่มีความชำนาญในการรบ

นักแสดง

ผู้มีอาชีพในการแสดง เช่น ละคร ลิเก ภาพยนตร์

นานที่ปีหน

เวลานานจึงจะมีสักครั้งหนึ่ง

นามปากกา

ชื่อผู้แต่งหนังสือเป็นชื่อจริงหรือนามแฝงก็ได้

นามแฝง

ชื่อสมมติที่ใช้แทนชื่อจริงของผู้แต่งหนังสือ

นาสา

จมูก

น้ำทิพย์

น้ำศักดิ์สิทธิ์

น้ำบ่อน้อย

น้ำลาย

น้ำพระพุทธมนต์

น้ำที่พระเสกเวทมนตร์คาถา ใช้รดหรืออาบเพื่อ

เป็นสิริมงคล

น้ำใสใจจริง

ด้วยความเต็มใจ

นิทานโบราณคดี

เรื่องเล่าเก่า ๆ

นิทานปรัมปรา (ปะ - รำ - ปะ -
รา)

นิทานพื้นเมือง

เนื้อใจ

เนื้อถ้อยกระตังการ

โน้มน้ำ

ในน้ำมีปลาในนามีข้าว

ใน

เรื่องเล่าเก่าๆ ซึ่งเป็นเรื่องยาว เนื้อเรื่องสลับ
ซับซ้อน

เรื่องเล่าสั้น ๆ ตามพื้นบ้านส่วนใหญ่มีเค้าความจริง

ถูกที่เกิดจากตนเอง

เรื่องราวโดยละเอียด

เหนียว รัง กิ่ง

คำเปรียบเทียบกับความอุดมสมบูรณ์

เครื่องสำหรับกรอฝ้ายหรือไหมเข้าหลอด

บ

บกข

คอกบัว ในที่นี้คำว่า บาทบกข หมายถึงเท้า
ของผู้มีบุญ

บทความ

ข้อเขียนที่ผู้เขียนแสดงความคิดเห็นในแง่ต่าง ๆ

บทสักวา (บด - สัก - กะ - วา)

บทกลอนที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า “สักวา” และจบด้วย
คำว่า “เอ๋ย”

บทไหว้ครู

บทที่ระลึกด้วยความเคารพครูที่สอนวิชานั้น ๆ
ให้ ก่อนที่จะมีการแสดง

บรรณาธิการ

ผู้เลือก รวบรวม ปรับปรุงและรับผิดชอบเรื่อง
ลงพิมพ์

บรรพบุรุษ

ผู้เป็นต้นวงศ์

บรรลัษ

ตาย

บางระจัน

ชื่ออำเภอหนึ่ง ปัจจุบันอยู่ในจังหวัดสิงห์บุรี

บาปบุญคุณโทษ

รู้ดีรู้ชั่ว

บ่ายสองโมง

เวลาสิบสี่นาฬิกา หลังเวลาเที่ยงวันไปแล้วสอง
ชั่วโมง

บุรี

เมือง

ป

ปณิธาน	ความหวัง
ปั่นป่วน	ยับเยิน
ปรวนแปร	ผิดไปจากปรกติ
ประจัญบาน	รบถึงตัว เช่นใช้อาวุธสั้นต่อสู้กัน รบกันอย่าง ตะลุมบอน
ประดับประดา	ทำให้งดงามด้วยสิ่งของต่าง ๆ
ประคอง	คล้าย เหมือน ค้ำ
ประทับใจ	จำติดใจ
ปราศัย (ปะ - รา - ไซ)	ความฟ่ายแพ้ ความโง่เขลา
ปรารมภ์	วิตก กรุ่นคิด
ปากทาง	เส้นทางสำหรับเข้าออก
ปาฐกถา	ถ้อยคำหรือเรื่องราวที่พูดให้ผู้อื่นฟัง
เป็นเงินเป็นทอง	มีค่า
เปรมปรีดิ์	ความยินดี
โปรดเกล้าฯ (โปรดเกล้าโปรด - กระหม่อม)	ให้

ผ

ผิดพ้องหมองใจ	โกรธเคือง
ผู้จัดการ	ผู้ควบคุมดูแลกิจการ
เผ็ดร้อน	รุนแรง ทั้งเผ็ดทั้งร้อน
แผ่นดินทอง	ประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์

ฝ่ายศิลป์

พวกที่มีฝีมือทางวาดเขียน

พ

พันทั้งทอด

ไม่ทอดทิ้ง

พยักพเยิด

การแสดงกิริยาหน้าตารับรู้ ไม่แสดงอาการให้เห็น
ชัดเจน

พระทรงเดช

พระเจ้าแผ่นดิน

พระบรมราชูปถัมภ์

โดยความช่วยเหลือของพระเจ้าแผ่นดิน

พระภูมิ

พระเจ้าแผ่นดิน

พระมหากษัตริย์คุณ

บุญคุณ ความกรุณาของพระเจ้าแผ่นดิน

พระยากษัตริย์

ช่างตัวผู้

พระโยคี

พระฤๅษี

พฤติการณ์ (พริต - ตี - กาน)

การกระทำ

พลิกแผ่นดิน

ปรับปรุงดินให้ใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูก

พ่อเพลง

หัวหน้านำร้องเพลงฝ่ายชาย

พ่าย

แพ้

พิลาส (พิ - ลาด)

งามอย่างสกลไส พื่อนรำ อาการเดินช้า ๆ แบบ
เยื้องกรายพิศวงงงงวย (พิต - สะ - หวง
ง - งวย)

ไม่เข้าใจแจ่มแจ้ง

ไพยมหน (พะ - โยม - หน)

ท้องฟ้า

ไพษยนต์

ที่อยู่ของผู้เป็นใหญ่

ฟ

ฟังไม่ได้ศัพท์

ฟังจับใจความไม่ได้

ฟังชาน

จิตใจไม่สงบ

ฟุบ

ก้มลง

ภ

ภารกิจ

งานที่เป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำ

ภาระ

เวลา เหตุการณ์

ภูมิลำเนา (พุม - ลำ - เนา)

ถิ่นเกิด

ภุษา

ผ้า

ม

มณฑป (มน - ดบ)

อาคารรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส หลังคาเป็นรูปทรง
เหลี่ยมมียอดแหลม

มรณภาพ (มอ - ระ - นะ - พาบ)

ตาย (ใช้สำหรับพระ)

มหาวิทยาลัย

สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับปริญญาและมีหลาย
สาขาวิชา

มเหสี

เมีย (ของพระเจ้าแผ่นดิน)

มะเขือเทศ

พืชชนิดหนึ่งมีลูกและได้พันธุ์จากต่างประเทศ

มิตรสัมพันธ์

ในที่นี้หมายถึงติดต่อเป็นเพื่อนกันทางจดหมาย

มีปากเสียง

โต้เถียง

มีเหตุเภทภัย

เมื่องาน

แม่เพลง

แมกไซไซ

ไม้ขนาดสี่ดาว

โหมง

ไม่คิดชีวิต

ไม้ขอลาย

มีอันตรายเกิดขึ้น มีเรื่องราวเกิดขึ้น

ผู้ที่รับผิดชอบจ้างงานอย่างไคอย่างหนึ่ง

หัวหน้าร้องเพลงฝ่ายหญิง

รางวัลซึ่งตั้งขึ้นเป็นเกียรติแก่ นายรามอน แมกไซไซ

ประธานาธิบดีแห่งฟิลิปปินส์ รางวัลนี้ตั้งเพื่อให้

แก่คนในเอเชียที่ประกอบคุณงามความดีในสังคม

ในค่านต่าง ๆ

คุยโวมาก พูดเกินความจริงมาก

อัตรากำหนดเวลากลางวันเท่ากับหกสิบนาที

ไม่เกรงกลัวต่อสิ่งใด

ไม่เชื่อใจสำหรับเชื่อฟังเวลานวคช้า

ย

ยั่วเย้ากระเซ้าแหย่

ยานัตถ์

ยากจนข้นแค้น

ย่ำค่ำ

ย่ำยาม

พูดหยอกล้อกันอย่างสนุกสนาน

ยานิคหนึ่งใช้เป่าเข้าทางจมูก

จนมาก

เวลาพลบค่ำ

การตีฆ้องหรือกลองเป็นสัญญาณการเปลี่ยนเวร

ยาม (ทำให้ทราบเวลาค่ำย เพราะอยู่ยามผลัดละ

๓ ชั่วโมง เริ่มตั้งแต่หกโมงเย็น)

ย่ำรุ่ง

เวลาเช้าตรู่

ยืมพิมพ์ใจ

ยืมที่ประทับใจคน

ยืนกราน

ยืนยันความตึกเดิมของตนเอง

ยืนจังก้า

ยืนถ่างขาตั้งท่าแข็งแรง

ร

รอดจ่านน	แก้ไขเหตุการณ์ไค้
รอนราญ	การรบ
ระยิบระยับ	แสงเป็นประกาย
ระริน	คือ ริน ริน หมายถึง ไหลไม่ขาดสาย
ระเรื้อย	คือ เรื้อย เรื้อย หมายถึง ช้าๆ
ระลอก	คลื่นขนาดเล็ก โรคชนิดหนึ่งพองเป็นหัวเล็กๆ คล้ายฝี
ระหง	สูง
รับขวัญ	ปลอบ
ราชฐาน	หลักแหล่งที่อยู่ของพระเจ้าแผ่นดิน
ราชนนเทียร	เรือนหลวง
รำแต่้	รำอย่างเต็มที่
รำป้อ	รำกริกราย
รูกขเทวา	เทวคาประจำต้นไม้
รู้จักมักจี่	รู้จักคุ้นเคย
รู้ภาษา	เข้าใจ รู้เรื่อง
เร่งเร้า	เตือนให้เร็วขึ้น เร่งรีบ
เร้าร้อน	ร้อนรน กระวนกระวาย
เรือสำเภ	เรือใช้แล่นในทะเล ใช้ผ้าซึ่งเป็นใบเพื่อให้เรือ แล่น
เรือกสวน	ที่สวน
เรือนพล	ที่อยู่ของทหาร

ด

ลงแขก	ช่วยกันทำงานใหญ่ ๆ อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ลงแขกเกี่ยวข้าว
ลงทุน	ออกเงินไปก่อนเพื่อหากำไร
สิ้นพื้น	มากที่สุดที่จะกล่าวได้ว่ามากเท่าไร
ลำละหาน	ห้วงน้ำ
สู่ทาง	ช่องทาง
ลูกบ้าน	ชาวบ้านที่อยู่ในความปกครองของกำนันหรือ ผู้ใหญ่บ้าน
ลูกศิษย์ลูกหา	ผู้ที่ยอมตัวรับฟังคำสั่งสอน

ว

วอดวาย	ไม่เหลืออยู่เลย ตาย
วางเชิง	วางโต แสดงท่าทางว่าตนเป็นคนสำคัญ
วายปราน	ตาย
วายน้ำป้อนแป้น	วายน้ำไม่เก่ง
วิจารณ์	นึกคิด พิจารณา ตีชม
วินิจฉัย	ตัดสิน พิจารณา ไตร่ตรอง ใคร่ครวญ
วิพากษ์วิจารณ์	พูดและแสดงความคิดเห็นตีชมอย่างมีเหตุผล
วิศวกร (วิด - สะ - ะ - กอน)	ผู้ทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักรกลและงานก่อสร้าง เช่น วิศวกรไฟฟ้า วิศวกรโยธา
แวววาว	มีแสงกลอกกลิ้งอยู่ข้างใน

ค

ศตวรรษ (สะ - ตะ - วัด)

ร้อยปี

ศุภฤกษ์ (สุบ - พะ - เริก)

เวลาอันเป็นมงคล ฤกษ์ดี

โศกาลัย

ร้องไห้สะอึกสะอื้น

ส

สนอง

ตอบแทน

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา ตำแหน่งของข้าราชการที่มีเชื้อเจ้าสมัยก่อน

สมบุรณ์พูนสุข

กินคืออยู่ดี

สมประดี

ความรู้ลึกทั่ว

สมุทรไท (สะ - หมุด - ไท)

มหาสมุทรใหญ่

สรวลเสเฮฮา

หัวเราะอย่างสนุกสนาน

ส่วนพระองค์

ส่วนตัว (ใช้เฉพาะพระเจ้าแผ่นดิน)

สองหัวดีกว่าหัวเดียว

คิดสองคนดีกว่าคิดคนเดียว

สัตว์โลก

สิ่งมีชีวิตทุกชีวิตที่เกิดขึ้นในโลกรวมทั้งมนุษย์

สัปหงก (สับ - ปะ - หงก)

อาการของคนที่นั่งหลับ

สัพเพเหระ

ไม่เป็นชิ้นเป็นอัน เรื่องไม่สำคัญ

สาคร

ทะเล แม่น้ำ

สาขล

แม่น้ำ ทะเล มาจากคำว่า สายชล

สารทุกข์สุกดิบ

เรื่องราวความเป็นอยู่ ความทุกข์ความสุขของชีวิต

สำมะเลเทเมา

ประพดิดินเหลวไหล

สำรับกับก้อน

จัดอาหารเป็นชุดหรือเป็นวงเพื่อเลี้ยงคน

สิ้นไร้ไม้ดอก

ไม่มีทรัพย์สินสมบัติติดตัว ขัดสนจนทรัพย์สิน แม้แต่

เส้นคอกก็ไม่มี

สิ้นลวดสิ้นลาย

หมดฝีมือ

สมทุพพุ่มไม้

ที่ซึ่งปกคลุมด้วยต้นไม้หรือเถาวัลย์

สุริย์ฉาย

แสงอาทิตย์

เสแสร้ง

แก้งทำ

เสด็จพระราชดำเนิน

ไป

เสนา

ทหาร คนรับใช้

เสนาะ (สะ - เหนาะ)

ไพเราะ

เสียงอ่อย ๆ

เสียงเบา ๆ

เสือกสลน (เสือก - สะ - หลน)

คินรนเพื่อให้ชีวิตรอก

ใส่ไคล้

แก้งทำเป็นไม่รู้เรื่อง

ห

หุดหิด

โกรธง่าย

หน่อนาด

ลูก

หน่อไม้ฝรั่ง

พืชชนิดหนึ่งที่ไค้พันธุ์จากต่างประเทศ

หนังสือที่ระลึก

หนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ระลึกถึง

หนังสือพิมพ์ประจำห้อง

หนังสือพิมพ์ที่นักเรียนจัดทำขึ้นโดยรวบรวมเรื่อง

เขียนต่าง ๆ ของนักเรียนในชั้น แล้วเย็บเป็นเล่ม

หรือทำเป็นแผ่น ๆ คิดที่บายก็ได้

หน้าเนื้อใจเสือ

ทำทางใจก็แต่จิตใจชั่วร้าย

หน้ามอย

สีหน้าสลกลงแสดงความคิดหวัง

หน้ามิดตาลาย

อาการของคนเป็นลม

หม่อมเจ้า

ตำแหน่งของผู้ที่มีเชื้อเจ้า

หลากหลาย

มากผิดปรกติ แปลกใจ

หอก

เครื่องมือใช้ในการต่อสู้ ทำด้วยเหล็ก มีค้ำมยาว

ใช้พุ่ง

ห้วย

ลูกคนโต

หูก

เครื่องทอดผ้า

เห็นกงจักรเป็นดอกบัว

เห็นดเห็น้อยเมื่อล้า

เหมาะเหม็ง

เหยียดหยาม

โหน

อภิวาทน์

อยู่รอดปลอดภัย

อริ

อลวน (อน - ละ - วณ)

อสุรี (อะ - สุ - รี)

อหังการ

อัญชลี

อันตรธาน (อัน - ตะ - ระ - ทาน)

อาณาเขต

อายุชัย

อาวุโส

อัสัญ

อัมหมิพัมน์

อุณหนาฬากัง

เอร็ดอรร้อย (อะ - เหรีด - อะ -
หรร้อย)

โสภาปราศรัย

เห็นผิดเป็นชอบ

อ่อนเพลียเนื่องจากทำงานหนัก

เหมาะเจาะ แม่นยำ

อูญก

เหนียวห้อย

อ

กราบไหว้

อยู่ต่อไปได้อย่างพินัย

ศัตรู

วุ่นวาย สับสน

ยักษ์

ถือตัว ทะนงตัว

การไหว้

หายไป

ขอบเขตของเนื้อที่

ช่วงเวลาตั้งแต่เกิดจนตาย

ผู้มีอายุมากกว่า

ตาย

กินอัมเต็มทีและกินอย่างอรร้อย

มีพวกพ้องมาก อุณหภูมิที่มีคนมาก

อรร้อยมาก

พูดทักทายด้วยดี

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ วก ๑๓๕/๒๕๒๒

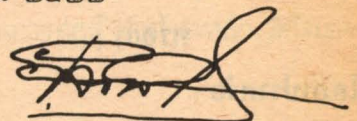
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ แล้วนั้น เพื่อให้สื่อการเรียนต่างๆ สอดคล้องกับหลักสูตรดังกล่าว จึงแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ดังมีรายนามต่อไปนี้

๑. นายสมาน แสงมลิ	ที่ปรึกษา
๒. นายเอกวิทย์ ณ ถลาง	ที่ปรึกษา
๓. นายสวัสดิ์ จงกล	ที่ปรึกษา
๔. นางวัลลีย์ ปราสาททองโอสถ	ที่ปรึกษา
๕. นายสมพงษ์ พลະสุรีย์	ที่ปรึกษา
๖. นางสาวสมพร จารุณี	ที่ปรึกษา
๗. นางสาวกฤษณา สนั่นไชย	ที่ปรึกษา
๘. นางรัชณี ศรีไพรวรรณ	ประธานกรรมการ
๙. นายสุเจตน์ อิงกะสุวนิชย์	กรรมการ
๑๐. นางสาวจินตนา ไบกาชุย	กรรมการ
๑๑. นายสมาน บุญล้น	กรรมการ
๑๒. นางนิตยา จรูญผลฐิติ	กรรมการ
๑๓. นางสุชาดา วัชรุณี	กรรมการและเลขานุการ
๑๔. นางสาววันเพ็ญ พงษ์จินดา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕. นางสาวพูนศรี อัมประไพ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

สั่ง ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๒๒

(นายรังสฤษดิ์ เชาวนศิริ)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

รายชื่อหนังสือเรียนสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ของ
กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำหนดให้ใช้ในโรงเรียน ตามคำสั่ง
กระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก ๓๘/๒๕๓๑ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม
๒๕๓๑ และจัดพิมพ์จำหน่ายโดยองค์การค้ำของคุรุสภา

๑. หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม ๑
๒. หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม ๒
๓. แบบฝึกหัดภาษาไทย
๔. หนังสือเรียนคณิตศาสตร์
๕. หนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
๖. หนังสือเรียน ENGLISH IS FUN BOOK 1
๗. หนังสือเรียน ENGLISH IS FUN BOOK 2

01125010015

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
นายพนม แก้วกันเฒ่า ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา

๓๖๐๐๒๕๓ (๑)